

2024/3019

12.12.2024.

DIREKTIVA (EU) 2024/3019 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 27. studenoga 2024.

o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda

(preinaka)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 192. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Direktiva Vijeća 91/271/EEZ ⁽⁴⁾ značajno je izmijenjena nekoliko puta ⁽⁵⁾. S obzirom na daljnje izmjene tu bi direktivu radi jasnoće trebalo preinačiti.
- (2) Voda je primarno dobro za sve i pripada svima. Kao prirodni resurs koji je nužan, nezamjenjiv i neophodan za život, treba se razmatrati i integrirati u svojim trima dimenzijama: društvenoj, gospodarskoj i okolišnoj.
- (3) Direktivom 91/271/EEZ utvrđuje se pravni okvir za prikupljanje, pročišćavanje i ispuštanje komunalnih otpadnih voda i ispuštanje biorazgradivih otpadnih voda iz određenih industrijskih sektora. Komunalne otpadne vode mogu nastati iz različitih mješavina sanitarnih otpadnih voda, oborinskih voda s urbaniziranih područja i otpadnih voda koje nisu sanitarne iz drugih izvora. Otpadne vode iz ustanova kao što su uredi, škole i kuhinje s pripremom hrane ikoje pretežito potječu iz ljudskog metabolizma smatraju se sanitarnim otpadnim vodama. Cilj je Direktive 91/271/EEZ zaštititi okoliš od štetnog utjecaja ispuštanja nedovoljno pročišćenih komunalnih otpadnih voda. Njome se doprinijelo postizanju ciljeva utvrđenih na temelju Direktive 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶⁾ i drugog relevantnog prava Unije. Ovom bi se Direktivom trebao nastaviti ostvarivati isti cilj i pritom doprinositi zaštiti javnog zdravlja u skladu s pristupom „jedno zdravlje”, čiji je cilj održivo uravnoteženje i optimiziranje zdravlja ljudi, životinja i ekosustava, u slučajevima u kojima se primjerice komunalne otpadne vode ispuštaju u vode za kupanje ili u vodna tijela koja se upotrebljavaju za zahvaćanje vode za piće, ili u kojima se komunalne otpadne vode upotrebljavaju kao pokazatelj parametara relevantnih za javno zdravlje. Njome bi se također trebao osigurati pristup sanitarnim uvjetima i najvažnijim informacijama o upravljanju aktivnostima prikupljanja i pročišćavanja komunalnih otpadnih voda. Ovom bi se Direktivom isto tako trebalo nastojati povećati sinergije prilagodbom klimatskim promjenama i djelovanjima u cilju obnove urbanih ekosustava, posebno s pomoću integriranog planiranja upravljanja komunalnim otpadnim vodama, uz optimalno iskorištavanje digitalizacije. Naposljetku, ovom bi se Direktivom trebalo doprinijeti postupnom smanjenju emisija stakleničkih plinova iz aktivnosti prikupljanja i pročišćavanja komunalnih otpadnih voda, posebno daljnjim smanjenjem emisija dušika, ali i promicanjem

⁽¹⁾ SL C, 146, 27.4.2023., str. 35.

⁽²⁾ SL C, C/2023/250, 26.10.2023., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/250/oj>.

⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 10. travnja 2024. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 5. studenoga 2024.

⁽⁴⁾ Direktiva Vijeća 91/271/EEZ od 21. svibnja 1991. o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda (SL L 135, 30.5.1991., str. 40).

⁽⁵⁾ Vidjeti dio A Priloga VII.

⁽⁶⁾ Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000., str. 1.).

energetske učinkovitosti i proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, čime bi se trebalo doprinijeti cilju klimatske neutralnosti do 2050. utvrđenom u Uredbi (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁷⁾. U skladu s člankom 193. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), države članice mogu nadići minimalne zahtjeve utvrđene u ovoj Direktivi. Države članice mogle bi primjerice razmotriti primjenu strožih rokova ili pragova od onih iz ove Direktive, brže postizanje energetske ili klimatske neutralnosti ili uvođenje dodatnih zahtjeva u pogledu svojih nacionalnih sustava proširene odgovornosti proizvođača ili proširenje spektra primjene tih sustava.

- (4) Komisija je 2019. provela evaluaciju Direktive 91/271/EEZ u okviru Programa za primjerenost i učinkovitost propisa („evaluacija“). Na temelju evaluacije postalo je jasno da je određene odredbe te direktive potrebno ažurirati. Utvrđena su tri važna izvora onečišćenja iz komunalnih otpadnih voda na koje nije u potpunosti odgovoreno tom direktivom, a koje je moguće izbjeći, a to su preljevi oborinskih voda i onečišćena ispuštanja oborinskih voda s urbaniziranih područja, potencijalno loše funkcioniranje pojedinačnih sustava, to jest sustava za pročišćavanje sanitarnih otpadnih voda koje ne ulaze u sustave prikupljanja, i male aglomeracije koje trenutačno nisu u potpunosti obuhvaćene Direktivom 91/271/EEZ. Ta tri izvora onečišćenja znatno opterećuju površinska vodna tijela u Uniji. Nadalje, u izvješću o evaluaciji istaknuta je i potreba za poboljšanjem transparentnosti i upravljanja aktivnostima u području komunalnih otpadnih voda, za iskorištavanjem potencijala u sektoru pročišćavanja komunalnih otpadnih voda za razvoj energije iz obnovljivih izvora i poduzimanje konkretnih koraka prema energetske neutralnosti kao doprinosa klimatske neutralnosti te za usklađivanjem nadzora komunalnih otpadnih voda u pogledu zdravstvenih parametara, kao što su virus bolesti COVID-19 i njegove varijante, radi potpore djelovanju u području javnog zdravlja.
- (5) Prema izvješću Europske agencije za okoliš (EEA) o europskim vodama iz 2018. male aglomeracije znatno opterećuju 11 % površinskih vodnih tijela u Uniji. Kako bi se bolje suzbilo onečišćenje iz takvih aglomeracija i spriječilo ispuštanje nepročišćenih komunalnih otpadnih voda u okoliš, područje primjene ove Direktive trebalo bi obuhvaćati sve aglomeracije od 1 000 ekvivalent stanovnika (ES) i više.
- (6) Kako bi se osiguralo djelotvorno pročišćavanje komunalnih otpadnih voda prije ispuštanja u okoliš, sve komunalne otpadne vode iz aglomeracija od 1 000 ES i više trebale bi se prikupljati u sustavima prikupljanja, osim ako države članice opravdaju potrebu odstupanja za upotrebu pojedinačnih sustava na temelju ove Direktive. Pri razgraničenju svojih aglomeracija države članice trebale bi uzeti u obzir indikativni referentni prag od 10 do 25 ES po hektaru, iznad kojeg se stanovništvo, moguće u kombinaciji s gospodarskim djelatnostima, koje je smješteno na određenom području smatra dovoljno koncentriranim. Ako sustavi prikupljanja već postoje, države članice trebale bi osigurati da su svi izvori sanitarnih otpadnih voda priključeni na njih.
- (7) Za provedbu novih zahtjeva uvedenih ovom Direktivom bit će potrebna znatna ulaganja. Stoga je potrebno uzeti u obzir specifičnu situaciju svake države članice i, prema potrebi, prilagoditi rokove za provedbu određenih strožih zahtjeva. Primjerice, državama članicama koje imaju velik broj malih aglomeracija na koje se odnose novi zahtjevi ove Direktive u pogledu prikupljanja i pročišćavanja komunalnih otpadnih voda za aglomeracije od 1 000 do 2 000 ES, trebalo bi se omogućiti da u njihovu prvom nacionalnom programu provedbe produlje rokove za usklađivanje s tim novim zahtjevima. To bi trebalo vrijediti i za države članice koje imaju velik broj uređaja, na primjer iznad 50 %, koje treba nadograditi za potrebe tercijarnog pročišćavanja u skladu s novim zahtjevima ove Direktive. Aglomeracije od manje od 2 000 ES u kojima su sustavi prikupljanja već uspostavljeni i u kojima se komunalne otpadne vode ispuštaju u uređaje za pročišćavanje smještene u drugoj aglomeraciji ne bi se trebale računavati pri izračunu postotaka za potrebe odstupanja od tih rokova. Nadalje, tri države članice koje su zadnje pristupile Uniji, odnosno Bugarska, Hrvatska i Rumunjska, morale su provesti novija ulaganja kako bi provele zahtjeve Direktive 91/271/EEZ. Osim toga, te države članice obilježava i velik broj ruralnih područja s velikim odljevom stanovništva, uz ruralno stanovništvo koje stari. Stoga je potrebno uzeti u obzir posebnu situaciju tih država članica tako da im se omogući da u svojem prvom nacionalnom programu provedbe produlje rokove za usklađivanje s tim novim zahtjevima.
- (8) Ako se tijekom radova na infrastrukturi kao što su izgradnja sustava prikupljanja ili uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda naiđe na arheološki vrijedne lokacije, takvi se radovi često odgađaju zbog potrebe za provođenjem arheoloških studija na lokaciji u skladu s nacionalnim pravom. Stoga je u tim posebnim slučajevima primjereno prilagoditi rokove za provedbu. Točnije, ako država članica utvrdi da je zbog potrebe za očuvanjem

(7) Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi“) (SL L 243, 9.7.2021., str. 1.).

kulturne baštine osobito teško izgraditi potrebnu infrastrukturu, trebalo bi joj dopustiti da prilagodi rokove za provedbu u posebnim područjima i u skladu s time ažurira svoj nacionalni program provedbe. Produljenje rokova trebalo bi odrediti za svako područje i biti što je moguće kraće, ali ne dulje od osam godina. Kulturnu baštinu trebalo bi tumačiti u smislu članka 1. Konvencije UNESCO-a o svjetskoj baštini iz 1972.

- (9) Ako se može dokazati da uspostava sustava prikupljanja komunalnih otpadnih voda ili priključivanje na sustav prikupljanja ne bi donijelo nikakvu korist za okoliš ili zdravlje ljudi, ne bi bilo tehnički izvedivo ili bi podrazumijevalo prekomjerne troškove, i samo u tim slučajevima, državama članicama trebalo bi dopustiti upotrebu pojedinačnih sustava za prikupljanje, skladištenje i/ili pročišćavanje komunalnih otpadnih voda, pod uvjetom da se njima osigurava ista razina zaštite okoliša i zdravlja ljudi kao i sekundarno i tercijarno pročišćavanje. Pojedinačni sustavi mogu uključivati različite vrste sustava prikupljanja, skladištenja ili pročišćavanja, kao što su prirodna rješenja, mali sustavi pročišćavanja ili privremeni spremnici u kombinaciji s redovitim pražnjenjima u uređaje za pročišćavanje. Države članice također bi trebale razmjenjivati najbolje prakse o upotrebi i radu pojedinačnih sustava.
- (10) Države članice trebale bi uspostaviti nacionalne, regionalne ili lokalne registre za identifikaciju pojedinačnih sustava i privremenog skladištenja koji se upotrebljavaju na njihovu državnom području i poduzeti sve potrebne mjere kako bi osigurale da je projektiranje takvih sustava primjereno, da se sustavi pravilno održavaju i da podliježu redovitoj kontroli sukladnosti na temelju pristupa temeljenog na riziku. Države članice osobito bi trebale osigurati da pojedinačni sustavi koji se upotrebljavaju za prikupljanje, skladištenje ili pročišćavanje komunalnih otpadnih voda budu nepropusni i otporni na procjeđivanje te da se praćenje i pregled sustava provode u redovitim i utvrđenim vremenskim razmacima. Uzimajući u obzir nerazmjerne troškove prilagodbe projektiranja takvih sustava novim zahtjevima u pogledu projektiranja, ti se novi zahtjevi u pogledu projektiranja ne bi trebali primjenjivati na sustave uspostavljene prije stupanja na snagu ove Direktive. Ako se pojedinačni sustavi upotrebljavaju za prikupljanje ili pročišćavanje više od 2 % opterećenja komunalnih otpadnih voda na nacionalnoj razini iz aglomeracija od 2 000 ES i više, države članice trebale bi Komisiji dostaviti obrazloženja za upotrebu pojedinačnih sustava umjesto sustava prikupljanja, kojima se dokazuje usklađenost tih sustava s utvrđenim standardima na temelju ove Direktive i opisuju mjere poduzete za smanjenje upotrebe takvih sustava.
- (11) Kao posljedica oborina, kao što su kiša, snijeg ili otopljeni led, preljevi oborinskih voda i oborinske vode s urbaniziranih područja znatan su preostali izvor onečišćenja koje se ispušta u okoliš. Očekuje se da će se takvi preljevi i oborinske vode povećati zbog kombiniranih učinaka urbanizacije i postupnih promjena režima kiša povezanih s klimatskim promjenama. Stoga je infrastruktura za upravljanje komunalnim otpadnim vodama posebno osjetljiva na klimatske promjene. Rješenja za smanjenje tog izvora onečišćenja trebalo bi utvrditi na lokalnoj razini uzimajući u obzir posebne lokalne uvjete. Rješenja bi se trebala temeljiti na integriranom kvantitativnom i kvalitativnom upravljanju vodama u urbanim područjima. Stoga bi države članice trebale osigurati uspostavu integriranih planova upravljanja komunalnim otpadnim vodama na lokalnoj razini za sve aglomeracije od 100 000 ES i više jer su te aglomeracije odgovorne za znatan udio ispuštenog onečišćenja. Nadalje, trebalo bi uspostaviti i integrirane planove upravljanja komunalnim otpadnim vodama za aglomeracije između 10 000 ES i 100 000 ES u kojima preljevi oborinskih voda ili oborinske vode s urbaniziranih područja predstavljaju rizik za okoliš ili javno zdravlje. U tim bi planovima trebalo utvrditi mjere kojima se nastoji ograničiti onečišćenje zbog preljeva oborinskih voda na najviše 2 % godišnjeg opterećenja prikupljenih komunalnih otpadnih voda, izračunano u suhim vremenskim uvjetima na temelju onečišćujućih tvari iz tablica 1. i 2. u Prilogu I.
- (12) Ti bi planovi trebali uključivati mjere za smanjenje onečišćenja zbog preljeva oborinskih voda te bi se njima trebalo rješavati pitanje potencijalno znatnog onečišćenja koje dolazi iz odvojeno prikupljenih oborinskih voda s urbaniziranih područja, na primjer onečišćenja koje je posljedica prvog kišnog vala nakon dugih suhih razdoblja u gusto naseljenim područjima. Ti bi planovi trebali uključivati i mjere za sprečavanje onečišćenja na izvoru i davati prednost prirodnim rješenjima u odnosu na ona koja bi zahtijevala uspostavu sive infrastrukture. Te bi mjere mogle uključivati preventivne privremene mjere čiji je cilj izbjegavanje ulaska neonečišćene kišnice u sustave prikupljanja ili privremeno skladištenje uključujući prirodno zadržavanje vode i odgovarajuće pročišćavanje obilnih oborinskih voda ili preljeva koji su posljedica prvog kišnog vala. Države članice potiču se na povećanje zelenih i plavih površina u urbanim područjima te da uzmu u obzir platformu za ekologizaciju gradova koja pruža smjernice i znanje za potporu gradovima. Kako bi se osigurala odgovarajuća pokrivenost integriranim planovima upravljanja komunalnim otpadnim vodama i sveobuhvatno rješenje problemâ oborinskih voda, te bi planove trebalo utvrditi za područja odvodnje dotičnih aglomeracija.
- (13) Kako bi se osigurala troškovna učinkovitost integriranih planova upravljanja komunalnim otpadnim vodama, važno je da se temelje na najboljim praksama koje su već primijenjene u urbanim područjima. Stoga bi se mjere koje treba razmotriti trebale temeljiti na detaljnoj analizi lokalnih uvjeta i trebale bi dati prednost preventivnom pristupu čiji je

cilj ograničavanje prikupljanja neonečišćene kišnice i optimiziranje upotrebe postojeće infrastrukture za ostvarivanje uštede energije i davanje doprinosa smanjenju emisija. Uz davanje prednosti zelenom i plavom razvoju i ulaganjima, nove sive infrastrukture trebalo bi predvidjeti samo tamo gdje je to apsolutno nužno.

- (14) Kako bi se okoliš, a posebno obalni i morski okoliš, uključujući zaštitu površinske, podzemne i vode za piće, i javno zdravlje zaštitili od štetnog utjecaja ispuštanja nedovoljno pročišćenih komunalnih otpadnih voda, na sva ispuštanja komunalnih otpadnih voda iz aglomeracija od 1 000 ES i više trebalo bi primijeniti sekundarno pročišćavanje. Zbog proširenja područja primjene ove Direktive s ciljem uključivanja manjih aglomeracija, državama članicama trebalo bi dati dovoljno vremena da uspostave potrebnu infrastrukturu za ispunjavanje obveza utvrđenih u ovoj Direktivi. Na sličan način, državama članicama trebalo bi dati dovoljno vremena da prilagode svoju infrastrukturu za pročišćavanje za aglomeracije koje svoje komunalne otpadne vode ispuštaju u obalne vode ili manje osjetljiva područja u kojima sekundarno pročišćavanje nije bilo potrebno na temelju Direktive 91/271/EEZ.
- (15) Za ispuštanja u visoka planinska područja, to jest područja iznad 1 500 m nadmorske visine, i male aglomeracije od manje od 2 000 ES u područjima s hladnim klimatskim uvjetima s prosječnom tromjesečnom temperaturom nižom od 6 °C na ulazu, u kojima je zbog niskih temperatura teško primijeniti djelotvorno biološko pročišćavanje, trebalo bi dopustiti primjenu manje strogo pročišćavanja od sekundarnog pročišćavanja, pod uvjetom da se detaljnim studijama dokaže da takva ispuštanja nemaju štetan učinak na okoliš ili zdravlje ljudi. Slično tome, to bi se odstupanje trebalo moći primjenjivati i na ispuštanja u duboke morske vode iz manjih aglomeracija od manje od 150 000 ES, smještenih u manje naseljenim najudaljenijim regijama s manje od 275 000 stanovnika, s nepovoljnom topografijom kao što su strme padine, koje komunalne otpadne vode ispuštaju u duboke morske vode na otvorenom oceanu, što pogoduje visokoj razini razrjeđivanja ispuštanja tih komunalnih otpadnih voda u prihvatne vode. Međutim, kako bi se osiguralo jednako postupanje prema svim državama članicama i visoka razina zaštite okoliša i zdravlja ljudi na cijelom području Unije, to bi odstupanje trebalo ograničiti na 20 godina, koliko je potrebno za postupnu prilagodbu preostalih uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda na sekundarno pročišćavanje u onim područjima u kojima bi moglo biti teže primijeniti sekundarno pročišćavanje. To bi odstupanje trebalo odobriti pod uvjetom da detaljne studije dokažu da takva ispuštanja nemaju štetan učinak na okoliš ili zdravlje ljudi te da ne utječu na usklađenost prihvatnih voda s drugim relevantnim pravom Unije, kao što su Direktiva 2000/60/EZ, Direktiva 2006/7/EZ⁽⁸⁾ ili Direktiva 2008/56/EZ⁽⁹⁾ Europskog parlamenta i Vijeća.
- (16) Evaluacija je pokazala da su provedbom Direktive 91/271/EEZ postignuta znatna smanjenja emisija dušika i fosfora. Međutim, iz evaluacije je vidljivo da su uređaji za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda i dalje velik izvor ispuštanja tih onečišćujućih tvari u okoliš, što izravno dovodi do eutrofikacije vodnih tijela i mora u Uniji. Dio tog onečišćenja može se izbjeći jer tehnički napredak i postojeće najbolje prakse pokazuju da su granične vrijednosti emisija utvrđene na temelju Direktive 91/271/EEZ za dušik i fosfor zastarjele i da ih je potrebno postrožiti, posebno za veće uređaje za pročišćavanje. Tercijarno pročišćavanje trebalo bi sustavno propisati za sve uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda od 150 000 ES i više jer su takvi uređaji velik preostali izvor ispuštanja dušika i fosfora.
- (17) Tercijarno pročišćavanje trebalo bi biti obvezno i u aglomeracijama od 10 000 ES i više koje ispuštaju u područjima koja su izložena eutrofikaciji ili riziku od eutrofikacije. Kako bi se osigurala koordinacija mjera za ograničavanje eutrofikacije na razini relevantnih slivova za cijelo područje sliva, te kako bi se osiguralo dosljedno određivanje osjetljivih područja u cijeloj Uniji, u ovoj bi Direktivi trebalo navesti područja u kojima se eutrofikacija smatra problemom u skladu s trenutačno dostupnim podacima. Usto, kako bi se osigurala usklađenost relevantnog prava Unije, države članice trebale bi za svoje državno područje utvrditi druga područja koja su izložena eutrofikaciji ili riziku od eutrofikacije i utvrditi jesu li ta područja osjetljiva na dušik ili fosfor, ili i na dušik i na fosfor, posebno na osnovi podataka prikupljenih na temelju Direktive Vijeća 91/676/EEZ⁽¹⁰⁾, Direktive 2000/60/EZ i Direktive 2008/56/EZ. Stroža primjena graničnih vrijednosti, dosljednije i sveobuhvatnije utvrđivanje područja osjetljivih na eutrofikaciju i obveza osiguravanja tercijarnog pročišćavanja za sve velike uređaje, zajednički bi doprinijeli

⁽⁸⁾ Direktiva 2006/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. veljače 2006. o upravljanju kvalitetom vode za kupanje i stavljanju izvan snage Direktive 76/160/EEZ (SL L 64, 4.3.2006., str. 37.).

⁽⁹⁾ Direktiva 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (Okvirna direktiva o pomorskoj strategiji) (SL L 164, 25.6.2008., str. 19.).

⁽¹⁰⁾ Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima iz poljoprivrednih izvora (SL L 375, 31.12.1991., str. 1.).

ograničavanju eutrofikacije. Budući da će to zahtijevati dodatna ulaganja na nacionalnoj razini, državama članicama trebalo bi dati dovoljno vremena za uspostavu potrebne infrastrukture.

- (18) Najnovije znanstvene spoznaje na kojima se temelji nekoliko strategija Komisije, kako su navedene u četirima komunikacijama Komisije, onoj od 16. siječnja 2018. naslovljenoj „Europska strategija za plastiku u kružnom gospodarstvu”, onoj od 11. ožujka 2019. naslovljenoj „Strateški pristup Europske unije lijekovima u okolišu”, onoj od 14. listopada 2020. naslovljenoj „Strategija održivosti u području kemikalija – Prelazak na netoksični okoliš” i onoj od 12. svibnja 2021. naslovljenoj „Put prema zdravom planetu za sve – Akcijski plan EU-a: „Prema postizanju nulte stope onečišćenja zraka, vode i tla”, naglašavaju potrebu za poduzimanjem mjera za rješavanje pitanja mikroonečišćujućih tvari, koje se sada redovito otkrivaju u svim vodama Unije. Neke od tih mikroonečišćujućih tvari opasne su za javno zdravlje i okoliš čak i u niskim koncentracijama, koje se broje u mikrogramima po litri ili manjima. Iako se neke mikroonečišćujuće tvari već uklone primarnim, sekundarnim i tercijarnim pročišćavanjem, trebalo bi uvesti dodatno pročišćavanje, tj. kvartarno pročišćavanje, kako bi se osiguralo uklanjanje velikog spektra preostalih mikroonečišćujućih tvari iz komunalnih otpadnih voda. Kvartarno pročišćavanje trebalo bi ponajprije usmjeriti na organske mikroonečišćujuće tvari koje čine znatan dio onečišćenja i za koje su tehnologije uklanjanja već osmišljene. Kvartarno pročišćavanje trebalo bi se propisati na temelju načela opreznosti u kombinaciji s pristupom koji se temelji na riziku. Stoga bi svi uređaji za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda od 150 000 ES i više trebali osigurati kvartarno pročišćavanje jer na te uređaje otpada znatan udio ispuštanja mikroonečišćujućih tvari u okoliš, a uklanjanje mikroonečišćujućih tvari u uređajima za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda na toj razini troškovno je učinkovito. Za uređaje za pročišćavanje od 150 000 ES i više države članice trebale bi osigurati davanje prednosti potrebnim ulaganjima kako bi se bez odgode opremili uređaji s najvećim rizicima za okoliš i zdravlje ljudi. Za aglomeracije od 10 000 ES i više od država članica trebalo bi zahtijevati primjenu kvartarnog pročišćavanja u područjima za koja je utvrđeno da su osjetljiva na onečišćenje mikroonečišćujućim tvarima na temelju jasnih kriterija koje bi trebalo definirati. Takva bi područja trebala uključivati lokacije na kojima ispuštanje pročišćenih komunalnih otpadnih voda u vodna tijela rezultira niskim omjerima razrjeđenja ili gdje se prihvatna vodna tijela upotrebljavaju za proizvodnju vode za piće, uzgoj školjkaša ili kao vode za kupanje. Države članice trebale bi moći ne primjenjivati kvartarno pročišćavanje u tim područjima ako procjena rizika pokaže da ne postoji potencijalna opasnost od mikroonečišćujućih tvari za okoliš ili zdravlje ljudi. Za sve druge vrste vodnih tijela u aglomeracijama od 10 000 ES i više države članice trebale bi procijeniti rizike koje ispuštanje mikroonečišćujućih tvari u komunalne otpadne vode predstavlja za okoliš ili javno zdravlje na temelju standardizirane procjene rizika i primijeniti kvartarno pročišćavanje samo ako je to potrebno u skladu s rezultatima procjene rizika. Ako postoji nekoliko uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda u aglomeraciji od 10 000 ES i više koja je utvrđena kao osjetljiva na onečišćenje mikroonečišćujućim tvarima, samo oni uređaji koji ispuštaju u rizično područje trebali bi imati obvezu primjene kvartarnog pročišćavanja. Kako bi se državama članicama dalo dovoljno vremena za planiranje i izgradnju potrebne infrastrukture, zahtjev za kvartarnim pročišćavanjem trebao bi se postupno primjenjivati do 2045. s jasnim privremenim ciljevima.
- (19) Kako bi se osigurala kontinuirana usklađenost ispuštanja iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda sa zahtjevima za sekundarno, tercijarno i kvartarno pročišćavanje, uzorke bi trebalo uzimati u skladu sa zahtjevima ove Direktive i ti bi uzorci trebali biti u skladu s parametarskim vrijednostima koje su u njoj utvrđene. Kako bi se uzelo u obzir moguće tehničke varijacije rezultata tih uzoraka, trebalo bi utvrditi najveći dopušteni broj uzoraka koji ne zadovoljavaju te parametarske vrijednosti.
- (20) Kvartarno pročišćavanje potrebno za uklanjanje mikroonečišćujućih tvari iz komunalnih otpadnih voda uključivat će dodatne troškove, kao što su troškovi povezani s praćenjem i troškovi nove napredne opreme koja će se ugraditi u određene uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda. Kako bi se pokrili ti dodatni troškovi i u skladu s načelom „onečišćivač plaća” iz članka 191. stavka 2. UFEU-a, ključno je da proizvođači koji stavljaju na tržište Unije proizvode koji sadržavaju tvari koje se na kraju vijeka upotrebe nalaze kao mikroonečišćujuće tvari u komunalnim otpadnim vodama preuzmu odgovornost za dodatno pročišćavanje potrebno za uklanjanje tih tvari, koje su nastale u okviru njihovih profesionalnih aktivnosti. Sustav proširene odgovornosti proizvođača najprikladnije je sredstvo za postizanje tog cilja jer bi se njime ograničio financijski učinak na porezne obveznike i vodne naknade, uz istodobno poticanje razvoja zelenijih proizvoda. U tom kontekstu proširena odgovornost proizvođača trebala bi se primjenjivati neovisno o tome jesu li proizvodi stavljeni na tržište ili su njihovi pojedinačni sastavni dijelovi proizvedeni u državi članici ili trećoj zemlji, i imaju li proizvođači registrirano sjedište u Uniji ili se proizvod stavlja na tržište putem digitalne platforme. Ostaci farmaceutskih i kozmetičkih proizvoda trenutačno predstavljaju glavne izvore mikroonečišćujućih tvari koje se nalaze u komunalnim otpadnim vodama za koje je potrebno kvartarno pročišćavanje. Stoga bi se proširena odgovornost proizvođača trebala primjenjivati na te dvije

skupine proizvoda. Na temelju rezultata praćenja komunalnih otpadnih voda i najnovijih znanstvenih podataka Komisija bi trebala redovito evaluirati bi li u sustav proširene odgovornosti proizvođača trebalo uključiti druge proizvode.

- (21) Prema dostupnim podacima, moguće povećanje troškova proizvoda ili potencijalno smanjenje profitnih marži industrija koje stavljaju proizvode na tržište Unije, zbog primjene proširene odgovornosti proizvođača bilo bi na razini Unije marginalno i ne bi ugrozilo cjenovnu pristupačnost, raspoloživost ili dostupnost tih proizvoda na tržištu Unije. Međutim, države članice trebale bi uzeti u obzir moguće učinke primjene zahtjeva proširene odgovornosti proizvođača na dostupnost, raspoloživost i cjenovnu pristupačnost proizvoda na nacionalnoj razini, posebno lijekova, stavljenih na tržište Unije te moguće učinke primjene tih zahtjeva na jednake uvjete. Države članice mogu poduzeti mjere kako bi osigurale dostupnost dostatnih sredstava, među ostalim financiranjem dijela troškova kvartarnog pročišćavanja. S obzirom na to da države članice mogu odabrati različite pristupe u pogledu provedbe, pozornost bi trebalo posvetiti funkcioniranju unutarnjeg tržišta, a u svakoj predstojećoj evaluaciji ove Direktive Komisija bi trebala procijeniti sve moguće učinke u tom pogledu.
- (22) Izuzeća od obveza proširene odgovornosti proizvođača ipak bi trebala biti moguća. To bi trebao biti slučaj ako je ukupna količina tvari sadržanih u proizvodima koje proizvođač stavlja na tržište Unije mala, tj. manja od 1 tone godišnje, s obzirom na to da bi dodatno administrativno opterećenje za proizvođača u takvim slučajevima bilo nerazmjerno koristima za okoliš. Izuzeća bi trebala biti moguća i za dio proizvoda za koje proizvođač može dokazati da na kraju vijeka upotrebe proizvoda ne nastaju mikroonečišćujuće tvari ili ako se može dokazati da su ostaci proizvoda brzo biorazgradivi u otpadnim vodama i okolišu ili da ne dopiru do uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda. Komisija bi trebala utvrditi detaljne kriterije za identificiranje proizvoda stavljenih na tržište Unije koji ne stvaraju mikroonečišćujuće tvari u komunalnim otpadnim vodama na kraju svojeg vijeka upotrebe, uzimajući u obzir njihovu opasnost i njihove biorazgradivosti. Pri izradi tih kriterija Komisija bi trebala uzeti u obzir kriterije koji su već utvrđeni u Uredbi (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹¹⁾, ali i znanstvene ili druge dostupne tehničke informacije, uključujući relevantne međunarodne norme. Ti bi se kriteriji trebali utvrditi prije nego što obveze predviđene u ovoj Direktivi stupe na snagu.
- (23) Kako bi se izbjegli mogući poremećaji na unutarnjem tržištu, ovom Direktivom trebalo bi utvrditi minimalne zahtjeve za provedbu sustava proširene odgovornosti proizvođača, a odluke u odnosu na praktičnu organizaciju tog sustava trebale bi se donositi na nacionalnoj razini. Kako bi se prednost dala zamjeni tvari i proizvoda koji stvaraju ostatke mikroonečišćujućih tvari u komunalnim otpadnim vodama, doprinosi proizvođača trebali bi biti razmjerni količinama tvari sadržanih u proizvodima koje stavljaju na tržište i opasnosti tih tvari i njihovih ostataka. Doprinosi bi trebali pokrivati, ali ne i premašiti troškove ulaganja i operativne troškove aktivnosti praćenja mikroonečišćujućih tvari, prikupljanja, izvješćivanja i nepristrane provjere statističkih podataka o količinama i opasnosti proizvoda stavljenih na tržište država članica te primjene kvartarnog pročišćavanja komunalnih otpadnih voda na učinkovit način. Ti bi doprinosi trebali pokrivati i operativne troškove već uspostavljenog kvartarnog pročišćavanja na datum stupanja na snagu ove Direktive ako je to potrebno za ispunjavanje obveza sustava proširene odgovornosti proizvođača. Trebali bi pokrivati i dio troškova ulaganja u pogledu uspostavljenog kvartarnog pročišćavanja, uzimajući u obzir amortizaciju ulaganja i rokove za obveze financiranja utvrđene ovom Direktivom. Budući da se komunalne otpadne vode pročišćavaju zajednički, primjereno je uvesti zahtjev da se proizvođači pridruže centraliziranoj organizaciji koja u njihovo ime može ispuniti njihove obveze u okviru proširene odgovornosti proizvođača.
- (24) Evaluacija je pokazala i da sektor pročišćavanja komunalnih otpadnih voda nudi priliku za znatno smanjenje vlastite potrošnje energije i proizvodnju obnovljive energije, na primjer s pomoću bolje upotrebe dostupnih površina u uređajima za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda za proizvodnju solarne energije ili proizvodnje bioplina iz mulja, kao i upotrebe toplinske ili kinetičke energije ili drugih obnovljivih izvora energije. Evaluacija je pokazala i da se, bez jasnih pravnih obveza, u tom sektoru može očekivati samo djelomičan napredak. U tom bi kontekstu od država članica trebalo zahtijevati da osiguraju da godišnja potrošnja energije u svim uređajima za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda na njihovu državnom području koji pročišćavaju opterećenje od 10 000 ES i više ne premašuje proizvodnju energije iz obnovljivih izvora kako je definirana u članku 2. točki 1. Direktive (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹²⁾ u tim uređajima za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda. Kako bi

⁽¹¹⁾ Uredba (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o razvrstavanju, označavanju i pakiranju tvari i smjesa, o izmjeni i stavljanju izvan snage direktiva 67/548/EEZ i 1999/45/EZ i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1907/2006 (SL L 353, 31.12.2008., str. 1.).

⁽¹²⁾ Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL L 328, 21.12.2018., str. 82.).

se uzele u obzir posebnosti svakog uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda, optimizirala potrebna ulaganja i osigurala potrebna fleksibilnost za postizanje cilja energetske neutralnosti, istodobno osiguravajući da se u potpunosti ostvari potencijal za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i uštedu energije, taj bi cilj trebalo ostvariti na nacionalnoj razini, umjesto za svaki pojedinačni uređaj za pročišćavanje. Trebalo bi uzeti u obzir svu energiju iz obnovljivih izvora koju proizvode upravitelji uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda ili njihovi vlasnici, bilo na lokaciji ili izvan nje, kao što su hidraulička energija, solarna energija, toplinska energija, energija vjetra ili bioplin. Taj bi se cilj trebao postupno ostvariti privremenim ciljevima do 31. prosinca 2045. Ograničenu količinu energije iz nefosilnih goriva koja nije izravno povezana s aktivnostima pročišćavanja komunalnih otpadnih voda trebalo bi biti moguće kupiti iz vanjskih izvora 2040. i 2045. primjenom odstupanja povezanog s uvjetima. Energija iz obnovljivih izvora proizvedena od strane ili u ime vlasnika ili upravitelja uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda ne bi trebala obuhvaćati kupljenu energiju iz obnovljivih izvora. Postizanjem tog cilja energetske neutralnosti doprinijet će se posebno smanjenju emisija stakleničkih plinova iz sektora pročišćavanja komunalnih otpadnih voda koje se mogu izbjeći, uz istodobno podupiranje ciljeva klimatske neutralnosti do 2050. i povezanih nacionalnih ciljeva i ciljeva Unije, kao što su ciljevi utvrđeni u Uredbi (EU) 2018/842 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹³⁾. Međutim, inicijative za postizanje energetske neutralnosti ne bi trebale dovesti do povećanja emisija metana ili dušikova oksida. U skladu s Direktivom (EU) 2018/2001 države članice trebale bi olakšati postupke izdavanja dozvola za projekte u području energije iz obnovljivih izvora potrebne za postizanje energetske neutralnosti sektora pročišćavanja komunalnih otpadnih voda. Poticanjem proizvodnje bioplina ili solarne energije u EU-u uz istodobno jačanje mjera energetske učinkovitosti u skladu s načelom „energetska učinkovitost na prvom mjestu” definiranim u Uredbi (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁴⁾ i uz optimalno iskorištavanje digitalizacije, što znači da će se pri oblikovanju energetske politike i donošenju relevantnih odluka o ulaganju u najvećoj mogućoj mjeri uzimati u obzir troškovno učinkovite mjere energetske učinkovitosti, pomoći će se i smanjenju energetske ovisnosti Unije, što je jedan od ciljeva navedenih u Komunikaciji Komisije od 18. svibnja 2022. naslovljenoj „Plan REPowerEU”. To je u skladu i s Direktivom (EU) 2018/844 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁵⁾ i Direktivom (EU) 2018/2001, u kojima se lokacije za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda smatraju glavnim područjima za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, što znači lokacije koje su posebno prikladne za postavljanje postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora. Kako bi se optimalnim mjerama postigao cilj energetske neutralnosti za svaki uređaj za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda i za sustav prikupljanja, države članice trebale bi osigurati da se energetske preglede, kako su definirani u Direktivi (EU) 2023/1791 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁶⁾, provode svake četiri godine. Ti bi pregledi trebali uključivati i utvrđivanje potencijala za smanjenje potrošnje energije, troškovno učinkovitu uporabu i upotrebu otpadne topline na lokaciji ili putem sustava centralizirane energije, ili troškovno učinkovitu upotrebu ili proizvodnju energije iz obnovljivih izvora u skladu s kriterijima utvrđenima u Prilogu VI. Direktivi 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁷⁾.

- (25) Budući da smanjenja emisija metana imaju razmjerno veći učinak na ublažavanje klimatskih promjena od smanjenja emisija ugljikova dioksida, a sektor pročišćavanja komunalnih otpadnih voda utvrđen je kao jedan od glavnih sektora koji emitiraju emisije metana, taj bi sektor trebao pratiti i nastojati smanjiti emisije metana kako je navedeno u globalnoj obvezi smanjenja emisija metana, inicijativi pokrenutoj na Konferenciji UN-a o klimatskim promjenama u Glasgowu (COP 26), slično smanjenju emisija metana iz Uredbe (EU) 2024/1787 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁸⁾, kako bi se osigurao doprinos sektora pročišćavanja komunalnih otpadnih voda prema postizanju cilja klimatske neutralnosti najkasnije do 2050., kako je utvrđeno u Uredbi (EU) 2021/1119.
- (26) Budući da prekogranična priroda onečišćenja voda zahtijeva suradnju susjednih država članica ili trećih zemalja u suzbijanju takvog onečišćenja i utvrđivanju mjera za uklanjanje izvora takvog onečišćenja, od država članica

⁽¹³⁾ Uredba (EU) 2018/842 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o obvezujućem godišnjem smanjenju emisija stakleničkih plinova u državama članicama od 2021. do 2030. kojim se doprinosi mjerama u području klime za ispunjenje obveza u okviru Pariškog sporazuma i izmjeni Uredbe (EU) br. 525/2013 (SL L 156, 19.6.2018., str. 26.).

⁽¹⁴⁾ Uredba (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 21.12.2018., str. 1.).

⁽¹⁵⁾ Direktiva (EU) 2018/844 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive 2010/31/EU o energetskim svojstvima zgrada i Direktive 2012/27/EU o energetskoj učinkovitosti (SL L 156, 19.6.2018., str. 75).

⁽¹⁶⁾ Direktiva (EU) 2023/1791 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. rujna 2023. o energetskoj učinkovitosti i izmjeni Uredbe (EU) 2023/955 (SL L 231, 20.9.2023., str. 1.).

⁽¹⁷⁾ Direktiva 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o energetskoj učinkovitosti, izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju izvan snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ (SL L 315, 14.11.2012., str. 1.).

⁽¹⁸⁾ Uredba (EU) 2024/1787 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o smanjenju emisija metana u energetskom sektoru i izmjeni Uredbe (EU) 2019/942 (SL L, 2024/1787, 15.7.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj>).

trebalo bi zahtijevati da se uzajamno obavješćuju ili da obavješćuju dotičnu treću zemlju ako znatno onečišćenje vode iz ispuštanja komunalnih otpadnih voda u jednoj državi članici ili trećoj zemlji utječe ili bi moglo utjecati na kvalitetu vode u drugoj državi članici ili trećoj zemlji. U slučaju slučajnog onečišćenja koje znatno utječe na nizvodna vodna tijela ta bi se obavijest trebala uputiti odmah te bi odgovore trebalo pravodobno priopćiti. Ako su države članice sklopile prethodne sporazume među sobom ili s trećim zemljama o pitanjima okoliša u vezi s vodama, suradnja putem tih sporazuma mogla bi se uzeti u obzir. O tom bi onečišćenju trebalo obavijestiti i Komisiju koja bi, ako je potrebno, trebala sudjelovati na sastancima na zahtjev država članica. Važno je riješiti i problem prekograničnog onečišćenja iz trećih zemalja koje dijele vodna tijela s nekim državama članicama. Kad je riječ o postupanju s onečišćenjem koje pristiže iz trećih zemalja ili dolazi u treće zemlje, suradnja i koordinacija s trećim zemljama može se provoditi u okviru Konvencije o zaštiti i upotrebi prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu (UNECE)⁽¹⁹⁾ ili drugih relevantnih regionalnih konvencija kao što su regionalne konvencije o morima ili rijekama.

- (27) Kako bi se osigurala zaštita okoliša i zdravlja ljudi, države članice trebale bi osigurati da se sustavi prikupljanja i uređaji za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda izgrađeni kako bi bili u skladu sa zahtjevima ove Direktive projektiraju, grade, vode i održavaju u cilju osiguravanja dostatnog radnog učinka u svim uobičajenim lokalnim klimatskim uvjetima. Budući da je infrastruktura za komunalne otpadne vode priznata kao kritični subjekti na temelju Direktive (EU) 2022/2557 Europskog parlamenta i Vijeća⁽²⁰⁾, države članice trebale bi osigurati i da se uređaji za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda i sustavi prikupljanja pri njihovom projektiranju, izgradnji i vođenju procjenjuju s obzirom na njihovu osjetljivost na ekstremne događaje koji nastaju zbog klimatskih promjena.
- (28) Uređaji za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda primaju i otpadne vode koje nisu sanitarne, uključujući industrijske otpadne vode, koje mogu sadržavati niz onečišćujućih tvari koje nisu izričito obuhvaćene Direktivom 91/271/EEZ, kao što su teški metali, mikroplastika, mikroonečišćujuće tvari i druge kemikalije, uključujući perfluoroalkilne i polifluoroalkilne tvari (PFAS-ovi). Takve otpadne vode koje nisu sanitarne mogu primjerice potjecati iz industrija, komercijalnih ustanova ili bolnica i drugih medicinskih ustanova. U većini je slučajeva prisutno slabo razumijevanje i slaba upoznatost s takvim onečišćenjem koje može dovesti do pogoršanja uspješnosti postupka pročišćavanja i doprinijeti onečišćenju prihvatnih voda te istodobno spriječiti oporabu mulja i ponovnu upotrebu pročišćenih otpadnih voda. Države članice stoga bi trebale redovito pratiti i izvješćivati o takvom onečišćenju koje nije iz sanitarnih otpadnih voda te koje ulazi u uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda i ispušta se u vodna tijela. Kako bi se onečišćenje iz ispuštanja otpadnih voda koje nisu sanitarne spriječilo na njegovu izvoru, ispuštanja iz industrija ili poduzeća priključenih na sustave prikupljanja trebala bi podlijegati prethodnim propisima ili posebnom odobrenju nadležnog tijela ili odgovarajućeg tijela, ili i jednom i drugom. Kako bi se osiguralo da su sustavi prikupljanja i uređaji za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda tehnički sposobni za prihvati i pročišćavanje pristiglog onečišćenja, prije izdavanja tih odobrenja ili donošenja tih propisa trebalo bi se savjetovati s upraviteljima koji upravljaju uređajima za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji primaju otpadne vode koje nisu sanitarne i informirati ih te bi oni trebali imati mogućnost uvida, na zahtjev, u izdana odobrenja radi eventualne prilagodbe svojih postupaka pročišćavanja. Ako se u ulaznim vodama utvrdi onečišćenje koje nije iz sanitarnih otpadnih voda, države članice trebale bi poduzeti odgovarajuće mjere za smanjenje onečišćenja na izvoru poboljšanjem praćenja onečišćujućih tvari u sustavima prikupljanja kako bi se mogli utvrditi izvori onečišćenja i, prema potrebi, preispitivanjem odobrenja danih relevantnim, priključenim uređajima za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda.
- (29) Vodni resursi Unije pod sve većim su pritiskom, što u nekim područjima Unije dovodi do trajne ili privremene nestašice vode. Sposobnost Unije da odgovori na sve veće pritiske na vodne resurse mogla bi se poboljšati širom ponovnom upotrebom pročišćenih komunalnih otpadnih voda, čime bi se ograničilo zahvaćanje pitke vode iz površinskih i podzemnih voda. Stoga bi trebalo poticati i primjenjivati ponovnu upotrebu pročišćenih komunalnih otpadnih voda kad god je to primjereno, posebno u područjima pogođenima nestašicom vode, i u sve odgovarajuće svrhe, uz istodobno osiguravanje minimalnog ekološkog protoka prihvatnih voda i uzimajući u obzir potrebu da se osigura postizanje ciljeva dobrog ekološkog i kemijskog stanja prihvatnih vodnih tijela, kako je definirano u Direktivi 2000/60/EZ. Kako bi se to postiglo, države članice trebale bi u svojoj ocjeni utjecaja provedenoj u skladu s Direktivom 2000/60/EZ provoditi praćenje učinka ponovne upotrebe pročišćenih komunalnih otpadnih voda na minimalni ekološki protok prihvatnih voda. Potencijal za ponovnu upotrebu pročišćenih komunalnih otpadnih voda

⁽¹⁹⁾ SL L 186, 5.8.1995., str. 44.

⁽²⁰⁾ Direktiva (EU) 2022/2557 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o otpornosti kritičnih subjekata i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2008/114/EZ (SL L 333, 27.12.2022., str. 164.).

trebalo bi procijeniti uzimajući u obzir planove upravljanja riječnim slivovima uspostavljene na temelju Direktive 2000/60/EZ i odluke država članica na temelju članka 2. stavka 2. Uredbe (EU) 2020/741 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²¹⁾, te potrebu da se osigura postizanje ciljeva dobrog ekološkog i kemijskog stanja prihvatnih vodnih tijela, kako je definirano u Direktivi 2000/60/EZ. Postavljanje strožih zahtjeva za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda i mjere za bolje praćenje, nadzor i smanjenje onečišćenja na izvoru utjecat će na kvalitetu pročišćenih komunalnih otpadnih voda pa će se time podupirati ponovna upotreba vode. Ako ponovna upotreba vode služi za poljoprivredno navodnjavanje, trebala bi se provoditi u skladu s Uredbom (EU) 2020/741. Prema potrebi, kako bi se osigurala sigurna ponovna upotreba pročišćenih komunalnih otpadnih voda, države članice trebale bi razmotriti kvartarno pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koje se ponovno upotrebljavaju ili će se ponovno upotrijebiti. Mjere za promicanje ponovne upotrebe komunalnih pročišćenih otpadnih voda i mjere takve ponovne upotrebe trebalo bi razmotriti u strategijama za otpornost voda na razini država članica, ako su takve strategije dostupne.

- (30) Hranjive tvari sadržane u komunalnim otpadnim vodama mogu biti korisne u slučajevima kada se pročišćene komunalne otpadne vode ponovno upotrebljavaju u poljoprivredi u skladu s Uredbom (EU) 2020/741. U tim slučajevima države članice trebale bi moći, pod posebnim uvjetima kako bi se osigurala najviša razina zaštite okoliša i zdravlja ljudi, iskoristiti odstupanje od obveze primjene tercijarnog pročišćavanja u skladu s ovom Direktivom, i to samo za dio pročišćenih komunalnih otpadnih voda koji se ponovno upotrebljava u poljoprivredi.
- (31) Kako bi se osigurala pravilna provedba ove Direktive, a posebno pridržavanje graničnih vrijednosti emisija, važno je pratiti ispuštanja pročišćenih komunalnih otpadnih voda u okoliš. Praćenje bi se trebalo provoditi uspostavom obveznog sustava prethodnih propisa ili posebnih odobrenja, ili i jednog i drugog, na nacionalnoj razini kako bi se u okoliš ispuštale pročišćene komunalne otpadne vode. Usto, kako bi se spriječilo nenamjerno ispuštanje biomedij u okoliš iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji upotrebljavaju biomedij, ključno je u odobrenja ili propise za ispuštanje, ili i u jedne i u druge, uključiti posebne obveze stalnog praćenja i sprečavanja takvih ispuštanja. Takvi su biomediji obično izrađeni od plastike i mogu uključivati, među ostalim, bionosače, biokuglice ili kuglice od polistirena.
- (32) Države članice trebale bi prema potrebi prilagoditi svoju infrastrukturu za prikupljanje i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda s obzirom na veličinu svojeg stanovništva i povezano opterećenje sanitarnih otpadnih voda kako bi i dalje bile u skladu sa zahtjevima ove Direktive. Mogući učinak ispuštanja na vodna tijela koji proizlazi iz izgradnje i prilagodbe takvih infrastruktura ne bi se trebao smatrati kršenjem njihovih obveza iz Direktive 2000/60/EZ, pod uvjetom da su ispunjeni svi uvjeti utvrđeni ovom Direktivom.
- (33) Kako bi se osigurala zaštita okoliša, izravna ispuštanja biorazgradivih otpadnih voda koje nisu sanitarne iz određenih industrijskih sektora u okoliš trebala bi podlijegati odgovarajućim zahtjevima. Tim bi se zahtjevima trebalo osigurati da izravna ispuštanja iz određenih industrijskih sektora podliježu sekundarnom, tercijarnom i kvartarnom pročišćavanju kako je potrebno za zaštitu okoliša i zdravlja ljudi, te da su, nakon konačne analize, ispunjeni parametri utvrđeni za pročišćene otpadne voda ili je osigurana ista razina zaštite okoliša.
- (34) U skladu s člankom 168. stavkom 1. UFEU-a djelovanje Unije nadopunjuje nacionalne politike i usmjereno je na poboljšanje javnog zdravlja i sprečavanje bolesti. Kako bi se osigurala optimalna upotreba relevantnih javnozdravstvenih podataka dobivenih praćenjem komunalnih otpadnih voda, trebalo bi uspostaviti nadzor nad komunalnim otpadnim vodama i upotrebljavati ga u svrhu prevencije ili ranog upozoravanja, na primjer za otkrivanje određenih virusa u komunalnim otpadnim vodama kao znak pojave epidemija ili pandemija. Države članice trebale bi uspostaviti dijalog i koordinaciju nadležnih tijela odgovornih za javno zdravlje i nadležnih tijela odgovornih za upravljanje komunalnim otpadnim vodama. U kontekstu te koordinacije trebalo bi jasno raspodijeliti uloge, odgovornosti i troškove među tim nadležnim tijelima. Države članice trebale bi izraditi popis parametara relevantnih za javno zdravlje koje treba pratiti u komunalnim otpadnim vodama kao i učestalost i lokaciju uzorkovanja, uzimajući u obzir preporuke, među ostalim, Europskog centra za sprečavanje i kontrolu bolesti (ECDC), Tijela za pripravnost i odgovor na zdravstvene krize (HERA) i Svjetske zdravstvene organizacije (SZO), te razmotriti sljedeće zdravstvene parametre za uvrštavanje na takav popis: SARS-CoV-2 i njegove varijante, virus dječje paralize, virus gripe, nove patogene i sve druge parametre javnog zdravlja koji se mogu smatrati relevantnima.

⁽²¹⁾ Uredba (EU) 2020/741 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 2020. o minimalnim zahtjevima za ponovnu upotrebu vode (SL L 177, 5.6.2020., str. 32.).

Na temelju informacija prikupljenih tijekom pandemije bolesti COVID-19 i iskustva stečenog provedbom Preporuke Komisije (EU) 2021/472 ⁽²²⁾, u slučaju zdravstvene krize od država članica trebalo bi zahtijevati da prate relevantne zdravstvene parametre u komunalnim otpadnim vodama. Kako bi se osigurala primjena usklađenih metoda, države članice trebale bi u mjeri u kojoj je to moguće primjenjivati metode uzorkovanja i analize utvrđene u Preporuci (EU) 2021/472 za praćenje virusa SARS-CoV-2 i njegovih varijanti.

- (35) Unija prepoznaje važnost rješavanja pitanja antimikrobne rezistencije, posebno u Komunikaciji Komisije od 29. lipnja 2017. naslovljenoj „Europski akcijski plan ‚Jedno zdravlje‘ za borbu protiv antimikrobne otpornosti (AMR)”, te je donijela Europski akcijski plan „Jedno zdravlje” za borbu protiv antimikrobne rezistencije. Prema SZO-u, komunalne otpadne vode prepoznate su i dokumentirane kao glavni izvor antimikrobnih sredstava i njihovih metabolita te bakterija otpornih na antimikrobna sredstva i njihovih gena. Kako bi se povećala saznanja o glavnim izvorima antimikrobne rezistencije, trebalo bi uvesti obvezu praćenja prisutnosti antimikrobne rezistencije u komunalnim otpadnim vodama kako bi se dodatno razvile naše znanstvene spoznaje i potencijalno poduzele odgovarajuće mjere u budućnosti.
- (36) U ovoj se Direktivi pristup „jedno zdravlje”, kako ga tumači SZO, prepoznaje kao integrirani i ujedinjujući pristup čiji je cilj održiva ravnoteža i optimizacija zdravlja ljudi, životinja i ekosustava. Pristupom „jedno zdravlje” prepoznaje se da su zdravlje ljudi, domaćih i divljih životinja, biljaka i okoliša u širem smislu, uključujući ekosustave, usko povezani i međuovisni.
- (37) Kako bi se zaštitili okoliš i zdravlje ljudi, države članice trebale bi utvrditi i procijeniti rizike koje uzrokuje gospodarenje komunalnim otpadnim vodama. Procjena rizika mogla bi uključivati opsežan kemijski pregled, uključujući kemijske smjese, ili metode koje se temelje na biološkom učinku, ili i jedno i drugo, za utvrđivanje tvari koje izazivaju zabrinutost, među ostalim za vodni okoliš ili kvalitetu vode za piće ili vode za kupanje. Na temelju tog utvrđivanja i ako je to potrebno radi usklađivanja sa zahtjevima zakonodavstva Unije o vodama, države članice trebale bi poduzeti mjere za prikupljanje i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koje su strože od mjera potrebnih za usklađivanje s minimalnim zahtjevima utvrđenima u ovoj Direktivi. U skladu s člankom 191. stavkom 2. UFEU-a i uz mjere predviđene ili poduzete u skladu s člankom 11. stavkom 3. Direktive 2000/60/EZ, države članice trebale bi prioritetno promicati kontrolu onečišćujućih tvari na izvoru kako bi se spriječilo onečišćenje prihvatnih vodnih tijela. Države članice posebno bi trebale poduzeti preventivne mjere kako bi ograničile rizik od toga da namjerno i nenamjerno ispuštena mikroplastika dospije do komunalnih otpadnih voda i mulja.
- (38) Ovisno o situaciji, te strože mjere mogu među ostalim uključivati uspostavu sustava prikupljanja, izradu integriranih planova upravljanja komunalnim otpadnim vodama ili primjenu sekundarnog, tercijarnog ili kvartarnog pročišćavanja komunalnih otpadnih voda za aglomeracije ili uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji ne dosežu pragove izražene kao ES, što dovodi do primjene standardnih zahtjeva. Mogu uključivati i pročišćavanje koje je naprednije od onog potrebnog za ispunjavanje minimalnih zahtjeva ili dezinfekciju pročišćenih komunalnih otpadnih voda potrebnu za usklađivanje s Direktivom 2006/7/EZ.
- (39) Ciljem 6.2. UN-ova cilja održivog razvoja br. 6 o čistoj vodi i sanitarnim uvjetima od država članica zahtijeva se da se do 2030. ostvari pristup odgovarajućim i pravednim sanitarnim i higijenskim uvjetima za sve te iskorijeni vršenje nužde na otvorenom, posebno vodeći računa o potrebama žena, djevojčica i osoba u ranjivom položaju”. Sanitarni objekti trebali bi omogućiti sigurno upravljanje i zbrinjavanje ljudskog urina, fekalija i menstrualne krvi te promjenu proizvoda za menstruaciju. Nadalje, u 20. načelu europskog stupa socijalnih prava navodi se da svi imaju pravo pristupa kvalitetnim osnovnim uslugama, uključujući vodu i sanitarne uvjete. U tom kontekstu i u skladu s preporukama iz Smjernica SZO-a o sanitarnim uvjetima i zdravlju ⁽²³⁾ te Protokolom o vodi i zdravlju uz Konvenciju o zaštiti i uporabi prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera, sastavljenim u Londonu 17. lipnja 1999., države članice trebale bi riješiti pitanje pristupa sanitarnim uvjetima na nacionalnoj razini. To bi se trebalo postići djelovanjima kojima se osigurava pristup sanitarnim uvjetima za sve, na primjer uspostavom sanitarnih objekata u javnim prostorima, kao i poticanjem besplatne dostupnosti odgovarajućih sanitarnih objekata u javnim upravama i javnim zgradama ili osiguravanjem njihove pristupačnosti za sve, uključujući sve vrste objekata i usluga, kao što su nužnici s ispiranjem i suhi nužnici. Tom bi se infrastrukturu trebalo upravljati na siguran način, što

⁽²²⁾ Preporuka Komisije (EU) 2021/472 od 17. ožujka 2021. o zajedničkom pristupu uspostavi sustavnog nadzora nad virusom SARS-CoV-2 i njegovim sojevima u otpadnim vodama u EU-u (SL L 98, 19.3.2021., str. 3.).

⁽²³⁾ Smjernice SZO-a o sanitarnim uvjetima i zdravlju, 2018.

znači da bi trebala biti dostupna svima, ako je primjereno, u svakom trenutku, uključujući osobe s posebnim potrebama, kao što su djeca, starije osobe, osobe s invaliditetom i beskućnici, da bi trebala biti smještena na lokacijama kojima se osigurava najveća moguća sigurnost korisnika te da bi trebala biti higijenski i tehnički sigurna za upotrebu. Takvi objekti ujedno bi trebali biti dostatni da zadovolje potrebe ljudi i da nema neopravdano dugog čekanja. O dostatnom broju sanitarnih objekata u javnim prostorima trebalo bi odlučiti na odgovarajućoj razini, uzimajući u obzir načelo supsidijarnosti.

- (40) Specifičan položaj manjinskih kultura kao što su Romi i Putnici, bez obzira na to jesu li sjedilačke, a posebice izostanak pristupa vodi za piće, prepoznat je u Komunikaciji Komisije od 7. listopada 2020. naslovljenoj „Unija ravnopravnosti: Strateški okvir EU-a za jednakost, uključivanje i sudjelovanje Roma”, u kojoj se poziva na povećanje djelotvornog jednakog pristupa osnovnim uslugama. Općenito je primjereno da države članice posvete posebnu pozornost ranjivim skupinama ili skupinama koje su marginalizirane zbog čimbenika povezanih s njihovom socioekonomskom situacijom, etničkom pripadnošću, seksualnošću, rodom, invaliditetom, beskućništvom, pravnim statusom, vjerskim uvjerenjem ili drugim razlozima, i to poduzimanjem potrebnih mjera kako bi se tim skupinama osigurao pristup sanitarnim uvjetima. Važno je da je utvrđivanje tih skupina u skladu s člankom 16. stavkom 1. Direktive (EU) 2020/2184 Europskog parlamenta i Vijeća⁽²⁴⁾. Mjere za poboljšanje pristupa ranjivih i marginaliziranih skupina sanitarnim uvjetima mogu uključivati osiguravanje sanitarnih objekata u javnim i privatnim prostorima te zgradama javne uprave besplatno ili uz malu naknadu, poboljšanje ili održavanje priključka s odgovarajućim sustavima za prikupljanje komunalnih otpadnih voda te informiranje o najbližim sanitarnim objektima.
- (41) U skladu sa Smjernicama EU-a o ljudskim pravima u pogledu zdravstveno ispravne vode za piće i sanitarnih uvjeta, koje je Vijeće donijelo 17. lipnja 2019., posebna pozornost mora se posvetiti potrebama žena i djevojčica jer su one posebno ugrožene i izložene napadima, seksualnom i rodno uvjetovanom nasilju, uznemiravanju i drugim prijetnjama njihovoj sigurnosti pri pristupu sanitarnim objektima izvan njihovih domova. To je u skladu sa zaključcima Vijeća o diplomaciji u području voda, usvojenima 19. studenoga 2018., u kojima se ponovno potvrđuje važnost uključivanja rodne perspektive u diplomaciju u području voda. Stoga bi države članice trebale obratiti posebnu pozornost na žene i djevojčice kao ranjivu skupinu te poduzeti potrebne mjere kako bi im se poboljšao ili održao siguran pristup sanitarnim uvjetima.
- (42) U evaluaciji je zaključeno da bi se gospodarenje muljem moglo poboljšati kako bi se bolje uskladilo s načelima kružnog gospodarstva i hijerarhije otpada kako je definirana u članku 4. Direktive 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁽²⁵⁾. Mjere za bolje praćenje i smanjenje onečišćenja na izvoru uzrokovanog ispuštanjem otpadnih voda koje nisu sanitarne doprinijet će poboljšanju kvalitete proizvedenog mulja i osigurati njegovu sigurnu upotrebu u poljoprivredi. Kako bi se osigurala pravilna i sigurna uporaba hranjivih tvari iz mulja, uključujući kritičnu tvar fosfor, trebalo bi na razini Unije utvrditi minimalnu kombiniranu stopu ponovne upotrebe i recikliranja. Države članice trebale bi moći odabrati hoće li ponovno upotrijebiti i/ili reciklirati komunalne otpadne vode i/ili mulj radi uporabe fosfora. Kombiniranom minimalnom stopom ponovne upotrebe i recikliranja trebalo bi uzeti u obzir udio fosfora u mulju, koji se može razlikovati ovisno o području. Također bi trebalo uzeti u obzir razinu zasićenosti svakog nacionalnog tržišta, na primjer dostupnost drugih izvora fosfora iz organskih izvora, primjerice iz stočarstva, i mogućnosti njegove apsorpcije u poljoprivredi. Države članice trebalo bi poticati da prate mikroonečišćujuće tvari u mulju, posebno ako postoji rizik od akumulacije mikroonečišćujućih tvari u mulju i kada se on ponovno upotrebljava u poljoprivredi, kako bi se više saznalo o njegovoj prisutnosti i kako bi se zaštitili okoliš i zdravlje ljudi. Trebalo bi poticati pravilnu i sigurnu uporabu hranjivih tvari i njihovu ponovnu upotrebu u poljoprivredi kako bi se poduprla otpornost i održivost poljoprivrednog sektora i kako bi se doprinijelo strateškoj autonomiji industrije gnojiva u Uniji. U tom kontekstu države članice trebale bi, uzimajući u obzir nacionalne i lokalne mogućnosti valorizacije, poduzeti mjere za poticanje proizvodnje i kupnje oporabljanih hranjivih tvari iz komunalnih otpadnih voda i mulja. Pri ponovnoj upotrebi mulja u poljoprivredi posebnu pozornost trebalo bi posvetiti mikroplastici. Stoga bi mikroplastiku trebalo sustavno pratiti kada se mulj ponovno upotrebljava u poljoprivredi. Te su informacije neophodne za sigurno gospodarenje muljem u poljoprivredi i svaku moguću reviziju relevantne politike Unije.

⁽²⁴⁾ Direktiva (EU) 2020/2184 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju (SL L 435, 23.12.2020., str. 1.).

⁽²⁵⁾ Direktiva 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, 22.11. 2008., str. 3.).

- (43) Potrebno je primjereno praćenje kako bi se provjerila usklađenost s novim zahtjevima ove Direktive u pogledu mikroonečišćujućih tvari, onečišćenja koje nije iz sanitarnih otpadnih voda, energetske neutralnosti, preljeva oborinskih voda i oborinskih voda s urbaniziranih područja. Praćenje bi trebalo poduprijeti, ako je to tehnički izvedivo i primjereno, upotrebom digitalnih alata. Trebalo bi sustavno razmotriti upotrebu digitalnih alata, posebno za operativno upravljanje sustavima prikupljanja i uređajima za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda. Za provjeru usklađenosti kvartarnog pročišćavanja u pogledu smanjenja mikroonečišćujućih tvari u ispuštanjima komunalnih otpadnih voda dovoljno je pratiti ograničen skup reprezentativnih mikroonečišćujućih tvari. Učestalost praćenja trebala bi se nadovezati na trenutačne najbolje prakse, koje se trenutačno primjenjuju u Švicarskoj. Kako bi ostale troškovno učinkovite, te bi obveze trebalo prilagoditi veličini uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda i aglomeracija. Za potrebe takvog praćenja ovom Direktivom predviđa se provedba uzorkovanja. Prilikom svakog uzorkovanja uzima se uzorak na ulazu i izlazu uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda. Praćenjem će se doprinijeti i pružanju podataka za cjelokupni okvir za praćenje stanja okoliša kako je utvrđen u Osmom programu djelovanja za okoliš⁽²⁶⁾, a posebno će se doprinijeti okviru „Praćenje i izgledi za postizanje nulte stope onečišćenja” na kojem se temelji, koji je utvrđen u Komunikaciji Komisije od 12. svibnja 2021. naslovljenoj „Put prema zdravom planetu za sve, Akcijski plan EU-a: „Prema nultoj stopi onečišćenja zraka, vode i tla”.
- (44) Mikroplastiku i relevantne mikroonečišćujuće tvari trebalo bi pratiti, prema potrebi, pri ispuštanjima uslijed preljeva oborinskih voda i oborinskih voda s urbaniziranih područja iz odvojenih sustava s reprezentativnim programom uzorkovanja koji omogućuje procjenu koncentracije u cilju modeliranja kvalitete vode. Emisije stakleničkih plinova trebalo bi, ovisno o slučaju, pratiti upotrebom analiza, izračuna ili modeliranja.
- (45) Kako bi se osigurali zaštita okoliša i poduzimanje odgovarajućeg djelovanja u okviru svake procjene rizika koju treba provesti za provedbu ove Direktive, kao i za provedbu drugog prava Unije, države članice trebale bi pratiti širok spektar onečišćujućih tvari na ulazima i izlazima uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda. Kako bi se izbjeglo nepotrebno opterećenje, trebalo bi pratiti samo onečišćujuće tvari za koje se očekuje da će se naći u komunalnim otpadnim vodama, uzimajući u obzir veliku raznolikost onečišćujućih tvari koje bi mogle dospjeti do uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda, među ostalim iz izvora otpadnih voda koje nisu sanitarne. Države članice trebale bi moći smanjiti učestalost praćenja ako se u naknadnim kampanjama uzorkovanja ne pronađu onečišćujuće tvari. Točnije, novi podaci pokazuju da se PFAS-ovi nalaze u komunalnim otpadnim vodama, ponekad u visokim koncentracijama. Najnoviji znanstveni dokazi ukazuju na to da PFAS-ovi zbog svoje postojanosti izazivaju zabrinutost za okoliš i javno zdravlje. Stoga je ključno bolje razumjeti kretanja PFAS-ova prema okolišu i pratiti ih na ulazu i izlazu uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda. To bi praćenje u prvoj fazi trebalo započeti kada ispuštanja dospiju do područja sliva koja se upotrebljavaju za vodozahvate vode za piće, zbog visokih rizika od izloženosti PFAS-ovima i njihova utjecaja na zdravlje.
- (46) Kako bi se smanjilo administrativno opterećenje i bolje iskoristile mogućnosti koje nudi digitalizacija, izvješćivanje o provedbi ove Direktive trebalo bi poboljšati i pojednostavniti ukidanjem obveze država članica da svake dvije godine izvješćuju Komisiju i da Komisija objavljuje dvogodišnja izvješća. Izvješćivanje bi trebalo zamijeniti zahtjevom da države članice uz potporu EEA-e poboljšaju postojeće nacionalne standardizirane skupove podataka uspostavljene na temelju Direktive 91/271/EEZ i da ih redovito ažuriraju. Komisija će te poboljšane skupove podataka upotrebljavati za provjeru usklađenosti s ovom Direktivom. Primjereno je da model izvješćivanja izradi EEA u suradnji s državama članicama. Komisiji i EEA-i trebalo bi omogućiti pristup nacionalnim bazama podataka. Kako bi se osiguralo pružanje potpunih informacija o primjeni ove Direktive, skupovi podataka trebali bi uključivati informacije o usklađenosti uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda sa zahtjevima pročišćavanja (uzorci koji jesu/nisu u skladu s vrijednostima parametara, opterećenja i koncentracije ispuštenih onečišćujućih tvari), o razini postizanja ciljeva energetske neutralnosti, o emisijama stakleničkih plinova iz uređaja za pročišćavanje iznad 10 000 ES i o mjerama koje su države članice poduzele u kontekstu preljeva oborinskih voda i oborinskih voda s urbaniziranih područja, pristupa sanitarnim uvjetima i pročišćavanja pojedinačnim sustavima. Nadalje, trebalo bi osigurati potpunu usklađenost s Uredbom (EZ) br. 166/2006 Europskog parlamenta i Vijeća⁽²⁷⁾ kako bi se optimizirala upotreba podataka i poduprla potpuna transparentnost. Informacije prikupljene s pomoću tih skupova podataka trebale bi poduprijeti usporedbu i razmjenu najboljih praksi na razini Unije u pogledu učinkovitosti uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda. Administrativni teret pružanja informacija i podataka javnosti u svakom bi trenutku trebao biti u skladu s načelom proporcionalnosti.

⁽²⁶⁾ Odluka (EU) 2022/591 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. travnja 2022. o Općem programu djelovanja Unije za okoliš do 2030. (SL L 114, 12.4.2022., str. 22.).

⁽²⁷⁾ Uredba (EZ) br. 166/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. siječnja 2006. o osnivanju Europskog registra ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari i o izmjeni direktiva Vijeća 91/689/EEZ i 96/61/EZ (SL L 33, 4.2.2006., str. 1.).

- (47) Provedba Direktive 91/271/EEZ financira se iz vodnih naknada i javnih proračuna, uključujući financiranje sredstvima Unije. U budućnosti bi se proširenom odgovornošću proizvođača trebalo osigurati da troškove kvartarnog pročišćavanja barem djelomično snose dotične industrije i da ih dopunjuju druge vrste financiranja. Provedba Direktive 91/271/EEZ u prošlosti je primila i znatnu potporu kohezijske politike i programa Unije u okviru programa Obzor 2020. i LIFE. Kako bi se osigurala pravodobna i pravilna provedba ove Direktive, ključno je da države članice uspostave nacionalni program provedbe, uključujući izradu dugoročnih programa potrebnih ulaganja popraćenih strategijom financiranja. O tim bi nacionalnim programima provedbe trebalo izvijestiti Komisiju. Kako bi se ograničilo administrativno opterećenje, taj se zahtjev ne bi trebao primjenjivati na države članice u kojima više od 95 % aglomeracija poštuje glavne obveze pročišćavanja i prikupljanja komunalnih otpadnih voda. Kako bi se nastavila provedba ove Direktive, Komisija bi trebala razmotriti nacionalne programe provedbe koje su države članice dostavile za pripremu sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira i onih nakon toga, a države članice trebale bi bez odgode uspostaviti potreban sustav proširene odgovornosti proizvođača.
- (48) Sektor prikupljanja i pročišćavanja komunalnih otpadnih voda specifičan je jer djeluje kao ograničeno tržište, pri čemu javna i mala poduzeća priključena na sustav prikupljanja nemaju mogućnost odabira upravitelja. Stoga je važno osigurati javni pristup ključnim pokazateljima uspješnosti upravitelja kao što su postignuta razina i troškovi pročišćavanja, potrošena i proizvedena energija te povezane emisije stakleničkih plinova i ugljični otisak. Kako bi se javnost bolje upoznala s implikacijama pročišćavanja komunalnih otpadnih voda, najvažnije informacije o godišnjim troškovima prikupljanja i pročišćavanja otpadnih voda za svako kućanstvo trebalo bi pružiti, barem u aglomeracijama iznad 10 000 ES, i po mogućnosti iznad 1 000 ES, na lako dostupan način, primjerice na računima, dok bi ostale detaljne informacije trebale biti dostupne na internetu, u formatu prilagođenom korisnicima, putem internetskih stranica upravitelja ili nadležnog tijela.
- (49) Direktivom 2003/4/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁽²⁸⁾ jamči se pristup informacijama o okolišu u državama članicama u skladu s Konvencijom Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša iz 1998. („Aarhuška konvencija”)⁽²⁹⁾. Aarhuškom konvencijom obuhvaćene su široke obveze povezane sa stavljanjem informacija o okolišu na raspolaganje na zahtjev i s aktivnim širenjem tih informacija. Važno je da se odredbama ove Direktive koje se odnose na pristup informacijama i aranžmane za razmjene podataka ta direktiva dopunjuje utvrđivanjem obveze stavljanja na raspolaganje javnosti na internetu informacija o prikupljanju i pročišćavanju komunalnih otpadnih voda na način prilagođen korisnicima, a ne da se stvara zaseban pravni režim.
- (50) Za djelotvornost ove Direktive i njezin cilj zaštite javnog zdravlja u kontekstu politike Unije o okolišu zahtijeva se da se fizičke ili pravne osobe ili, prema potrebi, njihove propisno osnovane organizacije, mogu osloniti na nju u sudskim postupcima te da nacionalni sudovi mogu uzeti ovu Direktivu u obzir kao element prava Unije kako bi se, među ostalim, preispitale odluke nacionalnog tijela kada je to primjereno. Osim toga, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda Europske unije te na temelju načela lojalne suradnje utvrđenog u članku 4. stavku 3. Ugovora o Europskoj uniji (UEU), sudovi država članica odgovorni su za osiguravanje sudske zaštite prava koja osoba ima na temelju prava Unije. Nadalje, člankom 19. stavkom 1. UEU-a od država članica zahtijeva se da osiguraju pravne lijekove dostatne za osiguranje učinkovite pravne zaštite u područjima obuhvaćenima pravom Unije. To bi trebalo učiniti u skladu s nacionalnim pravilima, a da se pritom odredba o naknadi štete ne liši njezine učinkovitosti. Osim toga, u skladu s Aarhuškom konvencijom, pripadnici zainteresirane javnosti imaju pristup pravosuđu kako bi doprinijeli zaštiti prava na život u okolišu koji je primjeren za osobno zdravlje i dobrobit.
- (51) Kako bi se ova Direktiva prilagodila znanstvenom i tehničkom napretku, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a u vezi s izmjenom određenih dijelova priloga u pogledu prilagodbe praćenja najsuvremenijim metodama praćenja, među ostalim s ciljem optimalnog iskorištavanja digitalnih alata i uzimanja u obzir relevantnih metoda koje se upotrebljavaju u drugom relevantnom pravu Unije, te evaluacije rezultata u pogledu zahtjeva za terciarno i kvartarno pročišćavanje i u pogledu zahtjeva za prethodne propise i posebna odobrenja za ispuštanja otpadnih voda koje nisu sanitarne u sustave prikupljanja i uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda te u pogledu dopune ove Direktive utvrđivanjem minimalne kombinirane stope ponovne upotrebe i recikliranja fosfora iz mulja i iz komunalnih otpadnih voda, uzimajući u obzir dostupne tehnologije i resurse kao i gospodarsku održivost uporabe fosfora, te ažuriranjem informacija koje se pružaju

⁽²⁸⁾ Direktiva 2003/4/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2003. o javnom pristupu informacijama o okolišu i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/313/EEZ (SL L 41, 14.2.2003., str. 26.).

⁽²⁹⁾ SL L 124, 17.5.2005., str. 4.

javnosti na internetu i kućanstvima. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. ⁽³⁰⁾. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.

- (52) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Direktive Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za donošenje standarda za projektiranje pojedinačnih sustava, za utvrđivanje formata izvješćivanja i razine pojedinosti informacija u vezi s pojedinačnim sustavima, za utvrđivanje formata i metode procjene rizika koja će se koristiti u kontekstu kvartarnog pročišćavanja, za donošenje metoda praćenja i procjene za pokazatelje kvartarnog pročišćavanja i ciljeve u vezi s energetsom neutralnošću, za utvrđivanje zajedničkih uvjeta i kriterija za primjenu izuzeća za određene proizvode od proširene odgovornosti proizvođača, za utvrđivanje metodologija za potporu razvoju integriranih planova upravljanja komunalnim otpadnim vodama, za razvoj alternativnih pokazatelja za indikativni cilj smanjenja onečišćenja koji se temelji na opterećenju na temelju, primjerice, količine, broja preljeva oborinskih voda, količine ispuštenih oborinskih voda s urbaniziranih područja ili drugih relevantnih alternativnih pokazatelja te za utvrđivanje minimalne učestalosti uzorkovanja i metodologija za mjerenje antimikrobne rezistencije, izravnih i neizravnih emisija stakleničkih plinova i mikroplastike u komunalnim otpadnim vodama i mulju, za utvrđivanje minimalnog popisa relevantnih onečišćujućih tvari koje će se vjerojatno naći u komunalnim otpadnim vodama, uključujući metodologiju za utvrđivanje relevantnih onečišćujućih tvari koje će se vjerojatno naći u komunalnim otpadnim vodama i kriterije za reviziju isključenja nekih onečišćujućih tvari koje treba pratiti, za uspostavu usklađene metodologije za mjerenje „perfluoroalkilnih i polifluoroalkilnih tvari (PFAS-ovi) – ukupno” i „zbroja PFAS-ova” u komunalnim otpadnim vodama te za donošenje formata i modaliteta za prikazivanje informacija o provedbi ove Direktive koje trebaju dostaviti države članice i koje sastavlja EEA. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³¹⁾.
- (53) Države članice trebale bi utvrditi pravila o sankcijama koje se primjenjuju na kršenja nacionalnih odredaba donesenih na temelju ove Direktive i poduzimati potrebne mjere radi osiguranja njihove provedbe. Sankcije bi trebale biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće te bi, ovisno o slučaju, trebale uzimati u obzir financijsku situaciju fizičke ili pravne osobe koja se smatra odgovornom.
- (54) Komisija bi na temelju Međuinstitucijskog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva trebala provesti evaluaciju ove Direktive u određenom roku nakon utvrđenog datuma za njezino prenošenje. Ta bi se evaluacija trebala temeljiti na iskustvu stečenom i podacima prikupljenima tijekom provedbe ove Direktive, na svim dostupnim preporukama SZO-a te na relevantnim znanstvenim, analitičkim i epidemiološkim podacima. U evaluaciji bi posebnu pozornost trebalo posvetiti analizi primjerenosti parametara javnog zdravlja koji se upotrebljavaju u nadzoru komunalnih otpadnih voda, analizi dodane vrijednosti obveznog praćenja parametara javnog zdravlja, analizi moguće potrebe za prilagodbom popisa proizvoda koji će biti obuhvaćeni sustavima proširene odgovornosti proizvođača, uključujući uvjete za izuzeća, analizi mogućih učinaka na funkcioniranje unutarnjeg tržišta potencijalno različitih stopa doprinosa za proizvođače koje su utvrdile države članice, analizi izvedivosti i primjerenosti razvoja sustava proširene odgovornosti proizvođača za proizvode koji stvaraju PFAS-ove i mikroplastiku, analizi dodane vrijednosti i primjerenosti zahtijevanja obveznih nacionalnih planova za ponovnu upotrebu vode, koji uključuju nacionalne ciljeve i mjere, evaluaciji cilja energetske neutralnosti kako bi se analiziralo tehničku i gospodarsku izvedivost i koristi za okoliš i klimu radi postizanja veće razine energetske autonomije u sektoru, evaluaciji mogućnosti za mjerenje izravnih i neizravnih emisija stakleničkih plinova koje ispušta sektor komunalnih otpadnih voda, evaluaciji mogućnosti postizanja klimatske neutralnosti sektora pročišćavanja komunalnih otpadnih voda i vremena potrebnog da se to postigne te izvedivosti i primjerenosti utvrđivanja minimalnih stopa ponovne upotrebe i recikliranja u Uniji za dušik iz mulja ili iz komunalnih otpadnih voda, ili iz jednog i drugog.

⁽³⁰⁾ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

⁽³¹⁾ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

- (55) Direktivom 91/271/EEZ predviđeni su posebni rokovi za Mayotte jer je 2014. uvršten među najudaljenije regije u smislu članka 349. UFEU-a. Stoga bi primjenu obveza uspostave sustava prikupljanja i primjene sekundarnog pročišćavanja na komunalne otpadne vode iz aglomeracija od 2 000 ES i više trebalo odgoditi u odnosu na Mayotte.
- (56) Primjereno je razmotriti posebnu situaciju Mayottea i drugih najudaljenijih regija Unije, kako je navedeno u članku 349. UFEU-a, kojim se predviđaju posebne mjere za potporu tim regijama. Kad je riječ o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda tih područja, posebnu pozornost trebalo bi posvetiti teškoj topografiji i izoliranosti tih područja.
- (57) Kako bi se osigurao kontinuitet zaštite okoliša, važno je da države članice zadrže barem trenutačnu razinu terciarnog pročišćavanja do početka primjene novih zahtjeva za smanjenje fosfora i dušika. Stoga bi se članak 5. Direktive 91/271/EEZ trebao nastaviti primjenjivati do početka primjene tih novih zahtjeva.
- (58) S obzirom na to da ciljeve ove Direktive, odnosno zaštititi okoliš i javno zdravlje, doprinijeti postizanju klimatske neutralnosti prikupljanja i pročišćavanja komunalnih otpadnih voda, poboljšati pristup sanitarnim uvjetima i osigurati redovito praćenje parametara relevantnih za javno zdravlje, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega i učinaka djelovanja oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. UFEU-a. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (59) Obvezu prenošenja ove Direktive u nacionalno pravo trebalo bi ograničiti na one odredbe koje predstavljaju suštinsku izmjenu u usporedbi s Direktivom 91/271/EEZ. Obveza prenošenja nepromijenjenih odredaba proizlazi iz te direktive.
- (60) Ovom Direktivom ne bi se trebale dovoditi u pitanje obveze država članica u pogledu rokova za prenošenje u nacionalno pravo direktiva, koji su navedeni u dijelu B Priloga VII.,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Predmet

Ovom se Direktivom utvrđuju pravila za prikupljanje, pročišćavanje i ispuštanje komunalnih otpadnih voda radi zaštite okoliša i zdravlja ljudi, u skladu s pristupom „jedno zdravlje”, uz postupno smanjenje emisija stakleničkih plinova do održivih razina, poboljšavanje energetske ravnoteže u aktivnostima prikupljanja i pročišćavanja komunalnih otpadnih voda te doprinosenje prijelazu na kružno gospodarstvo. Njome se utvrđuju i pravila o pristupu sanitarnim uvjetima za sve, o transparentnosti sektora komunalnih otpadnih voda, o redovitom nadzoru relevantnih parametara javnog zdravlja u komunalnim otpadnim vodama i o provedbi načela „onečišćivač plaća”.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „komunalne otpadne vode” znači bilo što od sljedećeg:
 - (a) sanitarne otpadne vode;
 - (b) mješavina sanitarnih otpadnih voda i otpadnih voda koje nisu sanitarne;
 - (c) mješavina sanitarnih otpadnih voda i oborinskih voda s urbaniziranih područja;
 - (d) mješavina sanitarnih otpadnih voda, otpadnih voda koje nisu sanitarne i oborinskih voda s urbaniziranih područja;
2. „sanitarne otpadne vode” znači otpadne vode iz stambenih objekata, uslužnih objekata i ustanova koje potječu uglavnom iz ljudskog metabolizma ili iz aktivnosti kućanstava, ili iz jednog i drugog;

3. „otpadne vode koje nisu sanitarne” znači otpadne vode, osim sanitarnih otpadnih voda i oborinskih voda s urbaniziranih područja, koje se ispuštaju iz prostora koji se upotrebljavaju za obavljanje trgovačkih, industrijskih ili gospodarskih djelatnosti;
4. „aglomeracija” znači područje na kojem je stanovništvo izraženo u ekvivalentu stanovnika, u kombinaciji ili bez kombinacije s gospodarskim djelatnostima, dovoljno koncentrirano da se komunalne otpadne vode prikupljaju i odvođe u jedan uređaj za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda ili više njih ili do jedne krajnje točke ispuštanja ili više njih;
5. „oborinske vode s urbaniziranih područja” znači oborine u aglomeracijama prikupljene mješovitim ili razdjelnim sustavima odvodnje;
6. „preljev oborinskih voda” znači ispuštanje nepročišćenih komunalnih otpadnih voda uzrokovano oborinama ili kvarovima sustava iz mješovitih sustava odvodnje u prihvatne vode;
7. „sustav prikupljanja” znači sustav cjevovoda u kojima se prikupljaju i odvođe komunalne otpadne vode;
8. „mješoviti sustav odvodnje” znači jedinstveni cjevovod u kojem se prikupljaju i odvođe komunalne otpadne vode, uključujući oborinske vode s urbaniziranih područja;
9. „razdjelni sustav odvodnje” znači cjevovod kojim se odvojeno prikuplja i odvodi jedno od sljedećeg:
 - (a) sanitarne otpadne vode;
 - (b) otpadne vode koje nisu sanitarne;
 - (c) mješavina sanitarnih otpadnih voda i otpadnih voda koje nisu sanitarne;
 - (d) oborinske vode s urbaniziranih područja;
10. „1 ekvivalent stanovnik” ili „1 ES” znači organsko biorazgradivo opterećenje po danu, iskazano kao petodnevna biokemijska potrošnja kisika (BPK₅) od 60 g kisika dnevno;
11. „primarno pročišćavanje” znači obrada komunalnih otpadnih voda fizikalnim ili kemijskim procesom, ili i jednim i drugim, koji obuhvaća taloženje suspendiranih krutih tvari ili druge procese u kojima se BPK₅ ulaznih otpadnih voda smanjuje za najmanje 20 % prije ispuštanja, a ukupne suspendirane krute tvari ulaznih otpadnih voda smanjuju se za najmanje 50 %;
12. „sekundarno pročišćavanje” znači obrada komunalnih otpadnih voda procesom koji općenito obuhvaća biološku obradu sa sekundarnim taloženjem ili drugim procesom kojim se smanjuje biorazgradiva organska tvar iz komunalnih otpadnih voda;
13. „tercijarno pročišćavanje” znači obrada komunalnih otpadnih voda procesom kojim se u komunalnim otpadnim vodama smanjuju dušik ili fosfor, ili i dušik i fosfor;
14. „kvartarno pročišćavanje” znači obrada komunalnih otpadnih voda procesom kojim se smanjuje širok spektar mikroonečišćujućih tvari u komunalnim otpadnim vodama;
15. „mulj” znači organski i anorganski ostaci koji su posljedica pročišćavanja komunalnih otpadnih voda u uređaju za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda, isključujući sitni šljunak, mast, drugi otpad i sve druge ostatke probira i ostatke iz faze prije pročišćavanja;
16. „eutrofikacija” znači obogaćivanje voda hranjivim tvarima, osobito spojevima dušika ili fosfora, ili i dušika i fosfora, što uzrokuje ubrzani rast algi i viših oblika biljnog života koji dovodi do neželjenog poremećaja ravnoteže organizama prisutnih u vodi i kvalitete dotične vode;
17. „mikroonečišćujuća tvar” znači tvar kako je definirana u članku 3. stavku 1. Uredbe (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³²⁾, uključujući proizvode njezine razgradnje, koja je obično prisutna u vodnom okolišu, komunalnim otpadnim vodama ili mulju i koja se može smatrati opasnom za okoliš ili zdravlje ljudi na temelju relevantnih kriterija utvrđenih u dijelovima 3. i 4. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 1272/2008, čak i u niskim koncentracijama;

⁽³²⁾ Uredba (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94 kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ (SL L 396, 30.12.2006, p. 1.).

18. „omjer razrjeđivanja” znači omjer prosjeka godišnjeg protoka prihvatnih voda u posljednjih pet godina na točki ispuštanja i prosjeka godišnje količine komunalnih otpadnih voda ispuštenih u površinske vode u posljednjih pet godina;
19. „proizvođač” znači svaki proizvođač, uvoznik ili distributer koji na profesionalnoj osnovi stavlja proizvode na tržište države članice, među ostalim putem ugovora na daljinu kako su definirani u članku 2. točki 7. Direktive 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³³⁾;
20. „organizacija za odgovornost proizvođača” znači nacionalno priznata organizacija koja je osnovana kako bi se proizvođačima omogućilo ispunjavanje njihovih obveza iz članka 9. i 10.;
21. „sanitarni uvjeti” znači objekti i usluge za sigurno, higijensko, zaštićeno i društveno i kulturno prihvatljivo upravljanje i zbrinjavanje ljudskog urina i fekalija te za promjenu i zbrinjavanje menstrualnih proizvoda, kojima se osigurava privatnost i jamči dostojanstvo;
22. „antimikrobna rezistencija” znači sposobnost mikroorganizama da prežive ili da rastu u prisutnosti određene koncentracije antimikrobne tvari koja je obično dovoljna da inhibira ili ubije mikroorganizme iste vrste;
23. „jedno zdravlje” znači jedno zdravlje kako je definirano u članku 3. točki 7. Uredbe (EU) 2022/2371 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁴⁾;
24. „zainteresirana javnost” znači javnost na koju utječu ili bi mogli utjecati ili koja ima interes u donošenju odluke o provedbi obveza utvrđenih u članku 6., 7. ili 8. ove Direktive; za potrebe ove definicije, za nevladine organizacije koje promiču zaštitu okoliša ili zdravlja ljudi i ispunjavaju sve uvjete propisane nacionalnim zakonodavstvom smatra se da imaju interes;
25. „biomedij” znači svaka vrsta podloge, obično izrađena od plastike, koja se upotrebljava za razvoj bakterija potrebnih za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda;
26. „stavljanje na tržište” znači prvo stavljanje proizvoda na raspolaganje na tržištu države članice;
27. „opterećenje” znači količina organske biorazgradive tvari izmjerene kao BPK₅ u komunalnim otpadnim vodama, izražena u ES, ili bilo koje onečišćujuće tvari ili hranjive tvari, izražena u jedinici mase po vremenu;
28. „pojedinačni sustav” znači sanitarni objekt koji prikuplja, skladišti, pročišćava ili zbrinjava sanitarne otpadne vode iz zgrada ili dijelova zgrada koji nisu priključeni na sustav prikupljanja.

Članak 3.

Sustavi prikupljanja i izračun opterećenja aglomeracije

1. Države članice osiguravaju da sve aglomeracije od 2 000 ES i više ispunjavaju sljedeće zahtjeve:
 - (a) imaju sustave prikupljanja;
 - (b) svi njihovi izvori sanitarnih otpadnih voda priključeni su na sustav prikupljanja.
2. Države članice osiguravaju da aglomeracije od 1 000 ES i više, ali manje od 2 000 ES ispunjavaju zahtjeve iz stavka 1. do 31. prosinca 2035.

Države članice mogu odstupiti od roka iz prvog podstavka za razdoblje od najviše:

- (a) 8 godina ako 1. siječnja 2025.:

⁽³³⁾ Direktiva 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pravima potrošača, izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i Direktive 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 85/577/EEZ i Direktive 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 304, 22.11.2011., str. 64.).

⁽³⁴⁾ Uredba (EU) 2022/2371 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. studenoga 2022. o ozbiljnim prekograničnim prijetnjama zdravlju i o stavljanju izvan snage Odluke br. 1082/2013/EU (SL L 314, 6.12.2022., str. 26.).

- i. manje od 50 % aglomeracija iz prvog podstavka ima sustave prikupljanja; ili
 - ii. manje od 50 % opterećenja komunalnih otpadnih voda aglomeracija iz prvog podstavka prikuplja se u sustavima prikupljanja;
- (b) 10 godina ako 1. siječnja 2025.:
- i. manje od 25 % aglomeracija iz prvog podstavka ima sustave prikupljanja; ili
 - ii. manje od 25 % opterećenja komunalnih otpadnih voda aglomeracija iz prvog podstavka prikuplja se u sustavima prikupljanja.

Bugarska, Hrvatska i Rumunjska mogu odstupiti od roka iz prvog podstavka za razdoblje od najviše:

- (a) 12 godina ako 1. siječnja 2025.:
- i. manje od 50 % aglomeracija iz prvog podstavka ima sustave prikupljanja; ili
 - ii. manje od 50 % opterećenja komunalnih otpadnih voda aglomeracija iz prvog podstavka prikuplja se u sustavima prikupljanja;
- (b) 14 godina ako 1. siječnja 2025.:
- i. manje od 25 % aglomeracija iz prvog podstavka ima sustave prikupljanja; ili
 - ii. manje od 25 % opterećenja komunalnih otpadnih voda aglomeracija iz prvog podstavka prikuplja se u sustavima prikupljanja.

Ako države članice odstupe od roka iz prvog podstavka, osiguravaju da njihov prvi nacionalni program provedbe iz članka 23. uključuje:

- (a) broj aglomeracija od 1 000 ES i više, ali manje od 2 000 ES kojima nedostaju potpuni sustavi prikupljanja 1. siječnja 2025.; i
- (b) plan u kojem se detaljno navode ulaganja potrebna za postizanje potpune usklađenosti za te aglomeracije u produljenim rokovima; i
- (c) tehničke ili gospodarske razloge kojima se opravdava produljenje rokova iz prvog podstavka.

Produljenje roka iz prvog podstavka primjenjuje se samo ako su ispunjeni uvjeti iz drugog ili trećeg podstavka i četvrtog podstavka. Komisija obavješćuje države članice ako ti uvjeti nisu ispunjeni do 31. srpnja 2028.

- 3. Opterećenje aglomeracije izraženo u ES izračunava se na temelju maksimalnog prosječnog tjednog opterećenja do kojeg je došlo u toj aglomeraciji tijekom godine, isključujući neuobičajene vremenske prilike poput obilnih kiša.
- 4. Sustavi prikupljanja moraju ispunjavati zahtjeve utvrđene u Prilogu I. dijelu A.

Članak 4.

Pojedinačni sustavi

1. Države članice mogu odstupiti od članka 3. samo ako uspostava sustava prikupljanja ili priključivanje na sustav prikupljanja nije opravdano jer ne bi proizvelo nikakvu korist za okoliš ili zdravlje ljudi, nije tehnički izvedivo ili bi podrazumijevalo prekomjerne troškove. Ako odstupaju od članka 3., države članice osiguravaju da se pojedinačni sustavi za prikupljanje, skladištenje i, kad je primjenjivo, pročišćavanje komunalnih otpadnih voda upotrebljavaju u aglomeracijama od 1 000 ES i više ili u dijelu tih aglomeracija.

2. Države članice osiguravaju da se pojedinačni sustavi iz stavka 1. projektiraju, vode i održavaju na način kojim se postiže ista razina zaštite okoliša i zdravlja ljudi kao i za sekundarno i tercijarno pročišćavanje iz članka 6. i 7.

3. Države članice osiguravaju da pojedinačni sustavi koji se upotrebljavaju u aglomeracijama od 1 000 ES i više budu registrirani u registru. Države članice osiguravaju da nadležno tijelo ili bilo koje drugo tijelo ovlašteno na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini provodi redovite inspekcijske preglede tih sustava ili druge oblike redovitih provjera ili kontrole tih sustava, na temelju pristupa temeljenog na riziku.

4. Komisija je ovlaštena za donošenje provedbenih akata kojima se utvrđuju minimalni zahtjevi za:

- (a) projektiranje, vođenje i održavanje pojedinačnih sustava iz stavaka 1. i 2.; i
- (b) redovite inspekcijske preglede iz stavka 3., uključujući utvrđivanje minimalne učestalosti takvih inspekcija ovisno o vrsti pojedinačnog sustava, i na temelju pristupa temeljenog na riziku.

Ti provedbeni akti donose se do 2. siječnja 2028. u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 28. stavka 2.

Zahtjevi povezani s projektiranjem iz stavka 2. i ovog stavka ne primjenjuju se na pojedinačne sustave iz stavka 1. koji su uspostavljeni prije 1. siječnja 2025.

5. Države članice koje upotrebljavaju pojedinačne sustave za prikupljanje i/ili pročišćavanje više od 2 % opterećenja komunalnih otpadnih voda na nacionalnoj razini iz aglomeracija od 2 000 ES i više dostavljaju Komisiji obrazloženje za upotrebu pojedinačnih sustava. U tom se obrazloženju:

- (a) dokazuje da su ispunjeni uvjeti za upotrebu pojedinačnih sustava iz stavka 1.;
- (b) opisuju mjere provedene u skladu sa stavicama 2. i 3.;
- (c) dokazuje usklađenost s minimalnim zahtjevima iz stavka 4. ako je Komisija izvršila svoje provedbene ovlasti na temelju tog stavka;
- (d) dokazuje da upotreba pojedinačnih sustava ne sprečava države članice da se usklade s okolišnim ciljevima utvrđenima u članku 4. Direktive 2000/60/EZ.

6. Komisija je ovlaštena za donošenje provedbenih akata kojima se utvrđuje format za dostavljanje informacija iz stavka 5. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 28. stavka 2.

Članak 5.

Integrirani planovi upravljanja komunalnim otpadnim vodama

1. Države članice do 31. prosinca 2033. osiguravaju uspostavu integriranog plana upravljanja komunalnim otpadnim vodama za područja odvodnje aglomeracija od 100 000 ES i više.

2. Najkasnije šest mjeseci nakon prvog ažuriranja plana upravljanja riječnim slivom izrađenog na temelju članka 13. stavka 7. Direktive 2000/60/EZ nakon 1. siječnja 2025., ali najkasnije 22. lipnja 2028. države članice utvrđuju popis aglomeracija između 10 000 ES i 100 000 ES na koje se, s obzirom na povijesne podatke, modeliranje i najsuvremenije klimatske projekcije, uključujući sezonske varijacije, kao i antropogene pritiske i procjenu učinaka provedenu u okviru plana upravljanja riječnim slivom, primjenjuje jedan ili više sljedećih uvjeta:

- (a) preljev oborinskih voda predstavlja rizik za okoliš ili zdravlje ljudi;
- (b) preljev oborinskih voda čini više od 2 % godišnjeg opterećenja prikupljenih komunalnih otpadnih voda parametara iz Priloga I. tablice 1. i, prema potrebi, tablice 2., izračunano u uvjetima protoka tijekom suhog vremena;
- (c) preljev oborinskih voda sprječava ispunjavanje bilo čega od sljedećeg:

- i. zahtjeva utvrđenih na temelju članka 5. Direktive (EU) 2020/2184;

- ii. zahtjeva iz članka 5. stavka 3. Direktive 2006/7/EZ;
 - iii. zahtjeva iz članka 3. Direktive 2008/105/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁵⁾;
 - iv. okolišnih ciljeva iz članka 4. Direktive 2000/60/EZ;
 - v. zahtjeva iz članka 1. Direktive 2008/56/EZ;
 - vi. zahtjeva utvrđenih na temelju članka 3. Direktive 2006/118/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁶⁾;
- (d) utvrđene su relevantne točke u razdjelnim sustavima odvodnje na kojima se očekuje da će oborinske vode s urbaniziranih područja biti onečišćene u tolikoj mjeri da se njihovo ispuštanje u prihvatne vode može smatrati rizikom za okoliš ili zdravlje ljudi ili spriječiti ispunjenje bilo kojeg od zahtjeva ili okolišnih ciljeva navedenih u točki (c).

Države članice preispituju popis iz prvog podstavka svakih šest godina nakon njegova sastavljanja i prema potrebi ga ažuriraju.

3. Države članice do 31. prosinca 2039. osiguravaju uspostavu integriranog plana upravljanja komunalnim otpadnim vodama za područja odvodnje aglomeracija iz stavka 2.
4. Integrirani planovi upravljanja komunalnim otpadnim vodama na zahtjev se stavljaju na raspolaganje Komisiji.
5. Integrirani planovi upravljanja komunalnim otpadnim vodama uključuju barem elemente utvrđene u Prilogu V. i daju prednost zelenim i plavim infrastrukturnim rješenjima kad god je to moguće.
6. Komisija je ovlaštena za donošenje provedbenih akata kojima se utvrđuje:
 - (a) metodologija za utvrđivanje mjera iz Priloga V. točke 3.;
 - (b) metodologija za određivanje alternativnih pokazatelja za provjeru je li postignut okvirni cilj smanjenja onečišćenja iz Priloga V. točke 2. podtočke (a);
 - (c) formata u kojem se integrirani planovi upravljanja komunalnim otpadnim vodama moraju staviti na raspolaganje Komisiji ako se to zahtijeva u skladu sa stavkom 4.

Ti provedbeni akti donose se do 2. siječnja 2028. u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 28. stavka 2.

7. Države članice osiguravaju da se integrirani planovi upravljanja komunalnim otpadnim vodama preispituju barem svakih šest godina nakon njihova uspostavljanja i prema potrebi ažuriraju. Nakon ažuriranja popisa iz stavka 2., države članice osiguravaju uspostavu integriranih planova upravljanja za aglomeracije u roku od šest godina od njihova uvrštenja na taj popis.

Članak 6.

Sekundarno pročišćavanje

1. Države članice osiguravaju da ispuštanja iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji pročišćavaju komunalne otpadne vode iz aglomeracija od 2 000 ES i više prije ispuštanja u prihvatne vode ispunjavaju odgovarajuće zahtjeve za sekundarno pročišćavanje navedene u Prilogu I. dijelu B i tablici 1., u skladu s metodama za praćenje i evaluaciju rezultata utvrđenima u Prilogu I. dijelu C. Ne dovodeći u pitanje mogućnost primjene alternativnih metoda iz Priloga I. dijela C točke 1., najveći dopušteni broj uzoraka koji ne zadovoljavaju parametarske vrijednosti iz Priloga I. dijela B i tablice 1. utvrđen je u Prilogu I. dijelu C i tablici 4.

Za aglomeracije od 2 000 ES i više, ali manje od 10 000 ES koje ispuštaju u obalne vode kako su definirane u Direktivi 2000/60/EZ i koje primjenjuju odgovarajuće pročišćavanje u skladu s člankom 7. Direktive 91/271/EEZ 1. siječnja 2025., obveza utvrđena u prvom podstavku ne primjenjuje se do 31. prosinca 2037.

⁽³⁵⁾ Direktiva 2008/105/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o standardima kvalitete okoliša u području vodne politike i o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 82/176/EEZ, 83/513/EEZ, 84/156/EEZ, 84/491/EEZ, 86/280/EEZ i izmjeni Direktive 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 348, 24.12.2008., str. 84.).

⁽³⁶⁾ Direktiva 2006/118/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o zaštiti podzemnih voda od onečišćenja i pogoršanja stanja (SL L 372, 27.12.2006., str. 19.).

2. Za aglomeracije koje ispuštaju komunalne otpadne vode u manje osjetljiva područja iz članka 6. stavka 1. Direktive 91/271/EEZ 1. siječnja 2025., obveze utvrđene u stavku 1. prvom podstavku počinju se primjenjivati 31. prosinca 2037.

3. Države članice do 31. prosinca 2035. osiguravaju da ispuštanja iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji pročišćavaju komunalne otpadne vode iz aglomeracija od 1 000 ES i više, ali manje od 2 000 ES, prije ispuštanja u prihvatne vode, ispunjavaju odgovarajuće zahtjeve za sekundarno pročišćavanje navedene u Prilogu I. dijelu B i tablici 1., u skladu s metodama za praćenje i evaluaciju rezultata utvrđenima u Prilogu I. dijelu C. Ne dovodeći u pitanje mogućnost primjene alternativnih metoda iz Priloga I. dijela C točke 1., najveći dopušteni broj uzoraka koji ne zadovoljavaju parametarske vrijednosti iz Priloga I. dijela B i tablice 1. utvrđen je u Prilogu I. dijelu C i tablici 4.

Države članice mogu odstupiti od roka iz prvog podstavka za razdoblje od najviše:

(a) 8 godina ako 1. siječnja 2025.:

- i. na njihovu državnom području sekundarno pročišćavanje primjenjuje se na ispuštanja komunalnih otpadnih voda u manje od 50 % aglomeracija iz prvog podstavka, u skladu s Prilogom I. dijelom B i tablicom 1.; ili
- ii. na njihovu državnom području sekundarno pročišćavanje primjenjuje se na manje od 50 % opterećenja komunalnih otpadnih voda u aglomeracijama iz prvog podstavka, u skladu s Prilogom I. dijelom B i tablicom 1.;

(b) 10 godina ako 1. siječnja 2025.:

- i. na njihovu državnom području sekundarno pročišćavanje primjenjuje se na ispuštanja komunalnih otpadnih voda u manje od 25 % aglomeracija iz prvog podstavka, u skladu s Prilogom I. dijelom B i tablicom 1.; ili
- ii. na njihovu državnom području sekundarno pročišćavanje primjenjuje se na manje od 25 % opterećenja komunalnih otpadnih voda u aglomeracijama iz prvog podstavka, u skladu s Prilogom I. dijelom B i tablicom 1.

Bugarska, Hrvatska i Rumunjska mogu odstupiti od roka iz prvog podstavka za razdoblje od najviše:

(a) 12 godina ako 1. siječnja 2025.:

- i. na njihovu državnom području sekundarno pročišćavanje primjenjuje se na ispuštanja komunalnih otpadnih voda u manje od 50 % aglomeracija iz prvog podstavka, u skladu s Prilogom I. dijelom B i tablicom 1.; ili
- ii. na njihovu državnom području sekundarno pročišćavanje primjenjuje se na manje od 50 % opterećenja komunalnih otpadnih voda u aglomeracijama iz prvog podstavka, u skladu s Prilogom I. dijelom B i tablicom 1.;

(b) 14 godina ako 1. siječnja 2025.:

- i. na njihovu državnom području sekundarno pročišćavanje primjenjuje se na ispuštanja u manje od 25 % aglomeracija iz prvog podstavka, u skladu s Prilogom I. dijelom B i tablicom 1.; ili
- ii. na njihovu državnom području sekundarno pročišćavanje primjenjuje se na manje od 25 % opterećenja komunalnih otpadnih voda u aglomeracijama iz prvog podstavka, u skladu s Prilogom I. dijelom B i tablicom 1.

Ako države članice odstupe od rokova iz prvog podstavka, one osiguravaju da njihov prvi nacionalni program provedbe iz članka 23. uključuje:

(a) broj aglomeracija od 1 000 ES i više, ali manje od 2 000 ES kojima nedostaje sekundarno pročišćavanje 1. siječnja 2025.; i

(b) plan u kojem se detaljno navode ulaganja potrebna za postizanje potpune usklađenosti za te aglomeracije u produljenim rokovima; i

(c) tehničke ili gospodarske razloge kojima se opravdava produljenje roka iz prvog podstavka.

Produljenje roka iz prvog podstavka primjenjuje se samo ako su ispunjeni uvjeti iz drugog ili trećeg podstavka i četvrtog podstavka. Komisija obavješćuje države članice ako ti uvjeti nisu ispunjeni do 31. srpnja 2028.

4. Na ispuštanja komunalnih otpadnih voda može se primjenjivati pročišćavanje koje je manje strogo od onog propisanog u stavcima 1. i 3. do 31. prosinca 2045. ako se ispuštaju u:

- (a) vode koje se nalaze u visokim planinskim područjima, to jest iznad 1 500 m nadmorske visine, u kojima je teško primijeniti djelotvorno biološko pročišćavanje zbog niskih temperatura;
- (b) duboke morske vode ako su takva ispuštanja komunalnih otpadnih voda iz aglomeracija od manje od 150 000 ES u slabije naseljenim najudaljenijim regijama u smislu članka 349. UFEU-a, u kojima topografske i zemljopisne značajke državnog područja otežavaju primjenu djelotvornog biološkog pročišćavanja; ili
- (c) komunalne otpadne vode iz malih aglomeracija od 1 000 ES i više, ali manje od 2 000 ES koje se nalaze u regijama s hladnim klimatskim uvjetima u kojima je zbog niskih temperatura teško primijeniti djelotvorno biološko pročišćavanje ako je prosječna tromjesečna temperatura vode na ulazu niža od 6 °C.

Uvjeti za primjenu prvog podstavka jesu da dotične države članice Komisiji dostave detaljne studije kojima se dokazuje da takva ispuštanja ne utječu štetno na okoliš i zdravlje ljudi te da ne sprečavaju prihvatne vode da udovolje relevantnim ciljevima kvalitete i relevantnim odredbama drugog relevantnog prava Unije.

5. Opterećenje izraženo u ES izračunava se na temelju maksimalnog prosječnog tjednog opterećenja koje ulazi u uređaj za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda tijekom godine, isključujući neuobičajene vremenske prilike kao što su one uzrokovane obilnim kišama.

Članak 7.

Tercijarno pročišćavanje

1. Države članice osiguravaju da ispuštanja iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji pročišćavaju komunalne otpadne vode s opterećenjem od 150 000 ES i više i ne primjenjuju tercijarno pročišćavanje 1. siječnja 2025. prije ispuštanja u prihvatne vode ispunjavaju odgovarajuće zahtjeve za tercijarno pročišćavanje u skladu s Prilogom I. dijelom B i tablicom 2., do:

- (a) 31. prosinca 2033. za ispuštanja iz 30 % tih uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda;
- (b) do 31. prosinca 2036. za ispuštanja iz 70 % tih uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda.

Do 31. prosinca 2039. države članice osiguravaju da sva ispuštanja iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji pročišćavaju komunalne otpadne vode s opterećenjem od 150 000 ES i više prije ispuštanja u prihvatne vode ispunjavaju odgovarajuće zahtjeve za tercijarno pročišćavanje iz Priloga I. dijela B i tablice 2.

2. Do 31. prosinca 2027. države članice sastavljaju i objavljuju popis područja na svojem državnom području koja su osjetljiva na eutrofikaciju. One uz taj popis uključuju informacije o tome jesu li ta područja osjetljiva na fosfor ili dušik, ili i na fosfor i na dušik. One taj popis ažuriraju svakih šest godina, počevši od 31. prosinca 2033.

Popis iz prvog podstavka uključuje područja utvrđena u Prilogu II.

Zahtjev iz prvog podstavka ne primjenjuje se ako država članica provodi tercijarno pročišćavanje u skladu sa stavkom 5. na cijelom svojem državnom području.

3. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., države članice osiguravaju da ispuštanja iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji pročišćavaju komunalne otpadne vode iz aglomeracija od 10 000 ES i više prije ispuštanja u područja s popisa iz stavka 2. ispunjavaju odgovarajuće zahtjeve za tercijarno pročišćavanje utvrđene u Prilogu I. dijelu B i tablici 2. do:

- (a) 31. prosinca 2033. za 20 % tih aglomeracija;
- (b) 31. prosinca 2036. za 40 % tih aglomeracija;
- (c) 31. prosinca 2039. za 60 % tih aglomeracija;
- (d) 31. prosinca 2045. za sve te aglomeracije.

4. Države članice mogu odstupiti od roka iz stavka 3. točke (d) za najviše osam godina pod uvjetom da:
- (a) najmanje 50 % dotičnih aglomeracija ne primjenjuje tercijarno pročišćavanje u skladu sa zahtjevima utvrđenima u Direktivi 91/271/EEZ ili ne ispunjava zahtjeve iz Priloga I. dijela B i tablice 2. te direktive 1. siječnja 2025.; i
 - (b) prvi nacionalni program provedbe podnesen na temelju članka 23. stavka 2. uključuje:
 - i. broj aglomeracija iz stavka 3. kojima nedostaje tercijarno pročišćavanje u skladu sa zahtjevima utvrđenima u Direktivi 91/271/EEZ ili ne ispunjava zahtjeve iz Priloga I. dijela B i tablice 2. te direktive 1. siječnja 2025.;
 - ii. plan u kojem se detaljno navode ulaganja potrebna za postizanje potpune usklađenosti za te aglomeracije u produljenom roku; i
 - iii. tehničke ili gospodarske razloge kojima se opravdava produljenje roka iz stavka 3. točke (d).

Produljenje roka iz ovog stavka primjenjuje se samo ako su ispunjeni uvjeti iz prvog podstavka. Komisija obavješćuje države članice ako ti uvjeti nisu ispunjeni do 31. srpnja 2028. Međutim, uređaji za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji pročišćavaju opterećenje od 150 000 ES i više moraju ispuniti rokove utvrđene u stavku 1.

5. Ispuštanja komunalnih otpadnih voda iz stavaka 1. i 3. ispunjavaju odgovarajuće zahtjeve iz Priloga I. dijela B i tablice 2. u skladu s metodama za praćenje i evaluaciju rezultata utvrđenima u Prilogu I. dijelu C. Godišnji prosjek uzoraka za svaki parametar iz Priloga I. tablice 2. u skladu je s relevantnim parametarskim vrijednostima utvrđenima u toj tablici.

6. Za uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji su u izgradnji, u procesu opsežne obnove u pogledu njihova tercijarnog pročišćavanja ili su stavljeni u pogon nakon 31. prosinca 2020. i prije 1. siječnja 2025., zahtjevi u vezi s parametrom dušika navedeni u ovom članku počinju se primjenjivati najkasnije pet godina od rokova utvrđenih u stavcima 1. i 3.

7. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s postupkom iz članka 27. radi izmjene Priloga I. dijela C kako bi se metode za praćenje i evaluaciju rezultata u vezi s tercijarnim pročišćavanjem prilagodile znanstvenom i tehničkom napretku.

8. Odstupajući od stavaka 3. i 5., države članice mogu odlučiti da pojedinačni uređaj za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda smješten na području s popisa iz stavka 2. ne podliježe zahtjevima iz stavaka 3. i 5. ako se može dokazati da je minimalni postotak smanjenja ukupnog opterećenja koje ulazi u uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda u tom području:

- (a) najmanje 75 % za ukupni fosfor i najmanje 75 % za ukupni dušik od 1. siječnja 2025.;
- (b) 82,5 % za ukupni fosfor i 80 % za ukupni dušik do 31. prosinca 2039.;
- (c) 87,5 % za ukupni fosfor i 82,5 % za ukupni dušik do 31. prosinca 2045.;

9. Ispuštanja iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda od 10 000 ES i više u područje sliva područja osjetljivog na eutrofikaciju uključenog na popis iz stavka 2. također podliježu stavcima 3., 5. i 8.

10. Države članice osiguravaju da ispuštanja iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji se nalaze na području s popisa iz stavka 2. nakon jednog od redovitih ažuriranja popisa koji je propisan tim stavkom ispunjavaju zahtjeve utvrđene u stavcima 3. i 5. u roku od sedam godina od uvrštenja na taj popis.

11. Ako broj uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji je potrebno nadograditi kako bi se ispunili ciljevi iz stavaka 1. i 3. na nacionalnoj razini nije cijeli broj, broj uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda zaokružuje se na najbliži cijeli broj. U slučaju ekvudistancije između dvaju cijelih brojeva, broj se zaokružuje naniže.

Članak 8.

Kvartarno pročišćavanje

1. Države članice osiguravaju da ispuštanja iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji pročišćavaju komunalne otpadne vode s opterećenjem od 150 000 ES i više prije ispuštanja u prihvatne vode ispunjavaju odgovarajuće zahtjeve za kvartarno pročišćavanje navedene u Prilogu I. dijelu B i tablici 3., u skladu s metodama za praćenje i evaluaciju rezultata utvrđenima u Prilogu I. dijelu C, do:

- (a) 31. prosinca 2033. za ispuštanja iz 20 % tih uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda;
- (b) 31. prosinca 2039. za ispuštanja iz 60 % tih uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda;
- (c) 31. prosinca 2045. za sva ispuštanja iz tih uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda.

Najveći dopušteni broj uzoraka koji ne zadovoljavaju parametarske vrijednosti iz Priloga I. tablice 3. utvrđen je u Prilogu I. dijelu C i tablici 4.

2. Države članice do 31. prosinca 2030. sastavljaju popis područja na svojem državnom području u kojima koncentracija ili akumulacija mikroonečišćujućih tvari iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda predstavlja rizik za okoliš ili zdravlje ljudi. Države članice preispituju taj popis 2033. i nakon toga svakih šest godina te ga prema potrebi ažuriraju.

Popis iz prvog podstavka uključuje sljedeća područja:

- (a) područja sliva za vodozahvate vode namijenjene za ljudsku potrošnju kako su opisani u skladu s člankom 8. stavkom 2. točkom (a) Direktive (EU) 2020/2184, osim ako procjena rizika u skladu s člankom 8. stavkom 2. točkom (b) te direktive upućuje na to da ispuštanje mikroonečišćujućih tvari iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda ne predstavlja potencijalni rizik koji bi mogao uzrokovati pogoršanje kvalitete vode u mjeri u kojoj bi to moglo predstavljati rizik za zdravlje ljudi;
- (b) vodu za kupanje obuhvaćenu područjem primjene Direktive 2006/7/EZ, osim ako profil vode za kupanje iz članka 6. te direktive i Priloga III. toj direktivi upućuje na to da ispuštanje mikroonečišćujućih tvari iz komunalnih otpadnih voda ne utječe na vode za kupanje niti narušava zdravlje kupaća;
- (c) područja na kojima se obavljaju aktivnosti akvakulture, kako su definirane u članku 4. točki 25. Uredbe (EU) br. 1380/2013 Europskog parlamenta i Vijeća⁽³⁷⁾, osim ako nadležna nacionalna tijela zaključe da ispuštanje mikroonečišćujućih tvari iz komunalnih otpadnih voda ne može utjecati na sigurnost hrane u njezinu konačnom obliku.

Popis iz prvog podstavka uključuje i sljedeća područja na temelju procjene rizika za okoliš ili zdravlje ljudi koje predstavlja ispuštanje mikroonečišćujućih tvari u komunalne otpadne vode:

- (a) jezera kako su definirana u članku 2. točki 5. Direktive 2000/60/EZ;
- (b) rijeke kako su definirane u članku 2. točki 4. Direktive 2000/60/EZ ili druge vodene tokove za koje je omjer razrjeđivanja manji od 10;
- (c) područja u kojima je potrebno dodatno pročišćavanje kako bi se ispunili zahtjevi iz direktiva 2000/60/EZ, 2006/118/EZ i 2008/105/EZ;
- (d) posebna područja očuvanja kako su definirana u članku 1. točki (l) Direktive Vijeća 92/43/EEZ⁽³⁸⁾ i posebna zaštićena područja klasificirana na temelju članka 4. stavka 1. četvrtog podstavka Direktive 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁽³⁹⁾ koja čine dio ekološke mreže Natura 2000.
- (e) obalne vode kako su definirane u Direktivi 2000/60/EZ članku 2. točki 7.;

⁽³⁷⁾ Uredba (EU) br. 1380/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o zajedničkoj ribarstvenoj politici, izmjeni uredaba Vijeća (EZ) br. 1954/2003 i (EZ) br. 1224/2009 i stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 2371/2002 i (EZ) br. 639/2004 i Odluke Vijeća 2004/585/EZ (SL L 354, 28.12.2013., str. 22.).

⁽³⁸⁾ Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.7.1992., str. 7.).

⁽³⁹⁾ Direktiva 2009/147/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 30. studenog 2009. o očuvanju divljih ptica (SL L 20, 26.1.2010., str. 7.).

(f) prijelazne vode kako su definirane u Direktivi 2000/60/EZ članku 2. točki 6.;

(g) morske vode kako su definirane u Direktivi 2008/56/EZ članku 3. točki 1.

Procjena rizika iz trećeg podstavka dostavlja se Komisiji na zahtjev.

3. Komisija je ovlaštena za donošenje provedbenih akata kojima se utvrđuje format procjene rizika iz stavka 2. trećeg podstavka i metoda koja će se koristiti za tu procjenu rizika. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 28. stavka 2.

4. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., države članice osiguravaju da ispuštanja komunalnih otpadnih voda iz aglomeracija od 10 000 ES i više prije ispuštanja u područja s popisa iz stavka 2. ispunjavaju odgovarajuće zahtjeve za kvartarno pročišćavanje navedene u Prilogu I. dijelu B i tablici 3. u skladu s metodama za praćenje i evaluaciju rezultata utvrđenima u Prilogu I. dijelu C do:

(a) 31. prosinca 2033. za 10 % tih aglomeracija;

(b) 31. prosinca 2036. za 30 % tih aglomeracija;

(c) 31. prosinca 2039. za 60 % tih aglomeracija;

(d) 31. prosinca 2045. za 100 % tih aglomeracija.

Najveći dopušteni broj uzoraka koji ne zadovoljavaju parametarske vrijednosti iz Priloga I. tablice 3. utvrđen je u Prilogu I. dijelu C i tablici 4.

Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s postupkom iz članka 27. radi izmjene Priloga I. dijela C kako bi se metode za praćenje i evaluaciju rezultata u vezi s kvartarnim pročišćavanjem prilagodile znanstvenom i tehničkom napretku.

5. Države članice osiguravaju da ispuštanja komunalnih otpadnih voda iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji se nalaze na području s popisa iz stavka 2. nakon jednog od redovitih ažuriranja tog popisa koji je propisan tim stavkom ispune zahtjeve utvrđene u stavku 4. te u Prilogu I. dijelu B i tablici 3. u roku od sedam godina od uvrštenja na taj popis, ali ne kasnije od rokova navedenih u stavku 4.

6. Komisija može donijeti provedbene akte radi utvrđivanja metode praćenja i uzorkovanja koje države članice trebaju upotrebljavati kako bi u komunalnim otpadnim vodama utvrđivale prisutnost i količinu pokazatelja utvrđenih u Prilogu I. tablici 3. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 28. stavka 2.

7. Ako broj uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koje je potrebno nadograditi kako bi se ispunili ciljevi iz stavka 1. prvog podstavka točaka (a) i (b) na nacionalnoj razini nije cijeli broj, broj uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda zaokružuje se na najbliži cijeli broj. U slučaju ekvidistancije između dvaju cijelih brojeva, broj se zaokružuje naniže.

8. Ne dovodeći u pitanje druge odredbe ovog članka, kako bi se osiguralo da je ponovna upotreba pročišćenih komunalnih otpadnih voda sigurna za okoliš i zdravlje ljudi, države članice osiguravaju da se, prema potrebi, komunalne otpadne vode koje se ponovno upotrebljavaju ili se planira da će se ponovno upotrijebiti, pročišćavaju u skladu sa zahtjevima za kvartarno pročišćavanje utvrđenima u Prilogu I. dijelu B i tablici 3. Ako se pročišćene komunalne otpadne vode ponovno upotrebljavaju u poljoprivredne svrhe, države članice osiguravaju da se u obzir uzima ishod procjena rizika provedenih na temelju Uredbe (EU) 2020/741.

Članak 9.

Proširena odgovornost proizvođača

1. Države članice poduzimaju mjere kako bi osigurale da su do 31. prosinca 2028. proizvođači koji na tržište stavljaju bilo koji od proizvoda navedenih u Prilogu III. obuhvaćeni proširenom odgovornošću proizvođača.

Takvim se mjerama osigurava da ti proizvođači pokrivaju:

- (a) barem 80 % punih troškova za usklađivanje sa zahtjevima iz članka 8., uključujući troškove ulaganja i operativne troškove kvartarnog pročišćavanja komunalnih otpadnih voda radi uklanjanja mikroonečišćujućih tvari koje nastaju iz proizvoda koje stavljaju na tržište i ostataka tih proizvoda, te za praćenje mikroonečišćujućih tvari iz članka 21. stavka 1. točke (a);
 - (b) troškove prikupljanja i provjere podataka o proizvodima stavljenima na tržište; i
 - (c) ostale troškove potrebne za izvršavanje svoje proširene odgovornosti proizvođača.
2. Države članice izuzimaju proizvođače od proširene odgovornosti proizvođača iz stavka 1. ako mogu dokazati bilo što od sljedećeg:
- (a) količina tvari sadržanih u proizvodima koje stavljaju na tržište Unije manja je od 1 tone godišnje;
 - (b) tvari sadržane u proizvodima koje stavljaju na tržište brzo su biorazgradive u otpadnim vodama ili ne stvaraju mikroonečišćujuće tvari u otpadnim vodama na kraju njihova vijeka upotrebe.
3. Države članice osiguravaju da proizvođači iz stavka 1. kolektivno izvršavaju svoju proširenu odgovornost proizvođača putem organizacije koja ispunjava minimalne zahtjeve iz članka 10.

Države članice osiguravaju:

- (a) da su ti proizvođači dužni jednom godišnje organizacijama za odgovornost proizvođača dostaviti sljedeće:
 - i. godišnje količine tvari sadržanih u proizvodima navedenima u Prilogu III. koje stavljaju na tržište u okviru svoje profesionalne djelatnosti;
 - ii. informacije o razini opasnosti tvari sadržanih u proizvodima iz podtočke i. u komunalnim otpadnim vodama i njihovoj biorazgradivosti na kraju njihova vijeka upotrebe;
 - iii. prema potrebi, popis proizvoda izuzetih u skladu sa stavkom 2.;
 - (b) da su ti proizvođači dužni financijski doprinijeti organizacijama za odgovornost proizvođača kako bi pokrili troškove koji proizlaze iz njihove proširene odgovornosti proizvođača;
 - (c) da se doprinos svakog proizvođača iz točke (b) utvrđuje na temelju količina i opasnosti u komunalnim otpadnim vodama tvari sadržanih u proizvodima koji se stavljaju na tržište;
 - (d) da se organizacije za odgovornost proizvođača podvrgavaju godišnjim neovisnim revizijama financijskog upravljanja, uključujući njihovu sposobnost pokrivanja troškova iz stavka 1., kvalitetu i primjerenost informacija prikupljenih na temelju točke (a) te primjerenost doprinosa prikupljenih na temelju točke (b);
 - (e) da se poduzmu potrebne mjere za obavješćivanje potrošača o mjerama za sprečavanje nastanka otpada, sustavima povrata i prikupljanja otpada te učinka koji neprimjereni načini zbrinjavanja otpada nastalog od proizvoda navedenih u Prilogu III., kao i njihova pogrešna i prekomjerna upotreba, imaju na prikupljanje, pročišćavanje i ispuštanje komunalnih otpadnih voda.
4. Države članice osiguravaju:
- (a) da su jasno definirane uloge i odgovornosti svih relevantnih uključenih aktera, među ostalim proizvođača iz stavka 1., organizacija za odgovornost proizvođača, privatnih ili javnih upravitelja uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda i lokalnih nadležnih tijela;
 - (b) da su ciljevi upravljanja komunalnim otpadnim vodama utvrđeni kako bi se poštovali zahtjevi i rokovi utvrđeni u članku 8. stavcima 1., 4. i 5. te svi drugi kvantitativni ili kvalitativni ciljevi koji se smatraju relevantnima za provedbu proširene odgovornosti proizvođača;
 - (c) da je uspostavljen sustav izvješćivanja za prikupljanje podataka o proizvodima iz stavka 1. koje su proizvođači stavili na tržište i podataka o kvartarnom pročišćavanju komunalnih otpadnih voda, kao i drugih podataka relevantnih za potrebe točke (b) ovog stavka;
 - (d) da nadležna tijela redovito komuniciraju i razmjenjuju potrebne podatke s drugim relevantnim nadležnim tijelima kako bi ispunila zahtjeve iz ovog članka i članka 10.

5. Komisija je ovlaštena za donošenje provedbenih akata radi utvrđivanja detaljnih kriterija za ujednačenu primjenu uvjeta utvrđenih u stavku 2. točki (b) na određene kategorije proizvoda te njihove biorazgradivosti ili opasnosti. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 28. stavka 2. najkasnije 31. prosinca 2027.

Članak 10.

Minimalni zahtjevi za organizacije za odgovornost proizvođača

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da svaka organizacija za odgovornost proizvođača osnovana na temelju članka 9. stavka 3.:

- (a) ima jasno definiranu zemljopisnu pokrivenost koja je u skladu sa zahtjevima iz članka 8.;
- (b) raspolaže potrebnim financijskim i organizacijskim resursima za ispunjavanje obveza proizvođača u pogledu proširene odgovornosti, uključujući financijska jamstva za osiguravanje kontinuiteta kvartarnog pročišćavanja komunalnih otpadnih voda u skladu s člankom 8. u svim okolnostima;
- (c) javnosti stavlja na raspolaganje informacije o:
 - i. svojem vlasništvu i članstvu;
 - ii. financijskim doprinosima koje plaćaju proizvođači u skladu sa zahtjevima iz članka 9. stavka 3. drugog podstavka točke (c);
 - iii. aktivnostima koje provodi svake godine, uključujući jasne informacije o iskorištavanju financijskih sredstava.

Države članice osiguravaju da takve mjere uključuju nacionalni postupak priznavanja kojim se potvrđuje usklađenost organizacija za odgovornost proizvođača sa zahtjevima iz ovog stavka prije njihove stvarne uspostave i početka operativnosti.

Pružanjem informacija javnosti u okviru ovog članka ne dovodi se u pitanje očuvanje povjerljivosti poslovnih informacija u skladu s relevantnim pravom Unije i nacionalnim pravom.

2. Države članice uspostavljaju odgovarajući okvir za praćenje i provedbu kako bi osigurale da organizacije za odgovornost proizvođača transparentno ispunjavaju svoje obveze, da se njihova financijska sredstva pravilno upotrebljavaju i da svi akteri obuhvaćeni proširenom odgovornošću proizvođača dostavljaju pouzdane podatke nadležnim tijelima i, na zahtjev, organizacijama za odgovornost proizvođača.

3. Ako na državnom području države članice postoji više organizacija za odgovornost proizvođača, dotična država članica za nadzor provedbe članka 9. imenuje barem jedno tijelo neovisno o privatnim interesima ili to povjerava javnom tijelu.

4. Država članica osigurava da proizvođači s poslovnim nastanom na državnom području druge države članice ili u trećoj zemlji koji stave proizvode na tržište te države članice:

- (a) imenuju pravnu ili fizičku osobu s poslovnim nastanom na njezinu državnom području kao ovlaštenog predstavnika za potrebe ispunjavanja obveza proširene odgovornosti proizvođača na njezinu državnom području; ili
- (b) poduzmu mjere istovjetne točki (a).

5. Kako bi se osigurala što optimalnija provedba sustava proširene odgovornosti proizvođača, posebno iz perspektive troškova i koristi, države članice organiziraju redovite dijaloge o njegovoj provedbi. To može uključivati potporu pri utvrđivanju mjera koje nadležna tijela trebaju poduzeti kako bi, među ostalim:

- (a) smanjila pritisak mikroonečišćujućih tvari na izvoru, i
- (b) utvrdila najprikladnije tehnologije za kvartarno pročišćavanje.

Države članice osiguravaju da ti dijalozi obuhvaćaju relevantne dionike i, ako je relevantno, udruženja dionika uključenih u provedbu proširene odgovornosti proizvođača, uključujući proizvođače i distributere, organizacije za odgovornost proizvođača, privatne ili javne upravitelje uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda, lokalna tijela i organizacije civilnog društva.

6. Komisija do 1. siječnja 2025. osigurava organizaciju razmjene informacija, iskustava i najboljih praksi među državama članicama o provedbi članka 9. i ovog članka, a posebno o:

- (a) mjerama za kontrolu uspostave, priznavanja i funkcioniranja organizacija za odgovornost proizvođača;
- (b) mjerama za kontrolu usklađenosti proizvođača s njihovim obvezama definiranim u ovoj Direktivi;
- (c) djelotvornoj provedbi:
 - i. pokrivanja troška, kako je navedeno u članku 9. stavku 1., i
 - ii. kontrola metoda za izračun doprinosa proizvođača od strane organizacije za odgovornost proizvođača, kako je navedeno u članku 9. stavku 3. točki (c);
- (d) izuzećima predviđenima u članku 9. stavku 2.;
- (e) svim drugim pitanjima povezanim s djelotvornom provedbom članka 9. i ovog članka;
- (f) mogućim učincima primjene zahtjeva iz članka 9. na dostupnost, raspoloživost i cjenovnu pristupačnost lijekova stavljenih na tržište Unije.

Komisija objavljuje rezultate razmjene informacija, iskustava i najboljih praksi o tim i drugim relevantnim aspektima te, ako je relevantno, daje preporuke ili smjernice, ili i jedno i drugo, državama članicama.

7. Na temelju informacija koje su države članice dostavile Komisija utvrđuje i redovito ažurira popis zahtjeva za izuzeća koje su države članice primile od proizvođača na temelju članka 9. stavka 2. Taj se popis na zahtjev stavlja na raspolaganje nadležnim tijelima država članica.

Članak 11.

Energetska neutralnost

1. Države članice osiguravaju da se energetske preglede, kako su definirani u članku 2. točki 32. Direktive (EU) 2023/1791, operativnih uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda i sustava prikupljanja provode svake četiri godine. Ti pregledi uključuju utvrđivanje potencijala za troškovno učinkovite mjere za smanjenje upotrebe energije i poboljšanje upotrebe i proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, s posebnim naglaskom na utvrđivanju i iskorištavanju potencijala za proizvodnju bioplina ili oporabu i upotrebu otpadne topline na lokaciji ili putem sustava centralizirane energije, uz istodobno smanjenje emisija stakleničkih plinova. Prvi se energetske preglede provode:

- (a) do 31. prosinca 2028. za uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji pročišćavaju opterećenje od 100 000 ES i više te za sustave prikupljanja priključene na njih;
- (b) do 31. prosinca 2032. za uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji pročišćavaju opterećenje od 10 000 ES i više, ali manje od 100 000 ES i za sustave prikupljanja priključene na njih.

2. Države članice osiguravaju da je, na nacionalnoj razini, ukupna godišnja energija iz obnovljivih izvora, kako je definirana u članku 2. točki 1. Direktive (EU) 2018/2001, koja je na lokaciji ili izvan nje proizvedena od strane ili u ime vlasnika ili upravitelja uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji pročišćavaju opterećenje od 10 000 ES i više te neovisno o tome upotrebljavaju li tu energiju na lokaciji ili izvan nje vlasnici ili upravitelji tih uređaja, ekvivalentna barem:

- (a) 20 % ukupne godišnje energije koju takvi uređaji potroše do 31. prosinca 2030.;
- (b) 40 % ukupne godišnje energije koju takvi uređaji potroše do 31. prosinca 2035.;

(c) 70 % ukupne godišnje energije koju takvi uređaji potroše do 31. prosinca 2040.;

(d) 100 % ukupne godišnje energije koju takvi uređaji potroše do 31. prosinca 2045.

Energija iz obnovljivih izvora proizvedena od strane ili u ime vlasnika ili upravitelja uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda ne obuhvaća kupljenu energiju iz obnovljivih izvora.

3. Odstupajući od stavka 2., ako država članica ne ostvari cilj iz stavka 2. točke (d) unatoč tome što je provela sve mjere energetske učinkovitosti i sve potrebne mjere za poboljšanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, posebno one utvrđene u energetske pregledima iz stavka 1., države članice mogu iznimno dopustiti kupnju energije iz izvora nefosilnih goriva. Te su kupnje ograničene na najviše 35 % energije iz nefosilnih goriva u odnosu na cilj iz stavka 2. točke (d).

4. Odstupajući od stavka 2., ako država članica ne ostvari cilj iz stavka 2. točke (c) unatoč tome što je provela sve mjere energetske učinkovitosti i sve mjere za poboljšanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, posebno one utvrđene u energetske pregledima iz stavka 1., države članice mogu iznimno dopustiti kupnju energije iz izvora nefosilnih goriva. Te su kupnje ograničene na najviše 5 postotnih bodova cilja iz stavka 2. točke (c). To odstupanje odobrava se samo državama članicama koje do 31. prosinca 2040. mogu dokazati da će trebati kupiti 35 % vanjske energije iz nefosilnih goriva kako je navedeno u stavku 3. kako bi se postigao cilj iz stavka 2. točke (d), uzimajući u obzir sve mjere energetske učinkovitosti i sve potrebne mjere za poboljšanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, posebno one utvrđene u energetske pregledima iz stavka 1.

5. Komisija može donijeti provedbeni akt kojim se utvrđuju metode za procjenu toga jesu li ispunjeni ciljevi iz stavka 2. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 28. stavka 2.

Članak 12.

Prekogranična suradnja

1. Ne dovodeći u pitanje relevantne postojeće međunarodne sporazume ili dogovore o pitanjima okoliša u vezi s vodama, ako su vode u području nadležnosti države članice pod štetnim utjecajem ispuštanja komunalnih otpadnih voda iz druge države članice ili treće zemlje, država članica čije su vode pod utjecajem obavješćuje drugu državu članicu ili treću zemlju i Komisiju o relevantnim činjenicama.

U slučaju onečišćenja koje bi moglo znatno utjecati na nizvodna vodna tijela ta se obavijest upućuje odmah. Ako dođe do bilo kakvog ispuštanja koje utječe na zdravlje ili okoliš u drugoj državi članici, država članica na čijem je državnom području došlo do ispuštanja osigurava da se o tome odmah obavijesti nadležno tijelo druge države članice i Komisiju.

2. Države članice jedna drugoj odgovaraju pravodobno, u skladu s vrstom, važnošću i mogućim posljedicama incidenta, nakon obavijesti druge države članice u skladu sa stavkom 1.

Dotične države članice surađuju kako bi utvrdile predmetna ispuštanja i mjere koje treba poduzeti na izvoru radi zaštite voda koje su pod utjecajem radi osiguranja usklađenosti s ovom Direktivom.

3. Dotične države članice obavješćuju Komisiju o svakoj suradnji iz stavka 1. Komisija sudjeluje u takvoj suradnji na zahtjev dotičnih država članica.

Članak 13.

Lokalni klimatski uvjeti

Države članice osiguravaju da se uređaji za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda izgrađeni radi ispunjenja zahtjeva iz članaka 6., 7., i 8. projektiraju, izgrade, vode i održavaju kako bi se osigurala dovoljna provedba u svim normalnim lokalnim klimatskim uvjetima. Ne dovodeći u pitanje mjere poduzete na temelju članka 13. stavka 1. Direktive (EU) 2022/2557, sezonske varijacije opterećenja i osjetljivost na klimatske promjene procjenjuju se i uzimaju u obzir pri projektiranju, izgradnji i vođenju uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda i sustava prikupljanja.

Članak 14.

Ispuštanja otpadnih voda koje nisu sanitarne

1. Države članice osiguravaju da ispuštanja otpadnih voda koje nisu sanitarne u sustave prikupljanja i uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda podliježu prethodnim propisima ili posebnim odobrenjima nadležnog tijela ili odgovarajućeg tijela, ili i jednom i drugom.

U slučaju posebnih odobrenja za ispuštanja u sustave prikupljanja i uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda, države članice osiguravaju da nadležno tijelo:

- (a) prije izdavanja tih posebnih odobrenja provodi savjetovanja i obavješćuje upravitelje sustava prikupljanja i uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda u koje se ispuštaju otpadne vode koje nisu sanitarne;
- (b) na zahtjev omogući upraviteljima sustava prikupljanja i uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji primaju ispuštanje otpadnih voda koje nisu sanitarne da dobiju uvid u ta posebna odobrenja u njihovim područjima sliva, ako je moguće prije njihova izdavanja.

U slučaju prethodnih propisa za ispuštanja u sustave prikupljanja i uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda, države članice prije donošenja prethodnih propisa osiguravaju savjetovanje s upraviteljima sustava prikupljanja i uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda u koje se ispuštaju otpadne vode koje nisu sanitarne.

2. Prethodnim propisima i posebnim odobrenjima iz stavka 1. osigurava se:

- (a) da su ispunjeni zahtjevi u pogledu kvalitete vode utvrđeni u drugom pravu Unije, uključujući direktive 2000/60/EZ i 2008/105/EZ, te da se, ako je primjenjivo, prate kvaliteta i količina relevantnih ispuštanja otpadnih voda koje nisu sanitarne; posebno, da opterećenje onečišćujućim tvarima nastalo ispuštanjima iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda ne dovodi do pogoršanja stanja prihvatnog vodnog tijela i ne sprečava to vodno tijelo u postizanju takvog stanja, u skladu s ciljevima utvrđenima u članku 4. Direktive 2000/60/EZ;
- (b) da ispuštene onečišćujuće tvari ne ometaju rad uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda, ne štete sustavima prikupljanja, uređajima za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda ili povezanoj opremi te da ne ograničavaju kapacitet za uporabu resursa, uključujući ponovnu upotrebu pročišćene vode i uporabu hranjivih tvari ili drugog materijala iz komunalnih otpadnih voda ili mulja;
- (c) da ispuštene onečišćujuće tvari ne štete zdravlju osoblja koje radi u sustavima prikupljanja i uređajima za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda;
- (d) da je uređaj za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda projektiran i opremljen za smanjenje ispuštanja onečišćujućih tvari;
- (e) ako uređaj za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda pročišćava ispuštanja iz postrojenja koje ima dozvolu iz članka 4. Direktive 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁰⁾, da opterećenje onečišćujućim tvarima iz ispuštanja tog uređaja ne prelazi opterećenje onečišćujućim tvarima koje bi se ispuštalo da su ispuštanja ispuštena izravno iz postrojenja i da ispunjavaju granične vrijednosti emisija primjenjive u skladu s ovom Direktivom.

Države članice osiguravaju da se za ispuštanje otpadnih voda koje nisu sanitarne u sustave prikupljanja i uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji ispuštaju u područja sliva za vodozahvate vode namijenjene za ljudsku potrošnju ne izdaje posebno odobrenje ili da prethodni propis ne dopusti takvo ispuštanje otpadnih voda koje nisu sanitarne bez uzimanja u obzir procjene rizika i upravljanja rizikom za područja sliva za vodozahvate vode namijenjene za ljudsku potrošnju kako je navedeno u članku 8. Direktive (EU) 2020/2184 i mjera upravljanja rizikom poduzetih na temelju tog članka.

3. Države članice osiguravaju da nadležna tijela ili odgovarajuća tijela poduzmu odgovarajuće mjere, uključujući preispitivanje i, prema potrebi, ukidanje prethodnih propisa i posebnih odobrenja iz stavka 1., kako bi utvrdile, spriječile i u najvećoj mogućoj mjeri smanjile izvore onečišćenja u otpadnim vodama koje nisu sanitarne iz stavka 1. ovog članka ako dođe do bilo koje od sljedećih situacija:

⁽⁴⁰⁾ Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprječavanje i kontrola onečišćenja) (SL L 334, 17.12.2010., str. 17.).

- (a) utvrđene su onečišćujuće tvari na ulazima i izlazima uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda u okviru praćenja iz članka 21. stavka 3.;
- (b) mulj nastao pročišćavanjem komunalnih otpadnih voda treba se upotrebljavati u skladu s Direktivom Vijeća 86/278/EEZ⁽⁴¹⁾;
- (c) pročišćene komunalne otpadne vode treba ponovno upotrijebiti u skladu s Uredbom (EU) 2020/741 ili ponovno upotrijebiti u svrhe koje nisu poljoprivredne;
- (d) prihvatne vode se upotrebljavaju za zahvaćanje vode namijenjene za ljudsku potrošnju kako je definirana u članku 2. točki 1. Direktive (EU) 2020/2184;
- (e) onečišćenje otpadnih voda koje nisu sanitarne i ispuštaju se u sustav prikupljanja ili uređaj za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda predstavlja rizik za rad tog sustava ili uređaja.

4. Prethodni propisi i posebna odobrenja iz stavka 1. moraju ispunjavati zahtjeve iz stavka 2. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s postupkom iz članka 27. radi izmjene zahtjeva iz stavka 2. kako bi ih prilagodila tehničkom i znanstvenom napretku u području zaštite okoliša.

5. Posebna odobrenja iz stavka 1. preispituju se i prema potrebi prilagođavaju barem svakih deset godina.

Prethodni propisi iz stavka 1. preispituju se u pravilnim vremenskim razmacima i prema potrebi prilagođavaju.

Ako se svojstva otpadnih voda koje nisu sanitarne, uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda ili prihvatnog vodnog tijela znatno promijene, posebna odobrenja preispituju se i prilagođavaju tim promjenama.

Članak 15.

Ponovna upotreba vode i ispuštanja komunalnih otpadnih voda

1. Države članice sustavno promiču ponovnu upotrebu pročišćenih otpadnih voda iz svih uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda prema potrebi, posebno u područjima pogođenima nestašicom vode i u sve primjerene svrhe. Potencijal za ponovnu upotrebu pročišćenih otpadnih voda procjenjuje se uzimajući u obzir planove upravljanja riječnim slivovima uspostavljene na temelju Direktive 2000/60/EZ („planovi upravljanja riječnim slivovima”) i odluka država članica na temelju članka 2. stavka 2. Uredbe (EU) 2020/741. Države članice osiguravaju da u slučaju ponovne upotrebe pročišćenih komunalnih otpadnih voda ili ako se ponovna upotreba planira, to ne ugrožava ekološki protok u prihvatnim vodama i da nema štetnog učinka na okoliš ili zdravlje ljudi. Ako se pročišćene otpadne vode ponovno upotrebljavaju za poljoprivredno navodnjavanje, one su u skladu sa zahtjevima iz Uredbe (EU) 2020/741. Ako su dostupne strategije za otpornost voda na razini država članica, u tim se strategijama razmatraju mjere za promicanje ponovne upotrebe pročišćenih otpadnih voda i mjere ponovne upotrebe.

Ako se pročišćene komunalne otpadne vode ponovno upotrebljavaju za poljoprivredno navodnjavanje, države članice mogu odstupiti od zahtjeva za tercijarno pročišćavanje iz Priloga I. dijela B i tablice 2. za udio pročišćenih komunalnih otpadnih voda koji je isključivo namijenjen ponovnoj upotrebi u poljoprivrednom navodnjavanju ako se može dokazati sve od sljedećeg:

- (a) sadržaj hranjivih tvari u ponovno upotrijebljenom udjelu pročišćenih komunalnih otpadnih voda ne premašuje potrebe za hranjivim tvarima ciljanih usjeva;
- (b) ne postoje rizici za okoliš, posebno u vezi s eutrofikacijom voda u istom slivu;
- (c) ne postoje rizici za zdravlje ljudi, posebno u vezi s patogenim organizmima;
- (d) uređaj za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda ima dovoljno kapaciteta za pročišćavanje ili skladištenje komunalnih otpadnih voda kako bi se izbjegla ispuštanja u prihvatne vode komunalnih otpadnih voda koja ne ispunjavaju zahtjeve iz Priloga I. dijela B i tablice 2. u skladu s metodama za praćenje i evaluaciju rezultata utvrđenima u Prilogu I. dijelu C.

⁽⁴¹⁾ Direktiva Vijeća 86/278/EEZ od 12. lipnja 1986. o zaštiti okoliša, posebno tla, kod upotrebe mulja iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u poljoprivredi (SL L 181, 4.7.1986., str. 6.).

2. Države članice osiguravaju da barem sva ispuštanja iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda od 1 000 ES i više podliježu prethodnim propisima ili posebnim odobrenjima, ili i jednom i drugom. Takvim se propisima i posebnim odobrenjima osigurava ispunjavanje zahtjeva utvrđenih u Prilogu I. dijelu B.

3. Prethodni propisi i posebna odobrenja iz stavka 2. preispituju se barem svakih deset godina i po potrebi prilagođavaju. Odredbe posebnih odobrenja ažuriraju se u slučajevima u kojima se značajno promijene svojstva ulaznih komunalnih otpadnih voda ili ispuštanja iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda ili prihvatnog vodnog tijela, kako bi se osiguralo da su zahtjevi utvrđeni u Prilogu I. dijelu B i dalje ispunjeni.

4. Države članice poduzimaju sve potrebne mjere za prilagodbu svojih infrastruktura za prikupljanje i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda kako bi odgovorile na povećano opterećenje sanitarnih otpadnih voda, uključujući, prema potrebi, izgradnju nove infrastrukture.

Kada države članice poduzimaju mjere iz prvog podstavka, smatra se da ispunjavaju okolišne ciljeve utvrđene u članku 4. Direktive 2000/60/EZ, ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- (a) izgradnja ili proširenje uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda kako bi se pročistila povećana opterećenja ili na drugi način neobrađena opterećenja sanitarnih otpadnih voda podliježe prethodnom odobrenju u skladu s ovom Direktivom;
- (b) koristi uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda iz točke (a) ne mogu se zbog tehničke izvedivosti ili nerazmjernih troškova ostvariti drugim sredstvima, što uključuje razmatranje alternativnih točaka ispuštanja za uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda, kojima bi se doprinijelo postizanju okolišnih ciljeva utvrđenih u članku 4. Direktive 2000/60/EZ;
- (c) poduzimaju se sve tehnički izvedive mjere ublažavanja kako bi se negativni učinci uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda na zahvaćena vodna tijela sveli na najmanju moguću mjeru i navode se u posebnim odobrenjima iz članka 14. ove Direktive i ovog članka; te mjere uključuju, ako je to potrebno, zahtjeve pročišćavanja koji su stroži od onih koji su se primjenjivali prije povećanja opterećenja sanitarnih otpadnih voda, s ciljem ispunjavanja zahtjeva direktiva iz Priloga I. dijela B točke 6. ove Direktive;
- (d) provedene su sve tehnički izvedive mjere ublažavanja kako bi se na najmanju moguću mjeru sveo negativan učinak drugih aktivnosti koje uzrokuju slične pritiske u istim vodnim tijelima.

Ako je neuspjeh u sprečavanju pogoršanja ili neuspjeh u ostvarivanju okolišnih ciljeva utvrđenih u članku 4. Direktive 2000/60/EZ u tijelu površinske vode rezultat prethodnog odobrenja iz točke (a), to se odobrenje posebno navodi, a uvjeti iz drugog podstavka obrazlažu u planovima upravljanja riječnim slivovima.

Članak 16.

Biorazgradive otpadne vode koje nisu sanitarne

1. Države članice utvrđuju zahtjeve za ispuštanje biorazgradivih otpadnih voda koje nisu sanitarne koji su primjereni prirodi dotične industrije i kojima se osigurava barem ista razina zaštite okoliša kao i zahtjevima utvrđenima u Prilogu I. dijelu B.

2. Zahtjevi navedeni u stavku 1. primjenjuju se samo ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) otpadne vode potječu iz uređaja koji pročišćavaju opterećenje od 4 000 ES i više, a pripadaju industrijskim sektorima navedenima u Prilogu IV., a u kojima se ne obavlja nijedna od aktivnosti navedenih u Prilogu I. Direktivi 2010/75/EU; i
- (b) otpadne vode ne ulaze u uređaj za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda prije ispuštanja u prihvatne vode („izravno ispuštanje”).

Članak 17.

Nadzor komunalnih otpadnih voda

1. Države članice uspostavljaju nacionalni sustav za suradnju i koordinaciju nadležnih tijela odgovornih za javno zdravlje i nadležnih tijela odgovornih za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda u pogledu:

(a) utvrđivanja relevantnih parametara javnog zdravlja koje treba pratiti barem na ulazu u uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda, uzimajući u obzir dostupne preporuke, među ostalim, Europskog centra za sprečavanje i kontrolu bolesti (ECDC), Tijela za pripravnost i odgovor na zdravstvene krize (HERA) i Svjetske zdravstvene organizacije (SZO), kao što su:

i. virus SARS-CoV-2 i njegove varijante;

ii. virus dječje paralize;

iii. virus gripe;

iv. novi patogeni;

v. svi drugi parametri javnog zdravlja koje nadležna tijela smatraju relevantnima za praćenje;

(b) jasne raspodjele uloga, odgovornosti i troškova među subjektima i relevantnim nadležnim tijelima, među ostalim kada se odnosi na uzorkovanje i analizu;

(c) određivanja lokacije i učestalosti uzorkovanja i analize komunalnih otpadnih voda za svaki parametar javnog zdravlja utvrđen u skladu s točkom (a), uzimajući u obzir dostupne zdravstvene podatke i potrebe u pogledu podataka o javnom zdravlju i, prema potrebi, lokalne epidemiološke situacije;

(d) organiziranja odgovarajućeg i pravodobnog priopćavanja rezultata praćenja nadležnim tijelima odgovornima za javno zdravlje i, ako je relevantno, nadležnim tijelima odgovornima za vodu za piće kako bi se olakšala provedba članka 8. Direktive (EU) 2020/2184 te platformama Unije, ako su takve platforme dostupne, i u skladu s primjenjivim pravom o zaštiti osobnih podataka.

2. Ako nadležno tijelo odgovorno za javno zdravlje u državi članici proglaši izvanredno stanje u području javnog zdravlja, relevantni parametri javnog zdravlja prate se u komunalnim otpadnim vodama na reprezentativnom uzorku nacionalne populacije, u mjeri u kojoj se relevantni zdravstveni parametri nalaze u komunalnim otpadnim vodama. To se praćenje nastavlja sve dok nadležno tijelo ne proglaši da je izvanredno stanje u području javnog zdravlja završilo ili tijekom duljeg razdoblja ako to nadležno tijelo to smatra korisnim za druge svrhe.

Kako bi utvrdilo postoji li izvanredno stanje u području javnog zdravlja, nadležno tijelo uzima u obzir odluke Komisije donesene na temelju članka 23. stavka 1. Uredbe (EU) 2022/2371, procjene ECDC-a i odluke SZO-a donesene u skladu s međunarodnim zdravstvenim propisima.

3. Za aglomeracije od 100 000 ES i više države članice do posljednjeg dana druge godine od datuma donošenja provedbenog akta iz drugog podstavka osiguravaju praćenje antimikrobne rezistencije u komunalnim otpadnim vodama.

Komisija do 2. srpnja 2026. donosi provedbene akte radi utvrđivanja minimalne učestalosti uzorkovanja i usklađene metodologije za mjerenje antimikrobne rezistencije u komunalnim otpadnim vodama, uzimajući u obzir barem sve dostupne podatke nacionalnih javnozdravstvenih tijela i nacionalnih tijela odgovornih za praćenje antimikrobne rezistencije. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 28. stavka 2.

4. Rezultati praćenja iz ovog članka dostavljaju se u skladu s člankom 22. stavkom 1. točkom (h).

Članak 18.

Procjena rizika i upravljanje rizikom

1. Države članice do 31. prosinca 2027. utvrđuju i procjenjuju rizike za okoliš i zdravlje ljudi uzrokovane ispuštanjem komunalnih otpadnih voda, uzimajući u obzir sezonske fluktuacije i ekstremne događaje, te barem rizike povezane sa sljedećim:

- (a) kvalitetom vodnog tijela koje se upotrebljava za zahvaćanje vode namijenjene za ljudsku potrošnju kako je definirana u članku 2. točki 1. Direktive (EU) 2020/2184;
- (b) kvalitetom vode za kupanje obuhvaćene područjem primjene Direktive 2006/7/EZ;
- (c) kvalitetom vodnog tijela u kojem se obavljaju aktivnosti akvakulture kako su definirane u članku 4. točki 25. Uredbe (EU) br. 1380/2013;
- (d) stanjem prihvatnog tijela podzemnih voda kako je definirano u članku 2. točki 19. Direktive 2000/60/EZ, kao i svim drugim okolišnim ciljevima navedenima u članku 4. te direktive za prihvatno tijelo podzemnih voda;
- (e) stanjem morskog okoliša kako je definirano u članku 3. točki 5. Direktive 2008/56/EZ;
- (f) stanjem prihvatnog tijela površinskih voda kako je definirano u članku 2. točki 17. Direktive 2000/60/EZ te svim drugim okolišnim ciljevima navedenima u članku 4. te direktive za prihvatno tijelo površinskih voda.

2. Ako su utvrđeni rizici u skladu sa stavkom 1., države članice donose odgovarajuće mjere za njihovo rješavanje, uključujući, prema potrebi, sljedeće mjere:

- (a) poduzimanje dodatnih mjera za sprečavanje i smanjenje onečišćenja iz komunalnih otpadnih voda na izvoru, ako je to potrebno za očuvanje kvalitete prihvatnog vodnog tijela kao dopuna mjerama iz članka 14. stavka 3.;
- (b) uspostavljanje sustava prikupljanja u skladu s člankom 3. za aglomeracije od manje od 1 000 ES;
- (c) primjenu sekundarnog pročišćavanja u skladu s člankom 6. na ispuštanja komunalnih otpadnih voda iz aglomeracija od manje od 1 000 ES;
- (d) primjenu tercijarnog pročišćavanja u skladu s člankom 7. na ispuštanja komunalnih otpadnih voda iz aglomeracija od manje od 10 000 ES;
- (e) primjenu kvartarnog pročišćavanja u skladu s člankom 8. na ispuštanja komunalnih otpadnih voda iz aglomeracija od manje od 10 000 ES, posebno ako se komunalne otpadne vode ispuštaju u vodna tijela koja se upotrebljavaju za zahvaćanje vode namijenjene za ljudsku potrošnju, vodu za kupanje, vodna tijela na kojima se odvijaju aktivnosti akvakulture i ako se pročišćene komunalne otpadne vode ponovno upotrebljavaju u poljoprivredne svrhe;
- (f) uspostavljanje integriranih planova upravljanja komunalnim otpadnim vodama u skladu s člankom 5. za aglomeracije od manje od 10 000 ES i donošenje mjera iz Priloga V.;
- (g) primjenu zahtjeva za pročišćavanje prikupljenih komunalnih otpadnih voda koji su stroži od zahtjeva utvrđenih u Prilogu I. dijelu B.

3. Utvrđivanje rizika u skladu sa stavkom 1. ovog članka preispituje se svakih šest godina u skladu s vremenskim rasporedom preispitivanja planova upravljanja riječnim slivovima, počevši od 31. prosinca 2033. Sažetak utvrđenih rizika zajedno s opisom mjera donesenih u skladu sa stavkom 2. ovog članka uključuje se u odgovarajuće planove upravljanja riječnim slivovima i u nacionalne programe provedbe iz članka 23. i dostavlja Komisiji na zahtjev. Taj se sažetak stavlja na raspolaganje javnosti.

Članak 19.**Pristup sanitarnim uvjetima**

Ne dovodeći u pitanje načela supsidijarnosti i proporcionalnosti te uzimajući u obzir lokalne i regionalne perspektive i okolnosti u pogledu sanitarnih uvjeta, države članice poduzimaju sve potrebne mjere za osiguravanje pristupa sanitarnim uvjetima za sve, a posebno za ranjive i marginalizirane skupine.

U tu svrhu države članice do 12. siječnja 2029.:

- (a) identificiraju osobe bez pristupa ili s ograničenim pristupom sanitarnim objektima, uz poseban naglasak na ranjive i marginalizirane skupine, te navode razloge za taj nedostatak pristupa;
- (b) procjenjuju mogućnosti poboljšavanja pristupa sanitarnim objektima za takve osobe;
- (c) za sve aglomeracije od 10 000 ES i više potiču uspostavu dovoljnog broja sanitarnih objekata u javnim prostorima koji su besplatno i, posebno za žene, sigurno dostupni te osiguravaju odgovarajuće informiranje javnosti o tim objektima;
- (d) za sve aglomeracije od 5 000 ES i više potiču nadležna tijela da stave na raspolaganje dovoljan broj besplatnih sanitarnih objekata u javnim zgradama, posebno u upravnim zgradama;
- (e) potiču stavljanje na raspolaganje sanitarnih objekata za sve, besplatno ili uz nisku naknadu, u restoranima, trgovinama i sličnim privatnim prostorima dostupnima javnosti.

Članak 20.**Oporaba mulja i resursa**

1. Države članice potiču oporabu vrijednih resursa i poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da je gospodarenje muljem u skladu s hijerarhijom otpada predviđenom u članku 4. Direktive 2008/98/EZ. Takvim se gospodarenjem muljem:

- (a) u najvećoj mogućoj mjeri povećava prevencija;
- (b) priprema za ponovnu upotrebu, recikliranje i drugu oporabu resursa, posebno fosfora i dušika, uzimajući u obzir nacionalne ili lokalne mogućnosti valorizacije; i
- (c) na najmanju moguću mjeru svode štetni utjecaji na okoliš i zdravlje ljudi.

2. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s postupkom iz članka 27. radi dopune ove Direktive utvrđivanjem kombinirane minimalne stope ponovne upotrebe i recikliranja fosfora iz mulja i iz komunalnih otpadnih voda koje se neće ponovno upotrebljavati na temelju odstupanja iz članka 15. stavka 1., uzimajući u obzir dostupne tehnologije, resurse i gospodarsku održivost oporabe fosfora te udio fosfora u mulju i razinu zasićenja na nacionalnom tržištu organskim fosforom iz drugih izvora, osiguravajući pritom da postoji sigurno gospodarenje muljem i da nema štetnog utjecaja na okoliš ili zdravlje ljudi. Komisija donosi te delegirane akte do 2. siječnja 2028.

Članak 21.**Praćenje**

1. Države članice osiguravaju da nadležna tijela ili odgovarajuća tijela prate:

- (a) ispuštanja iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda radi provjere pridržavanja zahtjeva iz Priloga I. dijela B u skladu s metodama za praćenje i evaluaciju rezultata utvrđenima u Prilogu I. dijelu C; to praćenje uključuje opterećenja i koncentracije parametara navedenih u Prilogu I. dijelu B;
- (b) količine, sastav i odredište mulja, uzimajući u obzir zahtjeve Direktive 86/278/EEZ za mulj namijenjen za upotrebu u poljoprivredi;

- (c) godišnje i mjesečne količine komunalnih otpadnih voda ponovno upotrijebljenih za poljoprivredno navodnjavanje na koje se primjenjuje odstupanje iz članka 15. stavka 1.; sadržaj hranjivih tvari u udjelu komunalnih otpadnih voda ponovno upotrijebljenih za poljoprivredno navodnjavanje i razdoblje tijekom kojeg se taj udio ponovno upotrebljava u usporedbi s mjesečnom potrebom za vodom i hranjivim tvarima usjeva na koje se odnose te ponovno upotrijebljene komunalne otpadne vode;
- (d) stakleničke plinove, uključujući barem CO₂, N₂O, CH₄ koje ispuštaju uređaji za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda od 10 000 ES i više, i to, ovisno o slučaju, upotrebom analiza, izračuna ili modeliranja;
- (e) energiju koju upotrebljavaju i proizvode vlasnici uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji pročišćavaju opterećenje od 10 000 ES i više ili upravitelji takvih uređaja, neovisno o tome upotrebljava li se ili proizvodi na lokaciji ili izvan nje, u skladu sa zahtjevima iz članka 11. stavka 2., kao i energiju kupljenu na temelju odstupanja iz članka 11. stavaka 3. i 4.

2. Za sve aglomeracije iz članka 5. stavaka 1. i 3., države članice osiguravaju da nadležna tijela, odgovarajuća tijela ili upravitelji sustava prikupljanja na relevantnim točkama provode reprezentativno praćenje preljeva oborinskih voda u vodna tijela i ispuštanja uslijed oborinskih voda s urbaniziranih područja iz odvojenih sustava, kako bi procijenili koncentraciju i opterećenja parametara navedenih u Prilogu I. tablici 1. i, ako je relevantno, tablici 2., kao i sadržaj mikroplastike i relevantnih onečišćujućih tvari. Države članice mogu upotrijebiti rezultate tog praćenja u svrhu modeliranja ako je to primjereno.

3. Za sve aglomeracije od 10 000 ES i više, države članice osiguravaju da nadležna tijela ili odgovarajuća tijela, na ulazima i izlazima uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda prate koncentraciju i opterećenja u komunalnim otpadnim vodama za sljedeće elemente:

- (a) onečišćujuće tvari za koje je vjerojatno da će biti pronađene u komunalnim otpadnim vodama, navedene u:
 - i. prilogima VIII. i X. Direktivi 2000/60/EZ, Prilogu I. Direktivi 2008/105/EZ, Prilogu I. Direktivi 2006/118/EZ i Prilogu II. dijelu B Direktivi 2006/118/EZ;
 - ii. Prilogu Odluci br. 2455/2001/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴²⁾;
 - iii. Prilogu I. Uredbi (EZ) br. 166/2006;
 - iv. prilogima I. i II. Direktivi 86/278/EEZ
- (b) parametre navedene u Prilogu III. dijelu B Direktive (EU) 2020/2184 ako se komunalne otpadne vode ispuštaju u područje sliva iz članka 8. te direktive, prema kojem u pogledu perfluoralkilnih i polifluoroalkilnih tvari (PFAS-ovi) države članice mogu odabrati upotrebu jednog ili oba parametra „PFAS-ovi ukupno” i „zbroj PFAS-ova” ako je metodologija dostupna u skladu s provedbenim aktom iz stavka 5.;
- (c) parametre navedene u Prilogu I. Direktivi 2006/7/EZ ako postoje izravna ispuštanja iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda u vode za kupanje tijekom sezone kupanja, što bi moglo spriječiti usklađenost s Direktivom 2006/7/EZ;
- (d) prisutnost mikroplastike;

Onečišćujuće tvari i parametri iz točaka (a) i (b) mogu se isključiti iz praćenja iz ovog stavka ako se može dokazati, među ostalim na temelju rezultata praćenja, da nisu prisutni u komunalnim otpadnim vodama.

Za sve aglomeracije iznad 10 000 ES države članice osiguravaju da nadležna tijela ili odgovarajuća tijela prate prisutnost mikroplastike u mulju kada je to relevantno, a posebno kada se ponovno upotrebljava u poljoprivredi.

Praćenje iz ovog stavka provodi se sljedećom učestalošću:

- (a) barem dva uzorka godišnje s najviše šest mjeseci između uzimanja uzoraka za aglomeracije od 150 000 ES i više;
- (b) barem jedan uzorak svake dvije godine za aglomeracije između 10 000 ES i 150 000 ES.

⁽⁴²⁾ Odluka br. 2455/2001/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2001. o popisu prioriternih tvari u području vodne politike i o izmjeni Direktive 2000/60/EZ (SL L 331, 15.12.2001., str. 1.).

Ta učestalost praćenja može se u narednim godinama prepoloviti ako su rezultati praćenja onečišćujućih tvari iz ovog stavka ispod primjenjivih standarda kvalitete okoliša na temelju Direktive 2008/105/EZ u tri uzastopna uzorka. Učestalost praćenja trebalo bi preispitati barem svake godine.

4. Komisija je ovlaštena za donošenje provedbenih akata radi utvrđivanja metodologija za mjerenje, procjenu i modeliranje izravnih i neizravnih emisija stakleničkih plinova iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda te mikroplastike u komunalnim otpadnim vodama i mulju. Ti se provedbeni akti donose do 2. srpnja 2027. u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 28. stavka 2.

5. Komisija donosi provedbene akte radi utvrđivanja metodologije za mjerenje parametara „PFAS-ovi ukupno” i „zbroj PFAS-ova” u komunalnim otpadnim vodama. Ti se provedbeni akti donose do 2. siječnja 2027. u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 28. stavka 2.

6. Na temelju izvješća država članica Komisija može donijeti provedbene akte radi utvrđivanja minimalnog popisa relevantnih onečišćujućih tvari za koje je vjerojatno da će biti pronađene u komunalnim otpadnim vodama i razvoja metodologije za utvrđivanje relevantnih onečišćujućih tvari za koje je vjerojatno da će biti pronađene u komunalnim otpadnim vodama, uzimajući u obzir lokalne uvjete i procjenu rizika provedenu na temelju relevantnog prava Unije te kriterije i učestalost revizije isključenja određenih onečišćujućih tvari kako je utvrđeno u stavku 3. drugom podstavku ovog članka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 28. stavka 2.

Članak 22.

Informacije o praćenju provedbe

1. Države članice uz pomoć Europske agencije za okoliš (EEA):
 - (a) do 31. prosinca 2028. uspostavljaju skup podataka koji sadržava informacije prikupljene u skladu s člankom 21., uključujući informacije o parametrima iz članka 21. stavka 1. točke (a) i rezultate ispitivanja s obzirom na kriterije za usklađenost uzoraka u skladu s vrijednostima parametara utvrđene u Prilogu I. dijelu C. te zatim taj skup podataka ažuriraju svake godine;
 - (b) do 31. prosinca 2028. uspostavljaju skup podataka u kojem se navodi postotak komunalnih otpadnih voda koje se prikupljaju i pročišćavaju u skladu s člankom 3. te zatim taj skup podataka ažuriraju svake godine;
 - (c) do 31. prosinca 2028. uspostavljaju skup podataka koji sadržava informacije o provedbi članka 4. stavka 5. i o postotku opterećenja komunalnih otpadnih voda iz aglomeracija iznad 2 000 ES koji se pročišćava u pojedinačnim sustavima te zatim taj skup podataka ažuriraju svake godine;
 - (d) do 31. prosinca 2028. uspostavljaju skup podataka koji sadržava informacije o broju prikupljenih uzoraka i broju uzoraka uzetih u skladu s Prilogom I. dijelom C koji nisu u skladu s parametarskim vrijednostima te zatim taj skup podataka ažuriraju svake godine;
 - (e) do 12. siječnja 2029. uspostavljaju skup podataka koji sadržava informacije o mjerama poduzetima za poboljšanje pristupa sanitarnim uvjetima u skladu s člankom 19. točkama (a), (b) i (c), uključujući informacije o udjelu njihova stanovništva koje ima pristup sanitarnim uvjetima u aglomeracijama od 10 000 ES i više te zatim taj skup podataka ažuriraju svakih šest godina;
 - (f) do 31. prosinca 2030. uspostavljaju skup podataka koji sadržava informacije o emisijama stakleničkih plinova s raščlambom po različitim plinovima i o ukupnoj potrošenoj energiji i energiji iz obnovljivih izvora koju je proizveo svaki uređaj za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda od 10 000 ES i više, kao i izračun postotka ostvarenja ciljeva iz članka 11. stavka 2., postotak energije kupljene iz izvora nefosilnih goriva i, ako je dostupna, popraćen raščlambom različitih vrsta upotrijebljenih izvora energije iz nefosilnih goriva, ako se primjenjuje odstupanje iz članka 11. stavka 3., te zatim taj skup podataka ažuriraju svake godine;
 - (g) do 31. prosinca 2030. uspostavljaju skup podataka koji sadržava informacije o mjerama poduzetima u skladu s točkom 3. Priloga V. te zatim taj skup podataka ažuriraju svake godine;
 - (h) do 31. prosinca 2030. uspostavljaju skup podataka koji sadržava rezultate praćenja iz članka 17. stavaka 1. i 3. te zatim taj skup podataka ažuriraju svake godine;
 - (i) do 31. prosinca 2030. uspostavljaju skup podataka koji sadržava popis područja koja su utvrđena kao područja osjetljiva na eutrofikaciju te zatim taj skup podataka ažuriraju u skladu s člankom 7. stavkom 2.;

- (j) do 31. prosinca 2030. uspostavljaju skup podataka koji sadržava popis područja koja su utvrđena kao područja u kojima koncentracija ili akumulacija mikroonečišćujućih tvari predstavlja rizik za okoliš ili zdravlje ljudi te zatim taj skup podataka ažuriraju u skladu s člankom 8. stavkom 2.;
- (k) ako upotrebljavaju biomedij, do 31. prosinca 2030. uspostavljaju skup podataka koji sadržava vrstu upotrijebljenog biomedija i kratak opis mjera koje su poduzeli uređaji za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji upotrebljavaju biomedij kako bi se izbjeglo izlivanje u okoliš te taj skup podataka ažuriraju svakih pet godina nakon toga;
- (l) do 31. prosinca 2030. uspostavljaju skup podataka koji sadržava rezultate praćenja iz članka 21. stavka 1. točke (c) s usporedbom mjesečne potrebe za vodom i hranjivim tvarima usjeva na koje se odnosi ponovno upotrijebljeni udio pročišćenih komunalnih otpadnih voda iz članka 15. stavka 1. te zatim taj skup podataka ažuriraju svake godine.

2. Države članice osiguravaju da Komisija i EEA imaju pristup skupovima podataka iz stavka 1.

3. Informacije koje države članice dostavljaju u skladu s člankom 5. Uredbe (EZ) br. 166/2006 uzimaju se u obzir za izvješćivanje koje se zahtijeva na temelju ovog članka za onečišćujuće tvari povezane s komunalnim otpadnim vodama.

Kad je riječ o informacijama iz stavka 1. ovog članka, EEA omogućuje javnosti pristup relevantnim podacima putem Europskog registra ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari uspostavljenog na temelju Uredbe (EZ) br. 166/2006.

4. Komisija je ovlaštena za donošenje provedbenih akata kojima se utvrđuje format informacija koje treba dostaviti u skladu sa stavkom 1. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 28. stavka 2. do 31. prosinca 2028. za informacije iz stavka 1. točaka (e), (f), (g), (i), (j), (k) i (l).

Komisija može donijeti provedbene akte radi utvrđivanja formata informacija koje treba dostaviti u skladu sa stavkom 1. točkama (a), (b), (c), (d) i (i). Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 28. stavka 2.

Članak 23.

Nacionalni program provedbe

1. Države članice do 1. siječnja 2028., utvrđuju nacionalni program provedbe ove Direktive.

Ti programi uključuju:

- (a) procjenu razine provedbe članaka od 3. do 8.;
- (b) utvrđivanje i planiranje ulaganja potrebnih za provedbu ove Direktive za svaku aglomeraciju, uključujući okvirnu financijsku procjenu te, ako je dostupna, procjenu financijskog doprinosa organizacija za odgovornost proizvođača osnovanih u skladu s člankom 10., i određivanje prioriteta tih ulaganja s obzirom na veličinu aglomeracije i razinu učinka ispuštanja nepročišćenih komunalnih otpadnih voda na okoliš i s time povezanih rizika za okoliš ili zdravlje ljudi;
- (c) procjenu ulaganja potrebnih za obnovu, nadogradnju ili zamjenu postojeće infrastrukture za komunalne otpadne vode, uključujući sustave prikupljanja, koja se temelji na stopi amortizacije i tehničkim i operativnim uvjetima, u cilju sprečavanja mogućeg procjeđivanja, infiltracije i nepravilnog priključenja priljeva u sustave prikupljanja, prema potrebi koristeći se digitalnim instrumentima;
- (d) utvrđivanje ili barem naznaku potencijalnih izvora javnog financiranja, ako je to potrebno kako bi se dopunile korisničke naknade;
- (e) sve informacije koje se zahtijevaju na temelju članka 6. stavka 3. i članka 7. stavka 4., ako je primjenjivo.

Države članice mogu nastaviti upotrebljavati dostupna financijska sredstva Unije za provedbu ove Direktive kako bi osigurale da svi građani imaju jednake koristi od učinkovitog prikupljanja i pročišćavanja komunalnih otpadnih voda. Države članice mogu isto tako razmjenjivati najbolje prakse o tome kako poboljšati apsorpciju sredstava Unije.

Ako država članica tijekom provedbe nacionalnog programa provedbe utvrdi da zbog potrebe za očuvanjem kulturne baštine nije moguće poštovati rok iz članka 3. stavka 2. ili rok iz članka 6. stavka 3., ili oba roka, na određenim područjima, ta država članica ažurira svoj nacionalni program provedbe. To ažuriranje sadržava popis aglomeracija s dotičnim područjima, detaljno obrazloženje kojim se dokazuje da je izgradnja potrebne infrastrukture posebno teška zbog potrebe za očuvanjem kulturne baštine te prilagođeni vremenski okvir za dovršetak potrebne infrastrukture na tim područjima. Produljenja rokova iz članka 3. stavka 2. i članka 6. stavka 3. utvrđuju se za određeno područje, traju što kraće i nisu dulja od osam godina. Ažurirani nacionalni program provedbe podnosi se Komisiji do 31. prosinca godine tog ažuriranja.

2. Države članice do 1. siječnja 2028. Komisiji podnose svoje nacionalne programe provedbe, osim ako na temelju rezultata praćenja iz članka 21. dokažu da su u skladu s člancima od 3. do 8.

3. Države članice ažuriraju svoje nacionalne programe provedbe barem svakih šest godina. Podnose ih Komisiji do 31. prosinca godine tog ažuriranja, osim ako mogu dokazati da su u skladu s člancima od 3. do 8.

4. Komisija je ovlaštena za donošenje provedbenih akata radi utvrđivanja metoda i formata za podnošenje nacionalnih provedbenih programa. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 28. stavka 2.

Članak 24.

Informacije za javnost

1. Države članice osiguravaju da su primjerene, lako dostupne i ažurirane informacije o prikupljanju i pročišćavanju komunalnih otpadnih voda za svaku aglomeraciju iznad 1 000 ES ili za svako relevantno administrativno područje dostupne javnosti na internetu, na pristupačan i korisnicima prilagođen način. Te informacije uključuju barem podatke navedene u Prilogu VI.

Informacije iz stavka 1. na obrazložen zahtjev pružaju se i drugim sredstvima.

2. Osim toga, u slučaju povrata troškova u cijelosti ili djelomično putem sustava vodnih naknada, države članice osiguravaju da sva kućanstva u aglomeracijama iznad 10 000 ES, i po mogućnosti iznad 1 000 ES, koja su priključena na sustave prikupljanja dobivaju redovito, a najmanje jednom godišnje, u najprimjerenijem i lako dostupnom obliku, primjerice na njihovu računu, ako je to dostupno, ili putem digitalnih sredstava kao što su pametne aplikacije ili internetske stranice, a da to ne moraju zatražiti, sljedeće informacije:

- (a) informacije o usklađenosti prikupljanja i pročišćavanja komunalnih otpadnih voda s člancima 3., 4., 6., 7. i 8., uključujući usporedbu stvarnih ispuštanja onečišćujućih tvari u prihvatne vode s граниčnim vrijednostima utvrđenima u Prilogu I. dijelu B i tablicama 1., 2. i 3.; te se informacije prikazuju na način koji omogućuje laku usporedbu, na primjer u obliku postotka usklađenosti;
- (b) količinu ili procijenjenu količinu prikupljenih i pročišćenih komunalnih otpadnih voda po godini ili obračunskom razdoblju za kućanstvo ili povezani subjekt izraženu u kubičnim metrima, zajedno s kretanjima i cijenom prikupljanja i pročišćavanja komunalnih otpadnih voda za to kućanstvo (trošak po litri i kubičnom metru);
- (c) usporedbu godišnje količine prikupljenih i pročišćenih komunalnih otpadnih voda za kućanstvo po godini i naznaku prosječne količine po kućanstvu u dotičnoj aglomeraciji;
- (d) poveznicu na internetski sadržaj iz stavka 1.

Ako informacije o pojedinačnoj upotrebi nisu dostupne, informacije iz točaka od (a) do (d) pružaju se na razini aglomeracije na način prilagođen korisnicima putem internetskih stranica ili pametne aplikacije.

3. Komisija može donijeti delegirane akte u skladu s člankom 27. radi izmjene stavka 2. ovog članka i Priloga VI. ažuriranjem informacija koje treba pružiti javnosti na internetu i kućanstvima priključenima na sustave prikupljanja kako bi se ti zahtjevi prilagodili tehničkom napretku i dostupnosti podataka u tom području.

4. Komisija može donijeti provedbene akte kojima se određuju format i metode prikazivanja informacija koje treba dostaviti u skladu sa stavicima 1. i 2. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 28. stavka 2.

Članak 25.

Pristup pravosuđu

1. Države članice osiguravaju da, u skladu s relevantnim nacionalnim pravnom sustavom, pripadnici zainteresirane javnosti imaju pristup postupku preispitivanja pred sudom ili drugim zakonom utemeljenim neovisnim i nepristranim tijelom kako bi osporili materijalnu ili postupovnu zakonitost odluka, postupaka ili propusta podložno članku 6., 7. ili 8. ako je ispunjen barem jedan od sljedećih uvjeta:

(a) imaju dostatan interes;

(b) tvrde da postoji povreda prava, ako upravno postupovno pravo države članice to zahtijeva kao preduvjet.

Postupak preispitivanja pošten je, pravičan i pravodoban i nije preskup te osigurava odgovarajuće i djelotvorne mehanizme pravne zaštite, uključujući prema potrebi mjere zabrane.

2. Procesna legitimacija u postupku preispitivanja nije uvjetovana ulogom koju je pripadnik zainteresirane javnosti imao u fazi sudjelovanja u postupcima odlučivanja na temelju ove Direktive.

3. Države članice određuju u kojoj se fazi odluke, postupci ili propusti iz stavka 1. mogu osporavati.

4. Države članice osiguravaju da su javnosti dostupne praktične informacije o pristupu postupcima upravnog i sudskog preispitivanja iz ovog članka.

Članak 26.

Naknada

1. Države članice osiguravaju da, ako je šteta za zdravlje ljudi nastala kao posljedica povrede nacionalnih mjera donesenih na temelju ove Direktive, oštećeni pojedinci imaju pravo zatražiti i dobiti naknadu za tu štetu od relevantnih fizičkih ili pravnih osoba, u skladu s nacionalnim pravilima.

2. Države članice osiguravaju da, kao dio zainteresirane javnosti, nevladine organizacije koje promiču zaštitu okoliša ili zdravlja ljudi i koje ispunjavaju sve zahtjeve prema nacionalnom pravu smiju zastupati oštećene pojedince. Države članice osiguravaju da se zahtjev u vezi s povredom koja je dovela do štete ne može podnijeti dvaput, od strane oštećenih pojedinaca i od strane nevladinih organizacija iz ovog stavka.

3. Države članice osiguravaju da se nacionalna pravila i postupci koji se odnose na zahtjeve za naknadu štete oblikuju i primjenjuju tako da ne onemogućuju niti pretjerano otežavaju ostvarivanje prava na naknadu štete prouzročene povredom na temelju stavka 1.

4. Države članice mogu utvrditi rokove zastare za pokretanje postupaka za naknadu štete iz stavka 1. Ta razdoblja ne počinju teći prije nego što je povreda prestala i prije nego što je osoba koja traži naknadu štete znala ili se razumno moglo očekivati da zna da je pretrpjela štetu zbog povrede na temelju stavka 1.

5. Države članice osiguravaju da javnosti budu dostupne informacije o njihovom pravu na traženje naknade štete.

Članak 27.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 7. stavka 7., članka 8. stavka 4., članka 14. stavka 4., članka 20. stavka 2. i članka 24. stavka 3. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od pet godina počevši od 1. siječnja 2025. Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlasti najkasnije devet mjeseci prije kraja razdoblja od pet godina. Delegiranje ovlasti prešutno se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 7. stavka 7., članka 8. stavka 4., članka 14. stavka 4., članka 20. stavka 2. i članka 24. stavka 3. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 7. stavka 7., članka 8. stavka 4., članka 14. stavka 4. članka 20. stavka 2. ili članka 24. stavka 3. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 28.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže Odbor za prilagodbu znanstvenom i tehničkom napretku i provedbu Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda osnovan Direktivom 91/271/EEZ. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 29.

Sankcije

1. Ne dovodeći u pitanje obveze država članica na temelju Direktive (EU) 2024/1203 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴³⁾, države članice utvrđuju pravila o sankcijama koje se primjenjuju na kršenja nacionalnih odredaba donesenih na temelju ove Direktive i poduzimaju sve potrebne mjere radi osiguranja njihove provedbe. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.
2. Države članice osiguravaju da se sankcijama utvrđenima na temelju ovog članka, ovisno o slučaju, na odgovarajući način uzima u obzir sljedeće:

(a) priroda, težina i razmjer kršenja;

⁽⁴³⁾ Direktiva (EU) 2024/1203 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava i zamjeni direktiva 2008/99/EZ i 2009/123/EZ (SL L, 2024/1203, 30.4.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1203/oj>).

- (b) prema potrebi, je li kršenje počinjeno namjerno ili iz nehaja;
 - (c) stanovništvo ili okoliš zahvaćeni kršenjem, imajući na umu utjecaj kršenja na cilj postizanja visoke razine zaštite okoliša ili zdravlja ljudi;
 - (d) je li kršenje jednokratno ili se ponavlja;
 - (e) financijska situacija fizičke ili pravne osobe koje se smatra odgovornima.
3. Države članice bez nepotrebne odgode obavješćuju Komisiju o pravilima i mjerama iz stavka 1. te je obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje na njih utječu.

Članak 30.

Evaluacija

1. Komisija do 31. prosinca 2033. i do 31. prosinca 2040. provodi evaluaciju ove Direktive na temelju osobito sljedećih elemenata:

- (a) iskustva stečenog u provedbi ove Direktive;
- (b) skupova podataka iz članka 22. stavka 1.;
- (c) relevantnih znanstvenih, analitičkih i epidemioloških podataka, uključujući rezultate istraživačkih projekata koje financira Unija;
- (d) preporuka SZO-a, ako postoje.

Ta evaluacija sadržava barem analizu:

- (a) primjerenosti parametara javnog zdravlja iz članka 17. stavka 1. koje trebaju pratiti države članice;
- (b) dodane vrijednosti obveznog praćenja određenih parametara javnog zdravlja;
- (c) moguće potrebe za prilagodbom popisa proizvoda koje treba obuhvatiti proširenom odgovornošću proizvođača u odnosu na razvoj raspona proizvoda stavljenih na tržište, poboljšanog znanja o prisutnosti mikroonečišćujućih tvari u komunalnim otpadnim vodama, njihovim učincima na okoliš i javno zdravlje, podataka koji proizlaze iz novih obveza praćenja mikroonečišćujućih tvari u ulazima i izlazima u uređajima za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda i analizu potrebe za revizijom uvjeta za izuzeće od proširene odgovornosti proizvođača iz članka 9. stavka 2. točke (a);
- (d) dodane vrijednosti i primjerenosti zahtijevanja obveznih nacionalnih planova za ponovnu upotrebu vode, koji uključuju nacionalne ciljeve i mjere, uzimajući u obzir razvoj politika i prava Unije povezanih s upravljanjem vodama;
- (e) cilja energetske neutralnosti kako bi se analiziralo tehničku i gospodarsku izvedivost te koristi za okoliš i klimu postizanja više razine energetske autonomije sektora;
- (f) mogućnosti za mjerenje izravnih i neizravnih emisija stakleničkih plinova koje ispušta sektor komunalnih otpadnih voda, uključujući emisije stakleničkih plinova osim onih iz članka 21. stavka 1. točke (d), te za utvrđivanje zahtjeva za stvarna mjerenja u vezi s praćenjem, uzimajući u obzir najnovije metodologije za mjerenje emisija stakleničkih plinova iz sektora komunalnih otpadnih voda koje je utvrdio Međuvladin panel o klimatskim promjenama;
- (g) mogućih učinaka na funkcioniranje unutarnjeg tržišta potencijalno različitih stopa doprinosa za proizvođače koje su utvrdile države članice i koje su navedene u članku 9. stavku 1.;
- (h) izvedivosti i primjerenosti razvoja sustava proširene odgovornosti proizvođača za proizvode koji stvaraju PFAS-ove i mikroplastiku u komunalnim otpadnim vodama, posebno na temelju podataka o praćenju predviđenih u članku 21. o PFAS-ovima i mikroplastici u ulazima i izlazima u uređajima za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda;

- (i) mogućnosti postizanja klimatske neutralnosti sektora pročišćavanja komunalnih otpadnih voda i vremena potrebnog za to;
- (j) izvedivosti i primjerenosti utvrđivanja minimalnih stopa ponovne upotrebe i recikliranja u Uniji za dušik iz mulja ili iz komunalnih otpadnih voda, ili iz jednog i drugog.

Komisija podnosi izvješće o glavnim zaključcima evaluacije iz prvog podstavka Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija te mu, ako to smatra primjerenim, prilaže relevantne zakonske prijedloge.

2. Države članice Komisiji dostavljaju potrebne informacije za izradu izvješća iz stavka 1. drugog podstavka.

Članak 31.

Preispitivanje

Svaki pet godina Komisija Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće o provedbi ove Direktive. Na temelju tog izvješća Komisija može poslati rana upozorenja državama članicama koje ne ispunjavaju ili postoji rizik da neće ispuniti ciljeve i rokove utvrđene u člancima 3., 5., 6., 7., 8. i 11.

Članak 32.

Stavljanje izvan snage i prijelazne odredbe

1. Direktiva 91/271/EEZ, kako je izmijenjena aktima navedenima u dijelu A Priloga VII. ovoj Direktivi, stavlja se izvan snage s učinkom od 1. kolovoza 2027., ne dovodeći u pitanje obveze država članica u pogledu rokova za prenošenje u nacionalno pravo direktiva, koji su navedeni u dijelu B Priloga VII. ovoj Direktivi.

2. U pogledu Mayottea, članak 3. stavak 1. i članak 6. stavak 1. ove Direktive primjenjuju se od 31. prosinca 2030., a članak 3. stavak 2. i članak 6. stavak 3. ove Direktive primjenjuju se od 31. prosinca 2040.

Članak 3. stavak 1.a prva alineja i članak 4. stavak 1.a prva alineja Direktive 91/271/EEZ nastavljaju se primjenjivati do 30. prosinca 2030.

3. Za ispuštanja komunalnih otpadnih voda koja pročišćavaju uređaji za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji pročišćavaju opterećenje od 150 000 ES i više, članak 5. Direktive 91/271/EEZ nastavlja se primjenjivati:

- (a) do 31. prosinca 2033. za uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji ne moraju ispuniti zahtjeve iz članka 7. stavka 1. ove Direktive do 1. siječnja 2025.;
- (b) do 31. prosinca 2036. za uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji ne moraju ispuniti zahtjeve iz članka 7. stavka 1. ove Direktive do 31. prosinca 2033.;
- (c) do 31. prosinca 2039. za uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji ne moraju ispuniti zahtjeve iz članka 7. stavka 1. ove Direktive do 31. prosinca 2036.;

Ne dovodeći u pitanje prvi podstavak, za ispuštanja komunalnih otpadnih voda iz aglomeracija od 10 000 ES i više članak 5. Direktive 91/271/EZ nastavlja se primjenjivati:

- (a) do 31. prosinca 2033. za aglomeracije koje ne moraju ispuniti zahtjeve iz članka 7. stavka 3. ove Direktive do 1. siječnja 2025.;
- (b) do 31. prosinca 2036. za aglomeracije koje ne moraju ispuniti zahtjeve iz članka 7. stavka 3. ove Direktive do 31. prosinca 2033.;
- (c) do 31. prosinca 2039. za aglomeracije koje ne moraju ispuniti zahtjeve iz članka 7. stavka 3. ove Direktive do 31. prosinca 2036.;
- (d) do 31. prosinca 2045. za aglomeracije koje ne moraju ispuniti zahtjeve iz članka 7. stavka 3. ove Direktive do 31. prosinca 2039.;

(e) do 31. prosinca 2053. za aglomeracije na koje se primjenjuje odstupanje iz članka 7. stavka 4. ove Direktive.

4. Članak 7. Direktive 91/271/EEZ nastavlja se primjenjivati do 30. prosinca 2037. na aglomeracije između 2 000 ES i 10 000 ES koje ispuštaju u obalne vode i koje primjenjuju odgovarajuće pročišćavanje u skladu s člankom 7. te direktive 1. siječnja 2025.

5. Članak 6. Direktive 91/271/EEZ nastavlja se primjenjivati do 30. prosinca 2037. na aglomeracije koje ispuštaju u manje osjetljiva područja i koje primjenjuju manje strogo pročišćavanje u skladu s člankom 6. te direktive 1. siječnja 2025.

6. Članak 15. stavak 4. Direktive 91/271/EEZ primjenjuje se na države članice do 31. prosinca 2028.

7. Članak 17. Direktive 91/271/EEZ i Provedbena odluka Komisije 2014/431/EU ⁽⁴⁴⁾ primjenjuju se na države članice do 1. siječnja 2028.

8. Upućivanja na direktivu stavljenju izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga VIII.

Članak 33.

Prenošenje

1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s člancima od 2. do 11. i od 14. do 26. te prilozima I., III., V. i VI. do 31. srpnja 2027. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih mjera.

Kada države članice donose te mjere, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. One sadržavaju i izjavu da se upućivanja u postojećim zakonima i drugim propisima na direktivu stavljenju izvan snage ovom Direktivom smatraju upućivanjima na ovu Direktivu. Države članice određuju načine tog upućivanja i način oblikovanja te izjave.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih mjera nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 34.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članci 12. i 13. te prilozima II. i IV. primjenjuju se od 1. kolovoza 2027.

Članak 35.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 27. studenoga 2024.

Za Europski parlament

Predsjednica

R. METSOLA

Za Vijeće

Predsjednik

BÓKA J.

⁽⁴⁴⁾ Provedbena odluka Komisije 2014/431/EU od 26. lipnja 2014. o obrascima za izvješćivanje o nacionalnim programima za provedbu Direktive Vijeća 91/271/EEZ (SL L 197, 4.7.2014., str. 77.).

PRILOG I.

ZAHTJEVI ZA KOMUNALNE OTPADNE VODE

Dio A

Sustavi prikupljanja

Sustavi prikupljanja uzimaju u obzir zahtjeve pročišćavanja komunalnih otpadnih voda.

Projektiranje, izgradnja i održavanje sustava prikupljanja provodi se u skladu s najboljim tehničkim spoznajama bez uzrokovanja prekomjernih troškova, osobito u pogledu:

- količine i svojstva komunalnih otpadnih voda,
- sprečavanja procjeđivanja komunalnih otpadnih voda, infiltracije i nepravilnog priključenja priljeva u sustave prikupljanja,
- ograničenja onečišćenja prihvatnih voda zbog preljeva oborinskih voda, uzimajući u obzir relevantne zahtjeve iz članka 5. i Priloga V.

Dio B

Ispuštanje iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda u prihvatne vode

1. Uređaji za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda projektiraju se ili modificiraju tako da se prije ispuštanja u prihvatne vode mogu dobiti reprezentativni uzorci ulaznih otpadnih voda i pročišćene vode koja otječe.
2. Ispuštanja iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda i uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji opslužuju aglomeracije iz članaka 6., 7. i 8. ispunjavaju zahtjeve utvrđene u tablici 1. ovog Priloga.
3. Ispuštanja iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda iz članka 7. stavka 1. ili iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji opslužuju aglomeracije iz članka 7. stavka 3. uz zahtjeve iz točke 2. ispunjavaju i zahtjeve iz tablice 2. ovog Priloga, osim u slučajevima u kojima se primjenjuje članak 7. stavak 8.
4. Ispuštanja iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda iz članka 8. stavka 1. ili uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji opslužuju aglomeracije iz članka 8. stavka 4. ispunjavaju zahtjeve iz tablice 3. ovog Priloga.
5. Prethodni propisi i posebna odobrenja za ispuštanja iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda u kojima se upotrebljava biomedij uključuju:
 - opis tehnologija koje uključuju biomedij koji se upotrebljava u pročišćavanju koje provodi uređaj za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda, uključujući vrstu i količinu biomedija koji se upotrebljava u uređaju te opis mjera poduzetih kako bi se izbjeglo ispuštanje biomedija u okoliš;
 - obvezu trajnog praćenja i sprečavanja svakog ispuštanja biomedija u okoliš;
 - obvezu da se nadležna tijela bez odgode izvijesti o svakom značajnom ispuštanju biomedija u prihvatne vode.
6. Zahtjevi koji su stroži od onih utvrđenih u tablicama 1., 2. i 3. primjenjuju se kada je potrebno osigurati da prihvatne vode ispunjavaju zahtjeve utvrđene u direktivama 2000/60/EZ, 2008/56/EZ, 2008/105/EZ i 2006/7/EZ.
7. Točke ispuštanja komunalnih otpadnih voda odabiru se, što je više moguće, tako da se štetni učinci na prihvatne vode svedu na najmanju moguću mjeru.

Dio C.

Metode za praćenje i evaluaciju rezultata

1. Države članice osiguravaju da se primijeni metoda praćenja koja ispunjava zahtjeve iz točaka od 2. do 5. Ako je to relevantno, sve metode analize u skladu su s minimalnim kriterijima učinkovitosti jednakima onima definiranim u Direktivi 2009/90/EZ i drugim relevantnim pravilima.

Alternativne metode onima navedenima u točkama 2., 3. i 4. mogu se upotrebljavati pod uvjetom da se može dokazati da se dobivaju ekvivalentni rezultati.

Države članice dostavljaju Komisiji sve relevantne informacije o primijenjenoj metodi praćenja.

2. Uzorci razmjerni protoku ili uzorci na osnovi vremena kroz 24-satno razdoblje prikupljaju se na istoj dobro određenoj točki na izlazu i, prema potrebi, na ulazu u uređaj za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda. Međutim, svi uzorci na osnovi vremena koji se upotrebljavaju za praćenje mikroonečišćujućih tvari jesu 48-satni uzorci.

Primjenjuje se dobra međunarodna laboratorijska praksa usmjerena na svođenje degradacije uzoraka između prikupljanja i analize na najmanju moguću mjeru.

3. Minimalni godišnji broj uzoraka utvrđuje se prema veličini uređaja za pročišćavanje te se uzorci prikupljaju u redovnim vremenskim razmacima tijekom godine:

od 1 000 do 9 999 ES:	jedan uzorak mjesečno (vidjeti napomenu 1.)
od 10 000 do 49 999 ES:	dva uzorka mjesečno; za mikroonečišćujuće tvari jedan uzorak mjesečno
od 50 000 do 149 999 ES:	jedan uzorak tjedno. za mikroonečišćujuće tvari dva uzorka mjesečno
150 000 ES ili više:	dva uzorka tjedno za mikroonečišćujuće tvari dva uzorka mjesečno

Napomena 1.: za aglomeracije na koje utječe sezonska aktivnost prihvaćaju se intervali od najviše dva mjeseca bez uzorkovanja pod uvjetom da se dodatni uzorci uzimaju tijekom mjeseci sezonske aktivnosti. Tijekom godine uzima se ukupno 12 uzoraka.

4. Smatra se da su obrađene komunalne otpadne vode u skladu s relevantnim parametrima ako, za svaki relevantan parametar razmatran pojedinačno, uzorci vode pokazuju da je u skladu s relevantnom parametarskom vrijednošću na sljedeći način:

- (a) za parametre utvrđene u tablicama 1. i 3. maksimalan broj uzoraka koji smiju ne ispunjavati zahtjeve, izraženo u koncentracijama ili postocima smanjenjima, ili u jednom i drugom, utvrđen je u tablici 4.;
- (b) za parametre utvrđene u tablici 1. izražene u koncentracijama, uzorci koji ne ispunjavaju zahtjeve, a uzeti su u normalnim radnim uvjetima, ne smiju odstupati od parametarskih vrijednosti za više od 100 %, osim za parametar ukupnih suspendiranih krutih tvari, te se za te parametarske vrijednosti mogu prihvatiti odstupanja do 150 %;
- (c) za parametre utvrđene u tablici 2. godišnji prosjek uzoraka za svaki parametar u skladu je s relevantnim parametarskim vrijednostima utvrđenima u toj tablici; primjenjuju se vrijednosti za koncentraciju ili za minimalni postotak smanjenja;
- (d) za parametre utvrđene u tablici 3. učestalost uzorkovanja iz dijela C točke 3. znači da se jedan uzorak uzima na ulazu, a jedan na izlazu uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda kako bi se provjerila usklađenost s minimalnim postotkom uklanjanja iz tablice 3.; upotrebljava se prosječni postotak uklanjanja svih tvari upotrijebljenih u izračunu kako bi se procijenilo je li postignut potreban minimalni postotak uklanjanja od 80 %.

5. Uzorci se uzimaju tako da odgovaraju onečišćenju nastalom za vrijeme protoka tijekom suhog vremena. Ekstremne vrijednosti za predmetnu kvalitetu vode neće se uzeti u obzir ako su rezultat neuobičajenih situacija poput obilne kiše.
6. Analize koje se odnose na ispuštanja iz laguna mogu se provesti na filtriranim uzorcima; međutim koncentracija ukupnih suspendiranih krutih tvari u nefiltriranim uzorcima vode iz takvih ispuštanja ne smije biti viša od 150 mg/l.

Tablica 1.: Zahtjevi za ispuštanja iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji podliježu članku 6. ove Direktive. Primjenjuju se vrijednosti za koncentraciju ili za postotak smanjenja.

Parametri	Koncentracija	Minimalni postotak smanjenja (vidjeti napomenu 4.)	Referentna metoda mjerenja
Biokemijska potrošnja kisika (BPK ₅ na 20 °C) bez nitrifikacije (vidjeti napomenu 1.)	25 mg/l O ₂	70 – 90 40 na temelju članka 6. stavka 4.	Homogenizirani, nefiltrirani, nedekantirani uzorak. Utvrđeni otopljeni kisik prije i nakon petodnevnog inkubacije na 20 °C ± 1 °C, u potpunoj tami. Dodatak inhibitora nitrifikacije
Kemijska potrošnja kisika (KPK) (vidjeti napomenu 2.)	125 mg/l O ₂	75	Homogenizirani, nefiltrirani, nedekantirani uzorak Kalijev dikromat
Ukupni organski ugljik (vidjeti napomenu 2.)	37 mg/l	75	EN 1484
Ukupne suspendirane krute tvari	35 mg/l (vidjeti napomenu 3.)	90 (vidjeti napomenu 3.)	— Filtriranje reprezentativnog uzorka kroz filtersku membranu 0,45 µm. Sušenje na 105 °C i vaganje — Centrifugiranje reprezentativnog uzorka (najmanje pet minuta uz srednje ubrzanje od 2 800 do 3 200 g), sušenje na 105 °C i vaganje

Napomena 1.: parametar se može zamijeniti drugim parametrom: ukupni organski ugljik (UOU) ili ukupna potrošnja kisika (UPK) ako se može uspostaviti odnos između BPK₅ i zamjenskog parametra.

Napomena 2.: države članice mjere kemijsku potrošnju kisika (KPK) ili ukupni organski ugljik.

Napomena 3.: ovaj zahtjev nije obvezan.

Napomena 4.: smanjenje u odnosu na opterećenje vode na ulazu.

Tablica 2.: Zahtjevi za tercijarno pročišćavanje za ispuštanja iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda iz članka 7. stavka 1. ili iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji opslužuju aglomeracije iz članka 7. stavka 3. Za ispuštanja iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda iz članka 7. stavka 1. primjenjuju se oba parametra. Za aglomeracije iz članka 7. stavka 3., jedan ili oba parametra mogu se primijeniti ovisno o lokalnoj situaciji. Primjenjuju se vrijednosti za koncentraciju ili za postotak smanjenja.

Parametri	Koncentracija	Minimalni postotak smanjenja (vidjeti napomene 1. i 2.)	Referentna metoda mjerenja
Ukupni fosfor (vidjeti napomenu 4.)	0,7 mg/l (10 000 ES i više, ali manje od 150 000 ES) 0,5 mg/l (150 000 ES i više)	87,5 (10 000 ES i više, ali manje od 150 000 ES) 90 (150 000 ES i više)	Molekularna apsorpcijska spektrofotometrija

Parametri	Koncentracija	Minimalni postotak smanjenja (vidjeti napomene 1. i 2.)	Referentna metoda mjerenja
Ukupni dušik (vidjeti napomenu 4.)	10 mg/l (10 000 ES i više, ali manje od 150 000 ES) 8 mg/l (150 000 ES i više) (vidjeti napomenu 5.)	80 (vidjeti napomenu 3.)	Molekularna apsorpcijska spektrofotometrija

Napomena 1.: smanjenje u odnosu na opterećenje vode na ulazu ili opterećenje nastalo u aglomeraciji ako se može osigurati ista razina zaštite okoliša.

Napomena 2.: ako se udio pročišćenih komunalnih otpadnih voda upotrebljava za poljoprivredno navodnjavanje, hranjive tvari u tom udjelu mogu se uključiti u izračun opterećenja vode na ulazu i isključiti iz ispuštenog opterećenja.

Napomena 3.: u iznimnim situacijama zbog posebnih lokalnih okolnosti, za izračun minimalnog postotka smanjenja dušika iz tablice 2. ovog Priloga, prirodno zadržavanje dušika može se uzeti u obzir u izračunu minimalnog postotka smanjenja u državama članicama u kojima je prirodno zadržavanje dušika uzeto u obzir u izračunu minimalnog postotka smanjenja dušika iz Priloga I. tablice 2. Direktive 91/271/EEZ i u kojima je dokazano da se dio dušika koji potječe iz komunalnih otpadnih voda može ukloniti u prihvatnim vodama do 31. prosinca 2037. ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

1. prosječno vrijeme hidrauličkog zadržavanja ispuštene vode koja otječe iznosi najmanje 1,5 godina prije nego što stigne do područja osjetljivog na dušik određenog na temelju članka 7. stavka 2.;
2. osiguran je program kontinuiranog praćenja i procjene parametra ukupnog dušika:
 - (a) na izlazima svih uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda i, ako je relevantno, u oborinskim vodama s urbaniziranih područja iz aglomeracija od 10 000 ES i više smještenih u području sliva koje je na temelju članka 7. stavka 2. određeno kao područje osjetljivo na dušik;
 - (b) na relevantnim ulazima područja određenog na temelju članka 7. stavka 2.;
 - (c) na lokacijama reprezentativnog uzorkovanja u prihvatnim vodama i relevantnim vodnim tijelima u području sliva područja određenog na temelju članka 7. stavka 2.;
3. zadovoljen je minimalni postotak smanjenja dušika iz tablice 2.; taj se postotak izračunava na temelju podataka prikupljenih iz programa kontinuiranog praćenja i procjene iz točke 2.;
4. može se dokazati da ispuštanja dušika iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda u slivu nisu štetna za okoliš, uključujući bioraznolikost, i zdravlje ljudi te da ne mijenjaju ekosustav;
5. koncentracija hranjivih tvari na područjima iz uvjeta 2. točke (c) u skladu je s uvjetom iz Priloga V.1.2.1. Direktivi 2000/60/EZ za utvrđivanje dobrog ekološkog stanja tih područja;
6. upotreba prirodnog zadržavanja dušika priopćuje se Komisiji u skladu s člankom 22. stavkom 1. točkom (a), kao i susjednim državama članicama na koje bi to moglo utjecati, zajedno sa svim elementima potrebnima za provjeru ispunjenja uvjeta 1., 2., 3., 4. i 5.

Napomena 4.: ovaj zahtjev počinje se primjenjivati 1. siječnja 2025. na postojeće uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji su obvezni poštovati rokove iz članka 7. stavka 1. i na aglomeracije iz članka 7. stavka 3. Dok se ti rokovi ne ispune, na te uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda primjenjuju se obveze iz članka 32. stavka 3.

Napomena 5.: ako je temperatura vode koja otječe iz biološkog reaktora niža od 12 °C, rezultati uzetih uzoraka mogu se isključiti iz izračuna godišnje srednje vrijednosti dušika iz dijela C točke 4. podtočke (c) ovog Priloga ako se može dokazati sve sljedeće:

1. osigurano je da ne postoji štetan učinak na okoliš;
2. za postizanje vrijednosti dušika iz tablice 2. bili bi potrebni prekomjerni troškovi ili prekomjerna potrošnja energije.

Ako je temperatura vode koja otječe iz biološkog reaktora niža od 5 °C, rezultati uzetih uzoraka mogu se isključiti iz izračuna godišnje srednje vrijednosti dušika iz dijela C točke 4. podtočke (c) ovog Priloga.

Tablica 3.: Zahtjevi za kvartarno pročišćavanje za ispuštanja iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda iz članka 8. stavka 1. ili iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji opslužuju aglomeracije iz članka 8. stavka 4.

Pokazatelji	Minimalni postotak uklanjanja u odnosu na opterećenje vode na ulazu
Tvari koje mogu onečistiti vodu čak i u niskim koncentracijama (vidjeti napomenu 1.)	80 % (vidjeti napomenu 2.)

Napomena 1.: mjeri se koncentracija organskih tvari iz točaka (a) i (b).

(a) kategorija 1. (tvari koje se mogu lako pročistiti):

- i. amisulprid (CAS br. 71675-85-9);
- ii. karbamazepin (CAS br. 298-46-4);
- iii. citalopram (CAS br. 59729-33-8);
- iv. klaritromicin (CAS br. 81103-11-9);
- v. diklofenak (CAS br. 15307-86-5);
- vi. hidrokloriazid (CAS br. 58-93-5);
- vii. metoprolol (CAS br. 37350-58-6);
- viii. venlafaksin (CAS br. 93413-69-5);

(b) kategorija 2. (tvari koje se mogu lako zbrinuti):

- i. benzotriazol (CAS br. 95-14-7);
- ii. kandesartan (CAS br. 139481-59-7);
- iii. irbesartan (CAS br. 138402-11-6);
- iv. mješavina 4-metilbenzotriazola (CAS br. 29878-31-7) i 5-metil-benzotriazola (CAS br. 136-85-6).

Napomena 2.: postotak uklanjanja izračunava se pri protoku tijekom suhog vremena za najmanje šest tvari. Broj tvari u kategoriji 1. dvostruko je veći od broja tvari u kategoriji 2. Ako se u dovoljnoj koncentraciji može izmjeriti manje od šest tvari, nadležno tijelo određuje druge tvari za izračun minimalnog postotka uklanjanja, kada je to potrebno. Prosjek konkretnih postotaka uklanjanja svih pojedinačnih tvari korištenih u izračunu upotrebljava se kako bi se procijenilo je li postignut potreban minimalni postotak uklanjanja od 80 %.

Tablica 4.: Zahtjev za uzorke

Nizovi uzoraka uzeti u bilo kojoj godini	Maksimalni dopušteni broj uzoraka koji ne zadovoljavaju
4 – 7	1
8 – 16	2
17 – 28	3
29 – 40	4
41 – 53	5
54 – 67	6
68 – 81	7
82 – 95	8
96 – 110	9
111 – 125	10
126 – 140	11
141 – 155	12
156 – 171	13
172 – 187	14
188 – 203	15
204 – 219	16
220 – 235	17
236 – 251	18
252 – 268	19
269 – 284	20
285 – 300	21
301 – 317	22
318 – 334	23
335 – 350	24
351 – 365	25

PRILOG II.

PODRUČJA OSJETLJIVA NA EUTROFIKACIJU

1. Područja koja se nalaze u slivovima Baltičkog mora, Crnog mora, Sjevernog mora i Jadranskog mora koja su utvrđena kao osjetljiva na eutrofikaciju na temelju Direktive 2008/56/EZ ili Direktive 2000/60/EZ.
2. Prirodna slatkovodna jezera, ostale mase slatke vode, estuariji i obalne vode koje se utvrde eutrofičnima ili koje bi u bliskoj budućnosti mogle postati eutrofične ako se ne poduzmu zaštitna djelovanja.

Pri razmatranju koja bi se hranjiva tvar trebala smanjiti dodatnim pročišćavanjem u obzir se uzimaju sljedeći elementi:

- (a) jezera i potoci koji se ulijevaju u jezera/akumulacije/zatvorene zaljeve s lošom izmjenom vode, zbog čega može doći do akumuliranja. U tim područjima trebalo bi uključiti i uklanjanje fosfora osim ako se može dokazati da uklanjanje neće imati nikakvog učinka na razinu eutrofikacije. Ako se obavljaju ispuštanja iz velikih aglomeracija, može se razmotriti i uklanjanje dušika;
 - (b) estuariji, zaljevi i druge obalne vode s lošom izmjenom vode ili koji dobivaju velike količine hranjivih tvari. Ispuštanja iz malih aglomeracija obično su od manje važnosti u tim područjima, ali za velike aglomeracije trebalo bi uključiti uklanjanje fosfora ili dušika, ili i fosfora i dušika, osim ako se može dokazati da uklanjanje neće imati nikakvog učinka na razinu eutrofikacije.
3. Površinske slatke vode namijenjene zahvaćanju vode za piće koje bi mogle sadržavati višu koncentraciju nitrata od one navedene u odgovarajućim odredbama Direktive (EU) 2020/2184 ako se ne poduzme zaštitna djelovanje.
 4. Područja na kojima je potrebno dodatno pročišćavanje osim onog utvrđenog u članku 7. ove Direktive radi usklađivanja s ostalim aktima Unije u području zaštite okoliša, uključujući posebno vodna tijela obuhvaćena Direktivom 2000/60/EZ za koja je prisutan rizik nemogućnosti održavanja ili postizanja dobrog ekološkog stanja ili potencijala.
 5. Sva ostala područja za koja su države članice utvrdile da su osjetljiva na eutrofikaciju.

PRILOG III.

POPIS PROIZVODA OBUHVAĆENIH PROŠIRENOM ODGOVORNOŠĆU PROIZVOĐAČA

1. Lijekovi za humanu primjenu obuhvaćeni područjem primjene Direktive 2001/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.
2. Kozmetički proizvodi obuhvaćeni područjem primjene Uredbe (EZ) br. 1223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Direktiva 2001/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. studenoga 2001. o zakoniku Zajednice o lijekovima za humanu primjenu (SL L 311, 28.11.2001., str. 67.).

⁽²⁾ Uredba (EZ) br. 1223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o kozmetičkim proizvodima (SL L 342, 22.12.2009., str. 59.).

PRILOG IV.

INDUSTRIJSKI SEKTORI

1. Prerada mlijeka
 2. Proizvodnja proizvoda od voća i povrća
 3. Proizvodnja i punjenje bezalkoholnih pića
 4. Prerada krumpira
 5. Mesna industrija
 6. Pivovare
 7. Proizvodnja alkohola i alkoholnih pića
 8. Proizvodnja krmiva iz biljnih proizvoda
 9. Proizvodnja želatine i ljepila iz kože i kostiju
 10. Postrojenja za proizvodnju alkoholnih pića od slada
 11. Prerada ribe
-

PRILOG V.

SADRŽAJ INTEGRIRANIH PLANOVA UPRAVLJANJA KOMUNALNIM OTPADNIM VODAMA

1. Analiza početnog stanja područja odvodnje dotične aglomeracije, uključujući barem sljedeće:
 - (a) detaljan opis mreže sustava prikupljanja, kapaciteta skladištenja i odvodnje komunalnih otpadnih voda i oborinskih voda s urbaniziranih područja te mreže i postojećih kapaciteta za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda u slučaju padalina;
 - (b) za mješovite sustave odvodnje, dinamičku analizu tokova komunalnih otpadnih voda u slučaju padalina na temelju podataka praćenja ili upotrebe hidroloških modela, hidrauličkih modela i modela kvalitete vode u kojima se uzimaju u obzir najsvremenije klimatske projekcije i uključujući procjenu opterećenja onečišćenjem za parametre iz Priloga I. tablice 1. i, ako je relevantno, tablice 2., kao i za mikroplastiku i relevantne onečišćujuće tvari ispuštene u prihvatne vode u slučaju padalina;
 - (c) za razdjelne sustave odvodnje, detaljan opis zahtjeva za praćenje na relevantnim točkama odvojenih sustava u kojima se očekuje da će ispuštanja oborinskih voda s urbaniziranih područja biti onečišćena kako je utvrđeno na temelju članka 5. stavka 2. točke (d), kako bi se utvrdile relevantne i izvedive mjere u skladu s točkom 3. ovog Priloga.
2. Ciljevi za smanjenje onečišćenja zbog preljeva oborinskih voda, uključujući sljedeće:
 - (a) okvirni neobvezujući cilj da preljev oborinskih voda predstavlja mali postotak koji ne može biti veći od 2 % godišnjeg opterećenja prikupljenih komunalnih otpadnih voda, izračunano u suhim vremenskim uvjetima; taj okvirni neobvezujući cilj ostvaruje se do:
 - i. 31. prosinca 2039. za sve aglomeracije od 100 000 ES i više;
 - ii. 31. prosinca 2045. za aglomeracije od 10 000 ES i više iz članka 5.;
 - (b) postupno smanjenje makroplastike.
3. Mjere koje treba poduzeti kako bi se ostvarili ciljevi iz točke 2. u skladu s rokovima utvrđenima u toj točki 2. uz vremenski okvir za provedbu mjera te uz razlikovanje mjera koje su već na snazi i mjera koje se trebaju poduzeti. Sadržava i jasnu identifikaciju uključenih aktera i njihovih odgovornosti u provedbi integriranog plana upravljanja komunalnim otpadnim vodama.
4. Pri procjeni mjera koje treba poduzeti u skladu s točkom 3. države članice osiguravaju da njihova nadležna tijela razmotre barem sljedeće:
 - (a) preventivne mjere čiji je cilj izbjegavanje ulaska neonečišćenih padalina u sustave prikupljanja, uključujući mjere kojima se promiče prirodno zadržavanje vode ili prikupljanje padalina te mjere čiji je cilj povećanje zelenih i plavih površina na urbanim područjima kako bi se smanjili preljevi oborinskih voda ili ograničavanje nepropusnih površina u aglomeracijama;
 - (b) mjere za bolje upravljanje i optimizaciju upotrebe postojeće infrastrukture, uključujući sustave prikupljanja, kapacitete skladištenja i uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda kako bi se osiguralo da se ispuštanja nepročišćenih komunalnih otpadnih voda ili onečišćenih oborinskih voda s urbaniziranih područja u prihvatne vode svede na najmanju moguću mjeru;
 - (c) ako je to potrebno za postizanje ciljeva iz točke 2., dodatne mjere ublažavanja, uključujući prilagodbu infrastrukture za prikupljanje, skladištenje i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda, kao što je, ako je relevantno, priključivanje novoizgrađenih gradskih područja na razdjelne sustave odvodnje, ili uvođenje nove infrastrukture pri čemu se prednost daje zelenoj i plavoj infrastrukturi kao što su vegetacijski jarci, močvarna područja za pročišćavanje i skladišna jezera projektirana za potporu bioraznolikosti. Prema potrebi, ponovna upotreba vode razmatra se u kontekstu razvoja integriranih planova upravljanja komunalnim otpadnim vodama iz članka 5.

PRILOG VI.

INFORMACIJE ZA JAVNOST

1. Nadležno tijelo i upravitelj ili upravitelji odgovorni za usluge prikupljanja i pročišćavanja komunalnih otpadnih voda, uključujući informacije o vlasničkoj strukturi upravitelja i njihove podatke za kontakt.
2. Ukupno opterećenje komunalnih otpadnih voda izraženo u ekvivalentima stanovnik (ES) nastalo u aglomeraciji, s pojedinostima o udjelu tog opterećenja (u %) koje:
 - (a) prikupljeno je i pročišćeno u uređajima za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda;
 - (b) pročišćeno je u registriranim pojedinačnim sustavima;
 - (c) nije prikupljeno ni pročišćeno.
3. Ako je relevantno, obrazloženje zašto se određeno opterećenje komunalnih otpadnih voda ne prikuplja ili pročišćava.
4. Informacije o kvaliteti komunalnih otpadnih voda ispuštenih iz aglomeracije u svako prihvatno vodno tijelo, uključujući sljedeće elemente:
 - (a) prosječne godišnje koncentracije i opterećenje onečišćujućim tvarima obuhvaćenima člankom 21. koje ispušta svaki uređaj za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda;
 - (b) procjenu opterećenja ispuštanja iz pojedinačnih sustava za parametre iz tablica 1. i 2. Priloga I.;
 - (c) za aglomeracije iznad 10 000 ES, procjenu opterećenja ispuštanja iz mješovitog sustava odvodnje i preljeva oborinskih voda za parametre iz Priloga I. tablica 1. i 2.
5. Ukupni godišnji troškovi ulaganja i ukupni godišnji operativni troškovi, uz raščlambu troškova prikupljanja i pročišćavanja, ukupnih godišnjih troškova povezanih s osobljem, energijom, potrošnim materijalom, administracijom i drugim troškovima te prosječni godišnji troškovi ulaganja i operativni troškovi po kubičnom metru prikupljenih i pročišćenih komunalnih otpadnih voda te po prosječnom kućanstvu u slučaju povrata troškova u cijelosti ili djelomično putem sustava vodnih naknada ili po razini aglomeracije u drugim slučajevima.
6. Informacije o načinu pokrivanja troškova iz točke 5. i, u slučaju povrata troškova putem sustava naknada, informacije o strukturi naknade po kubičnom metru prikupljenih i pročišćenih komunalnih otpadnih voda ili po kubičnom metru isporučene vode, uključujući fiksne i varijabilne troškove te raščlambu troškova prikupljanja, pročišćavanja, administracije i ostalih troškova.
7. Planovi ulaganja u infrastrukturu za prikupljanje i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda na razini aglomeracije, s očekivanim učincima na naknade za usluge pročišćavanja komunalnih otpadnih voda te predviđene financijske i društvene koristi.
8. Za svaki uređaj za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda od 10 000 ES i više:
 - (a) ukupno pročišćeno opterećenje (u ES) i energija potrebna za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda (ukupno u kWh i po kubičnom metru);
 - (b) ukupno proizvedena energija iz obnovljivih izvora (GWh/godina) za svaku godinu, uključujući raščlambu po izvoru energije.
9. Ukupne izravne emisije stakleničkih plinova (u tonama ekvivalenta CO₂) koje su godišnje proizvedene ili izbjegnute radom infrastrukture za prikupljanje i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda od 10 000 ES i više u svakoj aglomeraciji i, kada su dostupne, ukupne neizravne emisije stakleničkih plinova (u tonama ekvivalenta CO₂) proizvedene posebice tijekom izgradnje te infrastrukture.
10. Sažetak naravi i statistike u pogledu pritužaba te sažetak odgovora upravitelja uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda u vezi s pitanjima obuhvaćenima područjem primjene ove Direktive.
11. Na opravdan zahtjev potrošačima se omogućuje pristup povijesnim podacima za informacije iz točaka 2., 4., 8. i 9. za zadnjih 10 godina, ali ne prije 1. siječnja 2025.

PRILOG VII.

Dio A

Direktiva stavljena izvan snage i popis njezinih naknadnih izmjena (iz članka 32.)

Direktiva Vijeća 91/271/EEZ (SL L 135, 30.5.1991., str. 40.)	
Direktiva Komisije 98/15/EZ (SL L 67, 7.3.1998., str. 29.)	
Uredba (EZ) br. 1882/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 284, 31.10.2003., str. 1.)	samo Prilog III. točka 21.
Uredba (EZ) br. 1137/2008 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 311, 21.11.2008., str. 1.)	samo Prilog točka 4.2.
Direktiva Vijeća 2013/64/EU (SL L 353, 28.12.2013., str. 8.)	samo članak 1.

Dio B

Rokovi za prenošenje u nacionalno pravo (iz članka 32.)

Direktiva	Rok za prenošenje
91/271/EEZ	30. lipnja 1993.
98/15/EZ	30. rujna 1998.
2013/64/EU	31. prosinca 2018. u pogledu članka 1. stavaka 1., 2. i 3. 30. lipnja 2014. u pogledu članka 1. stavka 5. točke (a) 31. prosinca 2014. u pogledu članka 1. stavka 5. točke (b)

PRILOG VIII.

Korelacijska tablica

Direktiva 91/271/EEZ	Ova Direktiva
Članak 1.	Članak 1.
Članak 2. uvodni tekst	Članak 2. uvodni tekst
Članak 2. točke od 1. do 4.	Članak 2. točke od 1. do 4.
—	Članak 2. točke 5. i 6.
Članak 2. točka 5.	Članak 2. točka 7.
—	Članak 2. točke 8. i 9.
Članak 2. točka 6.	Članak 2. točka 10.
Članak 2. točka 7.	Članak 2. točka 11.
Članak 2. točka 8.	Članak 2. točka 12.
—	Članak 2. točke 13. i 14.
Članak 2. točka 10.	Članak 2. točka 15.
Članak 2. točka 11.	Članak 2. točka 16.
—	Članak 2. točke od 17. do 28.
Članak 3. stavak 1.	Članak 3. stavak 1.
—	Članak 3. stavci 2. i 3.
Članak 3. stavak 2.	Članak 3. stavak 4.
Članak 3. stavak 1. treći podstavak	Članak 4. stavak 1.
—	Članak 4. stavak 2.
—	Članak 4. stavak 3.
—	Članak 4. stavak 4.
—	Članak 4. stavak 5.
—	Članak 4. stavak 6.
—	Članak 5.
Članak 4. stavak 1.	Članak 6. stavak 1.
—	Članak 6. stavak 2.
—	Članak 6. stavak 3.
Članak 4. stavak 2.	Članak 6. stavak 4.
Članak 4. stavak 4.	Članak 6. stavak 5.
—	Članak 7. stavak 1.
—	Članak 7. stavak 2.
Članak 5. stavak 2.	Članak 7. stavak 3.
—	Članak 7. stavak 4.

Direktiva 91/271/EEZ	Ova Direktiva
Članak 5. stavak 3.	Članak 7. stavak 5.
—	Članak 7. stavci 6. i 7.
Članak 5. stavak 4.	Članak 7. stavak 8.
Članak 5. stavak 5.	Članak 7. stavak 9.
Članak 5. stavak 7.	Članak 7. stavak 10.
—	Članak 7. stavak 11.
—	Članak 8.
—	Članak 9.
—	Članak 10.
—	Članak 11.
Članak 9.	Članak 12. stavci 1. i 2.
—	Članak 12. stavak 3.
Članak 10.	Članak 13.
Članak 11. stavak 1.	Članak 14. stavak 1.
—	Članak 14. stavak 2.
—	Članak 14. stavak 3.
—	Članak 14. stavak 4.
Članak 11. stavak 3.	Članak 14. stavak 5.
Članak 12. stavak 1.	Članak 15. stavak 1.
Članak 12. stavak 2.	Članak 15. stavak 2.
Članak 12. stavak 3.	Članak 15. stavak 3.
—	Članak 15. stavak 4.
Članak 13. stavak 1.	Članak 16. stavci 1. i 2.
—	Članak 17.
—	Članak 18.
—	Članak 19.
Članak 14. stavak 1.	Članak 20. stavak 1.
—	Članak 20. stavak 2.
Članak 15. stavak 1.	Članak 21. stavak 1.
—	Članak 21. stavak 2.
—	Članak 21. stavci 3. od 6.
—	Članak 22.
Članak 17. stavak 1.	Članak 23. stavak 1.
—	Članak 23. stavak 2.

Direktiva 91/271/EEZ	Ova Direktiva
Članak 17. stavak 3.	Članak 23. stavak 3.
—	Članak 23. stavak 4.
—	Članak 24.
—	Članak 25.
—	Članak 26.
—	Članak 27.
Članak 18.	Članak 28.
—	Članak 29.
—	Članak 30.
—	Članak 31.
—	Članak 32.
Članak 19.	Članak 33.
—	Članak 34.
Članak 20.	Članak 35.
Prilog I. točka (A)	Prilog I. dio A
Prilog I. točka (B)	Prilog I. dio B
Prilog I. točka (C)	—
Prilog I. točka (D)	Prilog I. dio C
Prilog II.	Prilog II.
—	Prilog III.
Prilog III.	Prilog IV.
—	Prilog V.
—	Prilog VI.
—	Prilog VII.
—	Prilog VIII.